

Esihist. foto 331/18.12.1990

D

ARKEOLOGINEN INVENTOINTI SALLAN KUNNASSA TOUKOKUUSSA 1990

AKI ARPONEN

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
SALLA - MUINAISJÄÄNNÖSKOHTEIDEN YLEISKATSAUSKARTTOJEN HAKUKARTTA	2
SALLA - MUINAISJÄÄNNÖSKOHTEIDEN YLEISKATSAUSKARTAT 1-6	3
KOHDELUETTELO	9
KOhteet	11
YHTEENVETO	132
NEGATIIVILUETTELO	133
DIALUETTELO	134

JOHDANTO

Sallan kunta myönsi museovirastolle kunnan alueella kesällä 1990 tehtävää arkeologista inventointia varten 20.000 markkaa, jolla allekirjoittanut suoritti kenttätöitä 14.-30.5. ja tutkimusraportin laadintaan liittyviä jälkitöitä 8.10.-11.11.1990.

Työn perustana on ollut Hannu Poutiaisen vuoden 1989 Sallan inventointikertomus, johon on koottu kaikki saatavilla ollut arkistotieto Sallan muinaisjäännöskohteista ja irtolöydöistä. Lisäksi apuna on käytetty nimiarkiston tietoja ja paikallisten asukkaiden opastusta.

Nyt suoritettu inventointi keskittyi pääasiassa Kuola- ja Aatsingin jokien varteen sekä Onkamon kylän ympäristöön. Lisäksi täydennettiin Kursun ja Kallungin alueiden inventointia. Kaikkiaan tarkastettiin 32 kohdetta.

Kaikki Sallan tunnetut arkeologiset kohteet - kesällä 1990 tarkastetut mukaanlukien - on esitetty muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartoilla ja tämän kesäiset tarkastuskohteet on lisäksi luetteloitu erilliseen kohdeluetteloon. Kohteet on "normaalimenettelystä" poiketen esitetty kukin omana pakettinaan: jokaisesta kohteesta on esittelysivu, kuvaussivu, peruskarttaote sekä mahdollinen yleiskarttaluonnos ja kuvataulu yhtenä kokonaisuutena. Kaikista inventointiin liittyvistä negatiiveista ja dioista on koottu luettelot kertomuksen loppuun.

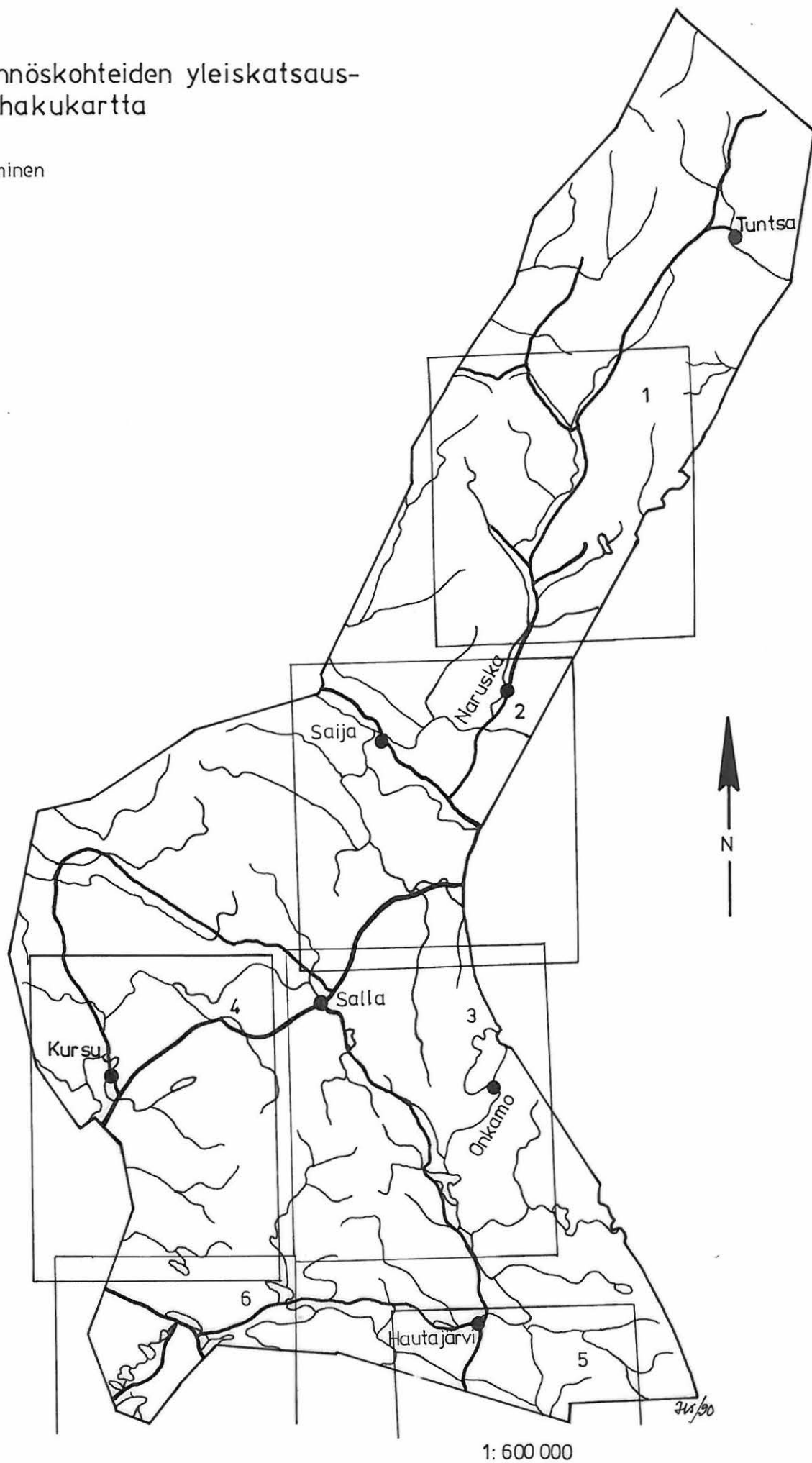
Ivalossa 11.11.1990

Aki Arponen

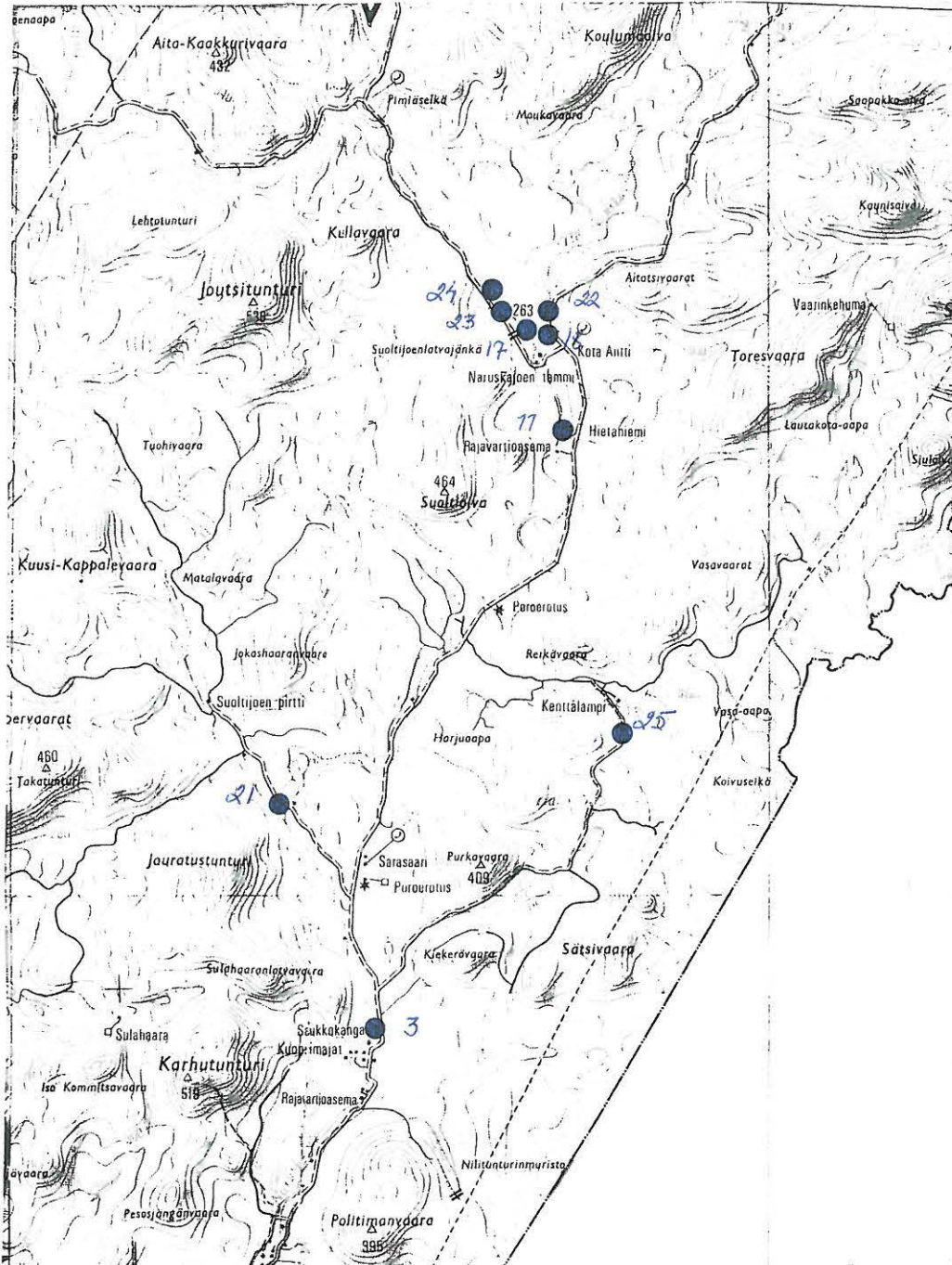
SALLA

muinisjäänköhteiden yleiskatsaus-
karttojen hakukartta

Piirt. H. Salminen

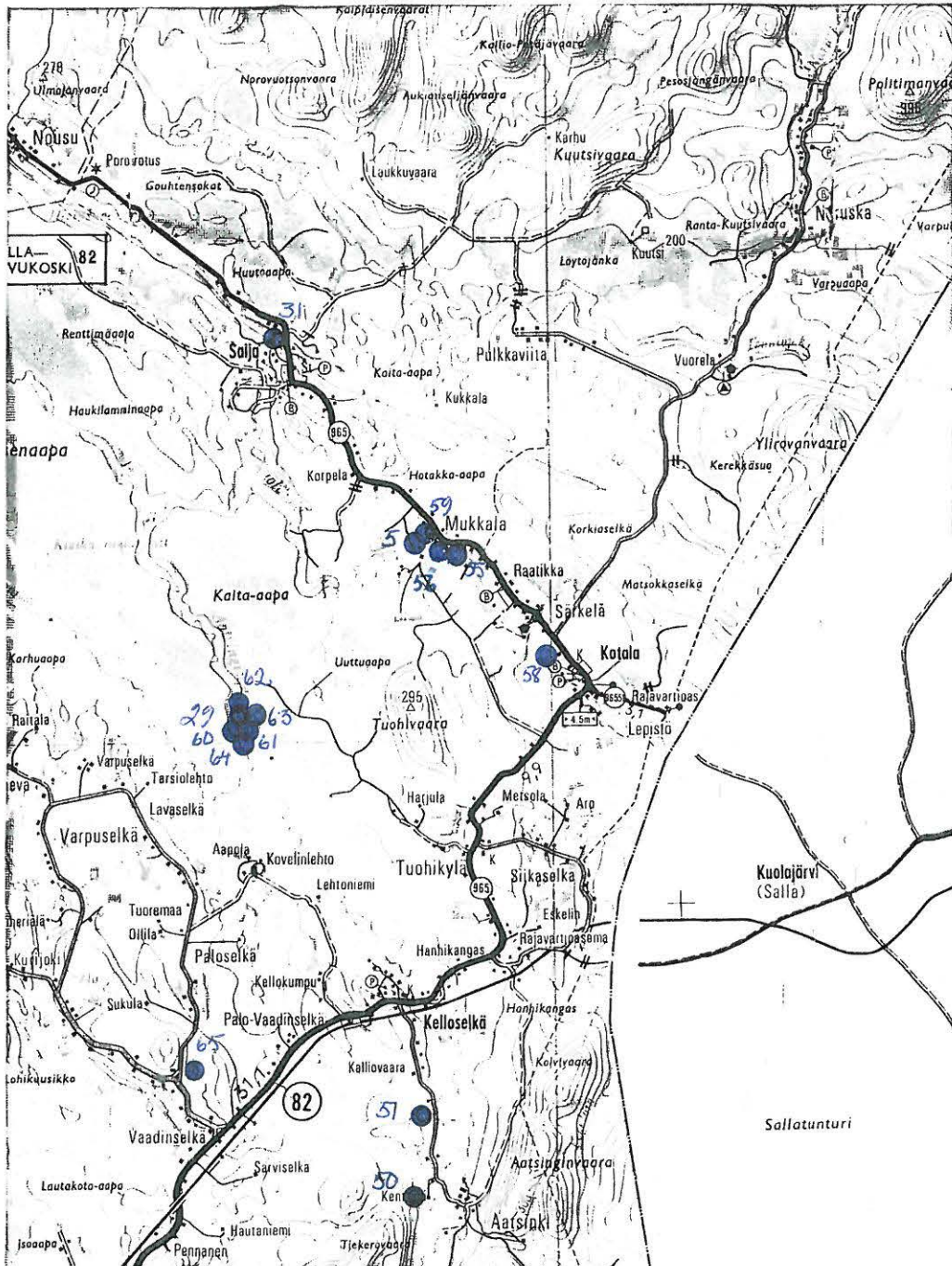

Salla - muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartta 1
(tilanne kesän 1990 inventoinnin jälkeen)

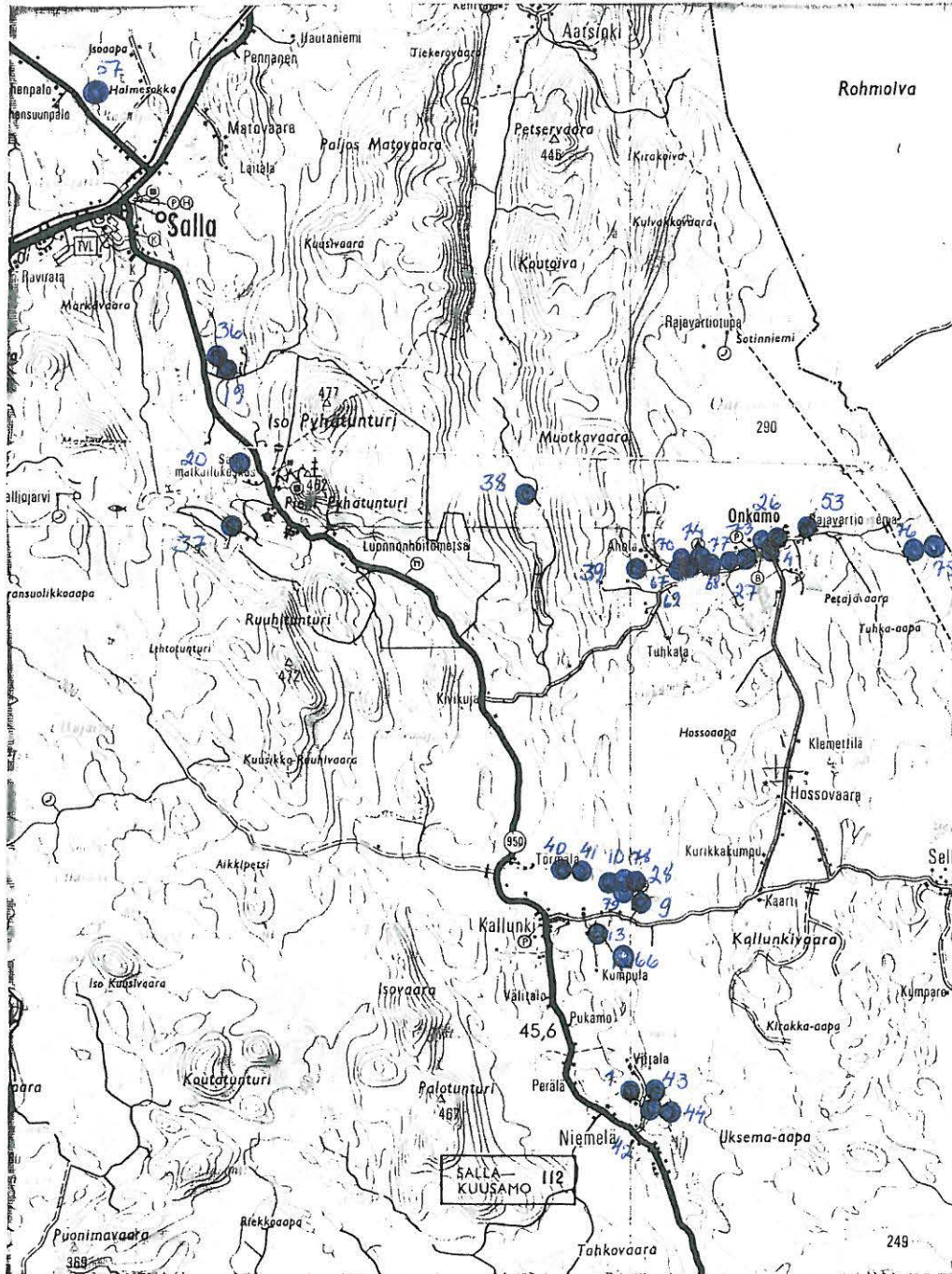
Ote Suomen tiekartasta GT 15 1:200 000 (1984)

Salla - muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartta 2
(tilanne kesän 1990 inventoinnin jälkeen)

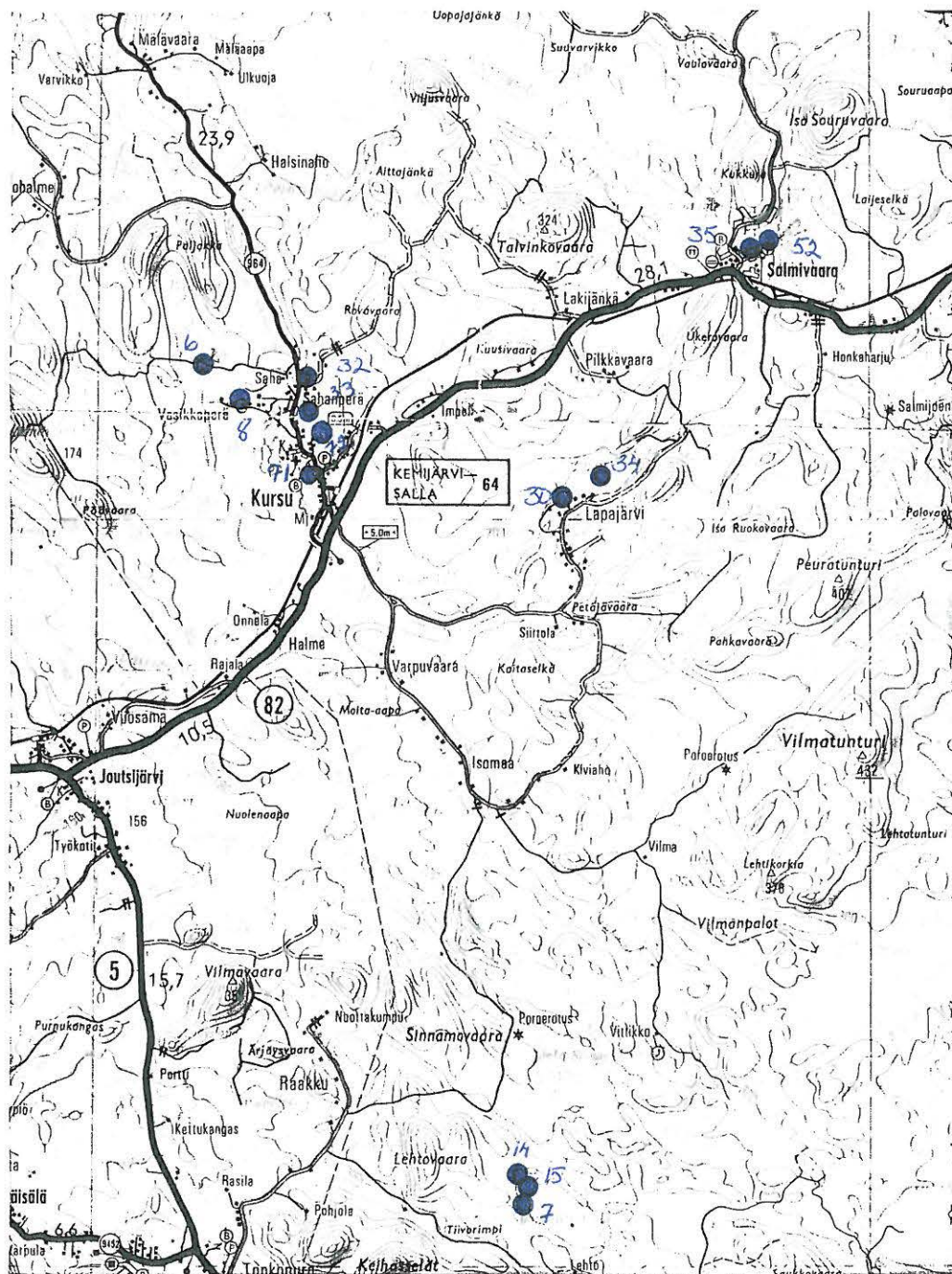
Ote Suomen tiekartasta GT 15 1:200 000 (1984)

Salla - muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartta 3
(tilanne kesän 1990 inventoinnin jälkeen)

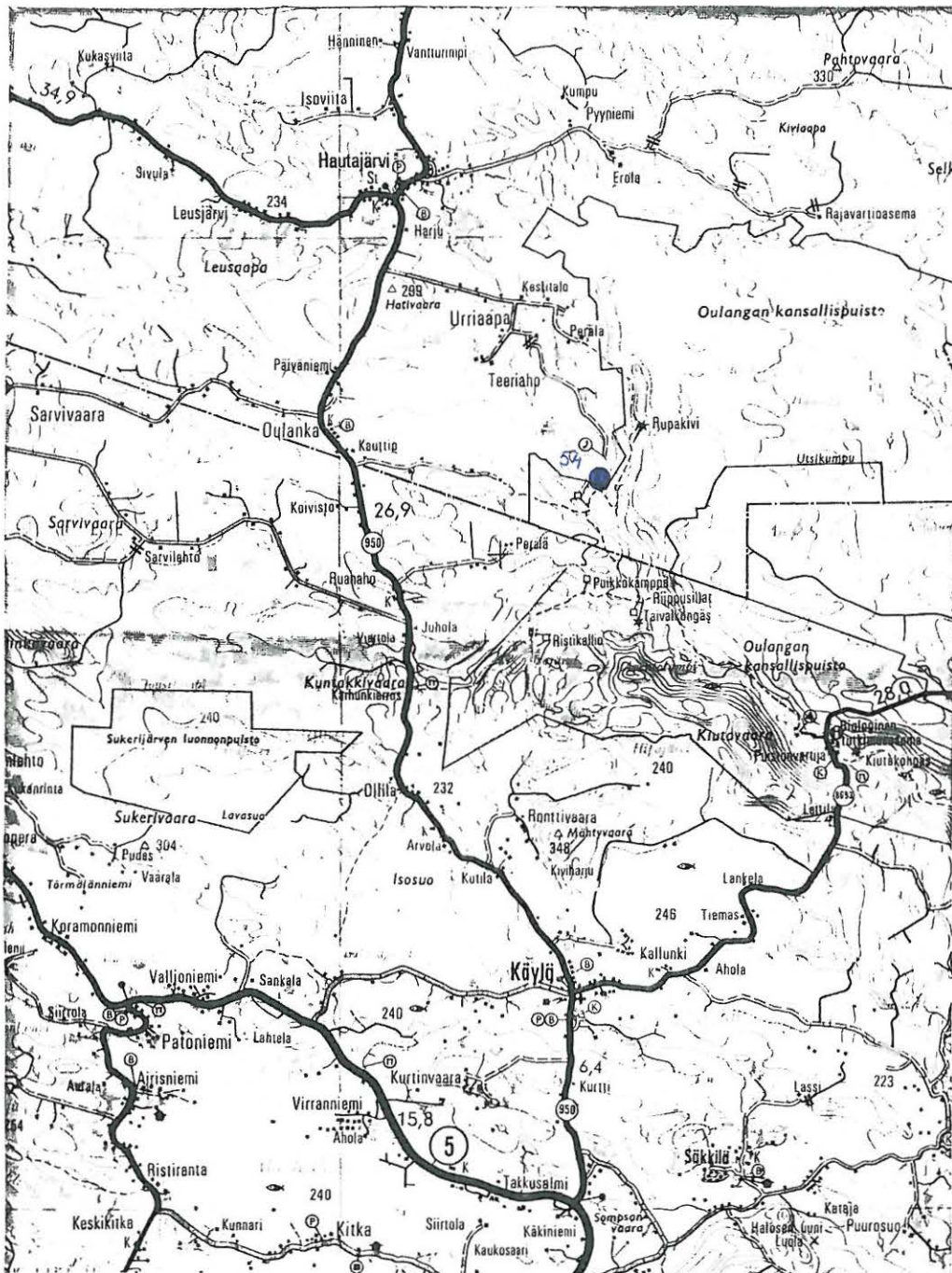
Ote Suomen tiekartasta GT 15 1:200 000 (1984)

Salla - muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartta 4
(tilanne kesän 1990 inventoinnin jälkeen)

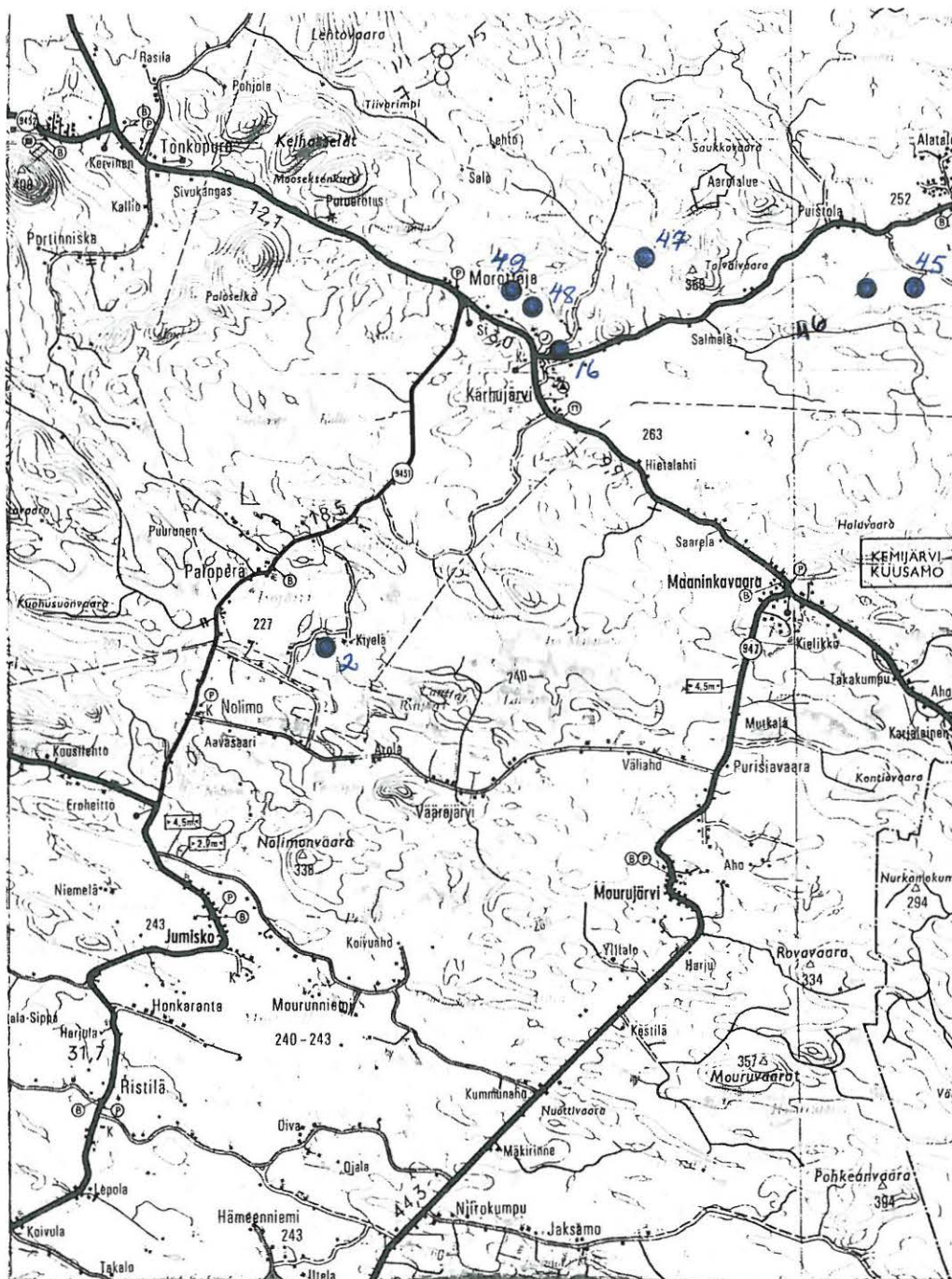
Ote Suomen tiekartasta GT 15 1:200 000 (1984)

Salla - muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartta 5
(tilanne kesän 1990 inventoinnin jälkeen)

Ote Suomen tiekartasta GT 15 1:200 000 (1984)

Salla - muinaisjäännöskohteiden yleiskatsauskartta 6
(tilanne kesän 1990 inventoinnin jälkeen)

Ote Suomen tiekartasta GT 15 1:200 000 (1984)

KOHDELUETTELO

kohde	tyyppi	sivu
4 Onkamo Keski-Mattila	esihistoriallinen asuinpaikka	11
31 Saija Törmälä	kivisen nuijan löytöpaikka, pyyntikuoppia	16
53 Onkamo Kaakkurilampi	kenttä (?) ja kalmisto (?)	20
54 Oulanka Savilamminniemi Granrothin petäjä	kaiverrettu mänty	24
55 Mukkala Raatikka	esihistoriallinen asuinpaikka	28
56 Mukkala Alaraatikka	esihistoriallinen asuinpaikka	32
57 Märkäjärvi Lautakankaan- harju	esihistoriallinen asuinpaikka	35
58 Kotala Niskala	esihistoriallinen asuinpaikka	40
59 Mukkala Ransu	esihistoriallinen asuinpaikka	43
60 Aatsinginjoki Patoharjun- maa SW	kuopanteita	46
61 Aatsinginjoki Patoharjun- maa W	pyyntikuoppa	50
62 Aatsinginjoki Kolmirukonen	esihistoriallinen asuinpaikka, kuoppa	53
63 Aatsinginjoki Patoharjun- maa NW	esihistoriallinen asuinpaikka	57
64 Aatsinginjoki Patoharjun- maa S	pyyntikuoppia	61
65 Vaadinselkä Lakilammit	pyyntikuoppa	65
66 Kallunki Iivananlahti	esihistoriallinen asuinpaikka	69
67 Onkamo Kenttälampi NE	pyyntikuoppia, kuopanteita, metalliesineen löytöpaikka	73
68 Onkamo Kenttälampi N	pyyntikuoppa, kuopanteita, kuoppa	77
69 Onkamo Kenttälampi NW	kuopanteita	81
70 Onkamo Kenttälampi SW	purnu	85
71 Kursu Pääjärvi NE	esihistoriallisen ja historialli- sen ajan asuinpaikka	89
72 Kursu Vuolukka	esihistoriallisen ja historialli- sen ajan asuinpaikka	93

kohde	tyyppi	sivu
73 Onkamo Mattila	esihistoriallinen asuinpaikka	97
74 Onkamo Kenttälampi W	ruumishauta	102
75 Onkamo Tuhkalammit E	pyyntikuoppa	106
76 Onkamo Tuhkalammit N	asumuksensija (?)	109
77 Onkamo Peunankenttä	kenttä (kiviröykkiöitä, kuopan- teita), vanhoja polku-uria	112
78 Kallunki Pikku Rakkulais- niemi	esihistoriallinen asuinpaikka, kesähautausmaa	116
79 Kallunki Onkamoniemi	esihistoriallinen asuinpaikka	119
80 Kotala Rajavartiostontie	esihistoriallinen asuinpaikka	123
81 Kotala Suvanto	esihistoriallinen asuinpaikka	126
82 Saija Valoranta	kvartsi-iskosten löytöpaikka	129

SALLA 4 ONKAMO KESKI-MATTILA

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)
 - koordinaatit x = 7406 34
 y = 459 57
 z = n. 305

maanomistustiedot ks. myös huomautuksia
 - tila : Onkamo 6:1 Keskimattila
 - omistaja osoitetietoineen : Mattila, Erkki, Särkelänkylä PJ 98930 Kotalankylä
 - kiinteistötunnus :

aiemmat tiedot ja tutkimukset : Aarni Erä-Eskon inventointikertomus
 vuodelta 1957: Salla 4 Onkamo Keski-Mattila
 aiemmat löydöt : KM 14187:1-2 liittyvät edelliseen

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 29.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : alueen halkaisija arviolta n. 80 m, asuin-
 paikkalöydöt

kohteen kunto : koko alue on peltomaana, tilustien teko on
 tuhonnut lieden

tarkastuslöydöt : KM 25866:1-2, piitä ja kvartsia

kuvat
 - negatiivit : 82138
 - diat : 21174

opas : -

lähilöytöjä : Salla 73: esihistoriallinen asuinpaikka

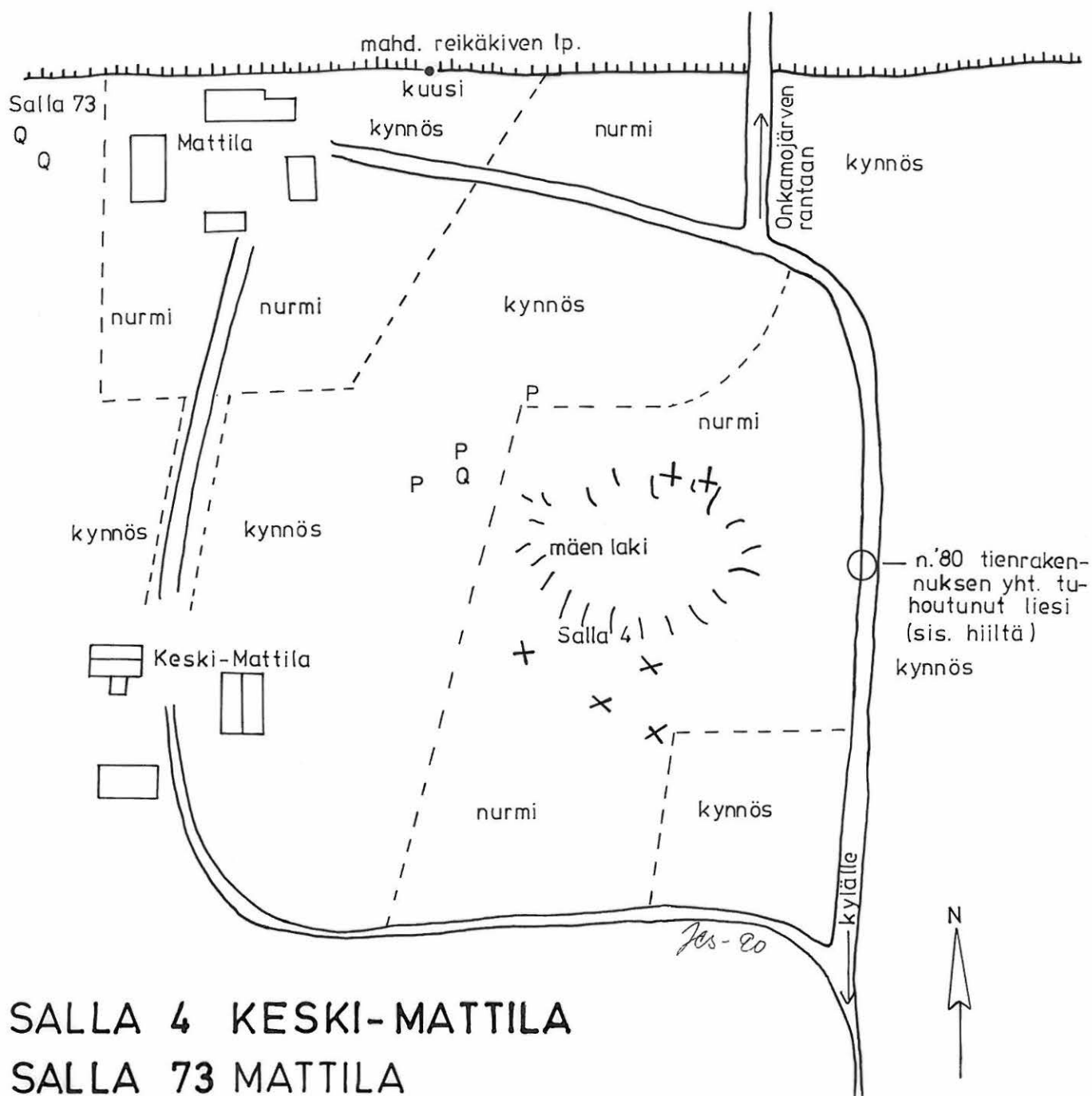
huomautuksia : lisäyksiä maanomistustietoihin:
 Onkamo 5:12 Rantala / Mattila, Jarmo Rainer, 98970 Onkamojärvi / 732-412-0005-0012
 Onkamo 5:4 / Mattila, Arvo (kuollut)

SALLA 4 ONKAMO KESKI-MATTILA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 20 km Sallan kirkolta itäkaakkoon, Onkamojärven eteläpuolella olevan Onkamon kylän keskellä, Keski-Mattilan tilasta n. 100 m itäkoilliseen.

Kohtaan kuvaus: Keski-Mattilan tila - kuten suurin osa Onkamon kylästä - sijaitsee Onkamojärven etelärantaa myötäilevällä Kangasharjulla. Keski-Mattilan kohdalla harju on matalahko ja kumpuileva ja se on muokattu peltomaaksi. Keski-Mattila on harjun laella ja rinteet viettävät siitä loivasti etelään n. 120 metrin matkan, jonka jälkeen maasto putoaa hyvin jyrkästi n. 5 metriä Onkamojärven matalalle, osin soiselle ranta-alueelle. N. 100 m Keski-Mattilan talosta itäkoilliseen on mäennyppylä, jonka pohjoiskoillis- ja etelä-etelälounaissivuilta Aarni Erä-Esko poimi vuonna 1957 joitakin kvartsi- ja kivilaji-iskoksia. Nyt tarkastushetkellä olivat ko. kohdat nurmella, mutta mäennyppylän luoteispuoleiselta kynnöspelloilta löytyi yksi kvartsi-iskos ja kolme piitä. Lisäksi Mattilan talon isäntä, Olavi Mattila sanoi, että n. vuonna 1980, kun heidän talolleen vievää tilustietä uusittiin, oli mäennyppylän itäpuolelta, tien korkeimmalta kohdalta paljastunut tulisija (palaneita kiviä ja hiiltä), joka jäi paikalle tuodun maa-aineksen alle. Paikalla ei näkynyt nyt jälkeäkään tulisijasta tai löydöistä. Olavi Mattila kertoi myös, että Mattilan talon itäpuolelta, törmästä, on aikoinaan löytynyt mahdollinen reikäkivi, joka oli nyt ainakin väliaikaisesti kadoksissa.

Maasto ja kasvillisuus: Paikka on alunperin ollut hiekkaperäisen kangasharjun loivahkoa rinnettä, joka on nyt muokattu peltomaaksi.

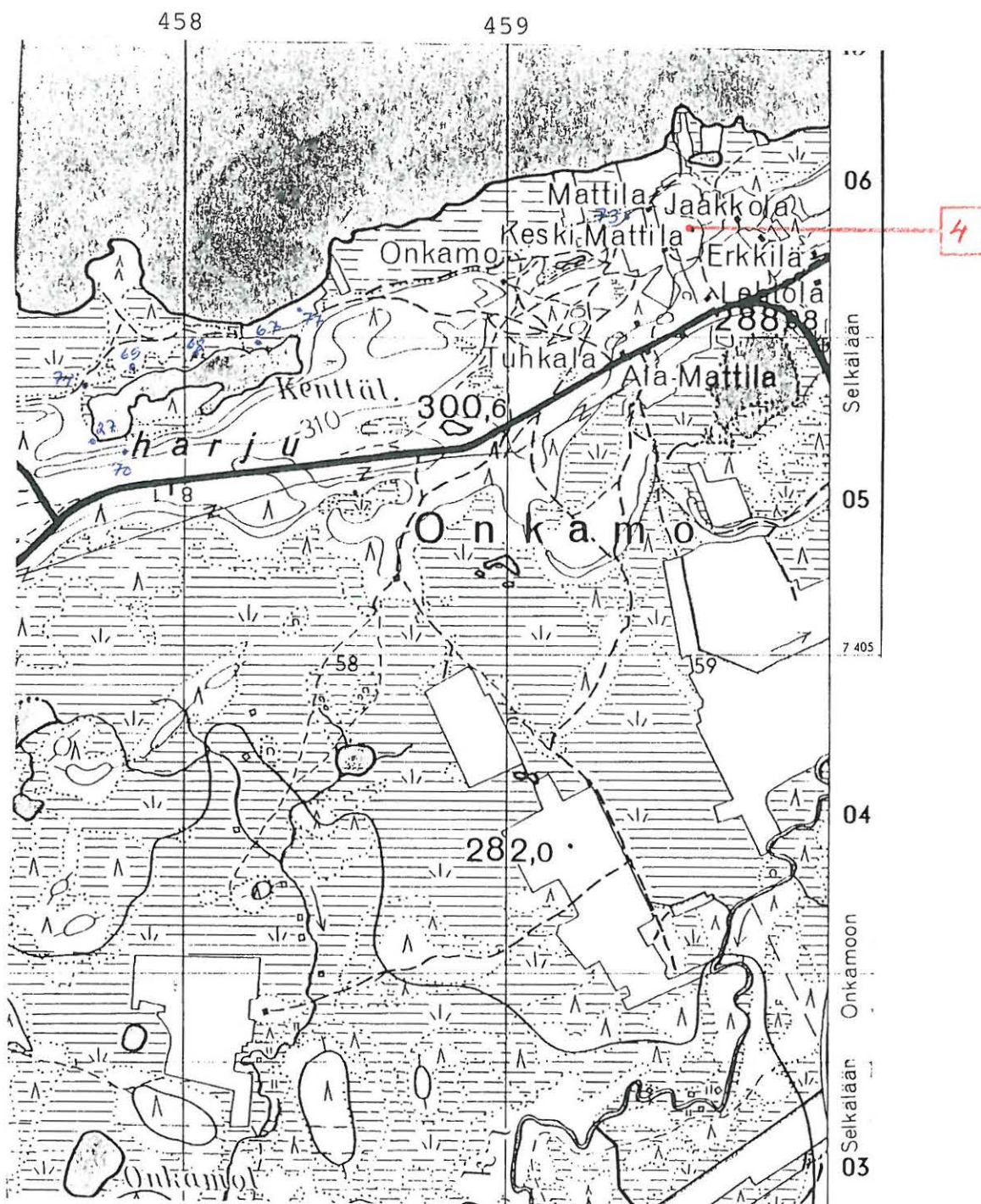

SALLA 4 KESKI-MATTILA

SALLA 73 MATTILA

Yleiskarttaluonnos (karttapohja: A. Erä-Eskon luonnos vuodelta 1957: Salla 4 Keski-Mattila)

- Q kvartsi
- P pii
- X vuoden 1957 löydöt

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 4 ONKAMO KESKI-MATTILA

82/38

Löydöt on kerätty kuvan keskellä olevan kummun reunoilta. Oikealla Keski-Mattilan talo. Kuvan vasemmassa reunassa näkyvän tilustien korkeimmalta kohdalta löytyi 1980 (?) tienparannuksen yhteydessä hiiliä sisältänyt liesihiveys. Niistä.

Aki Arponen 1990

SALLA 31 SAIJA TÖRMÄLÄ

kohteen tyyppi ja lk : kivisen nuijan löytöpaikka, pyyntikuoppia
(5-6 kpl), III

peruskartta : 4622 08 SAIJA (1971)

- koordinaatit x = 7446 28-40
y = 448 90-94
z = 175-177

maanomistustiedot

- tila : Saija 81:13 Törmälä

- omistaja osoitetietoineen : Törmänen, Eero, 98950 Saija

- kiinteistötunnus : 732-416-0081-0013

aiemmat tiedot ja tutkimukset : Mauno Lassilan kirje vuodelta 1986 (KM 25476),
H. Poutiaisen inv.kert. vuodelta 1989

aiemmat löydöt : KM 25476, kivinen nuija

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 14.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : -

kohteen kunto : kivisen nuijan löytöpaikka on peltomaata,
pyyntikuopat on täytetty

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82140, 82141

- diat : 21175, 21176

opas : Mauno Lassila, Salla; Eero Törmänen, Saija

lähilöytöjä : Salla 82: kvartsi-iskosten löytöpaikka

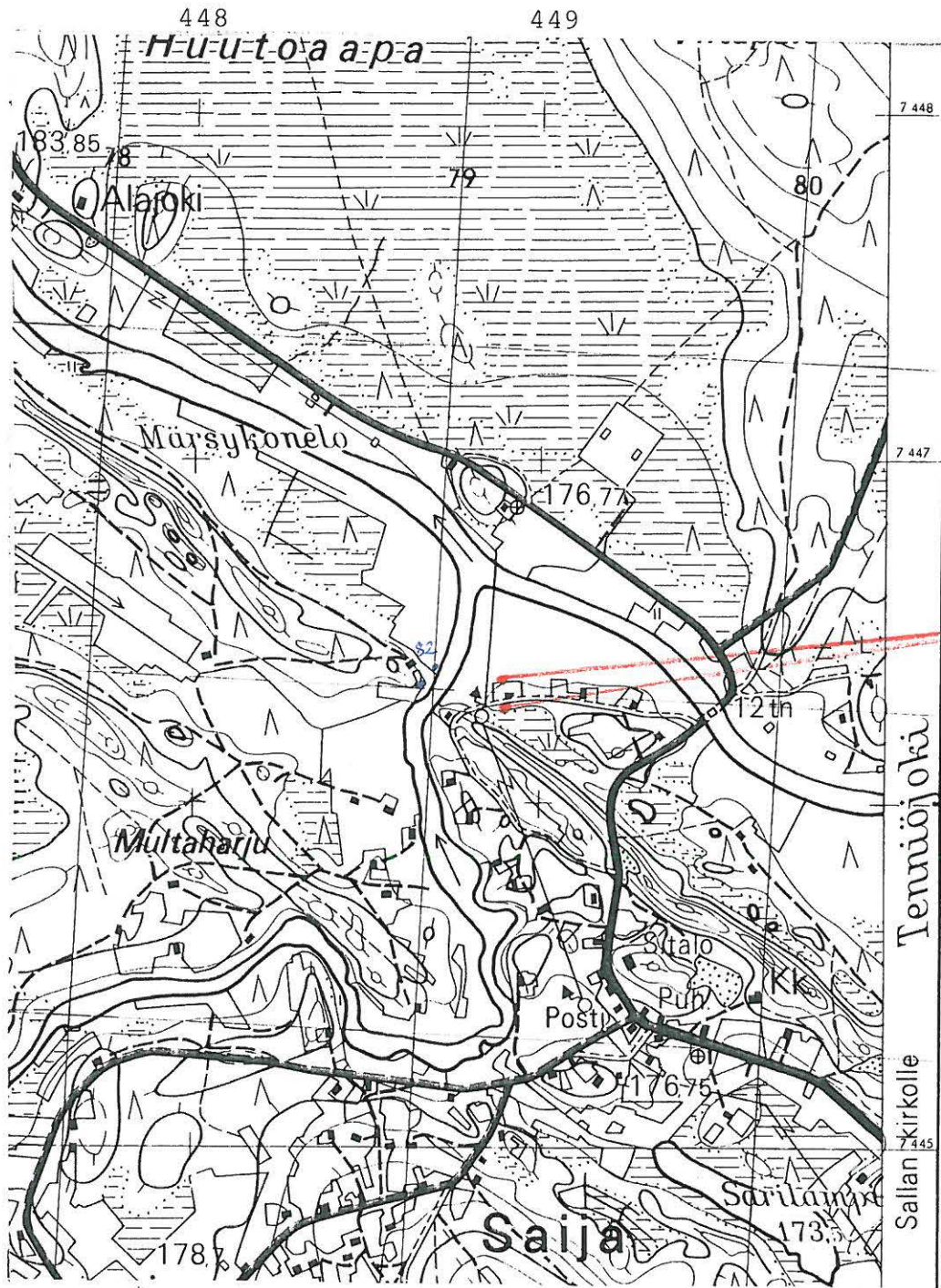
huomautuksia : -

SALLA 31 SAIJA TÖRMÄLÄ

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 31 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Saijan kylässä, Törmälän tilalla. Tenniö- ja Kuolajokien yhtymäkohdan kaakkoispuolelle jää laaja niemi, jonka Kolsanharju jakaa pitkittäin (kaakko-luodesuunnassa) kahtia. Törmälän tila on harjun koillispuolella, 350 m jokien yhtymäkohdasta etelään ja uudesta Tenniöjoen ylittävästä maantiesillasta 550 m länteen.

Kohteen kuvaus: Kolsanharjun koillispuolella on matalampi, epäyhtenäinen harjujakso. Harjujen väliin jää pitkä, soinen, muutamia lampia sisältävä laakso, joka päättyy luoteessa (ennen Kuolajokea) Törmälän talon kohdalla suosta jyrkästi kohoavaan ja jokea kohden loivasti laskevaan harjanteeseen. Pyyntikuopat sijaitsevat ko. harjanteen laella, välittömästi Törmälän talon ja Saijan kylätien eteläpuolella. Törmälän talon isännän, Eero Törmäsen mukaan pyyntikuoppia on ollut vielä 1960-luvun puolessa välissä 5 tai 6 kpl. Nyt ne on kaikki peitetty maalla ja orgaanisella jätteellä, eikä niistä pystytty paikantamaan enää kuin 4. Kertoman mukaan kuopat ovat olleet yli metrin syvyisiä. Kahdesta selvimmän erottuvasta kuopanteesta saattoi todeta, että pyyntikuopat ovat olleet pyöreitä, halkaisijaltaan 3,5 m ja matalavallisia. Kuopista kolme on ollut rivissä, 1-2 metrin etäisyydellä toisistaan, ja neljäs rivistä n. kolme metriä pohjoiseen. Viides on kuuleman mukaan ollut rivin eteläpuolella, rinteessä. Kivisen nuijan löytöpaikka on Törmälän tilan navetan pohjoispuolella, n. 60 m siitä pohjoisluoteeseen. Esine löytyi kertoman mukaan 1965 tai -66 ojankaivuun yhteydessä. Löytökohta on hyvin alavaa, turpeista peltoa, joka kevättulvien yhteydessä yleensä aina jää veden alle. Löytökohdassa ei näkynyt mitään asutukseen viittaavaa. Myös ylempänä olleet kynnöspellot olivat löydöttömiä.

Maasto ja kasvillisuus: Pyyntikuopat ovat olleet kahden harjun välisellä poikittaisharjanteella, suon ja jokeen laskevan rinteiden välissä. Paikalla kasvaa melko kookasta männikköä. Kivisen nuijan löytöpaikka on alavaa, turpeikkoista peltoa, joka peittyy keväisin tulvan alle.

Ote peruskartasta 4622 08 SAIJA (1971)

SALLA 31 SAIRA TÖRMÄLÄ

82140

Kiviruujan löytöpaikka on oikealla olevan Törmälän navetan takana näkyvällä kynöspellolla, ojan kohdalla. Taustalla näkyy Kuola- ja Terriöjokien yhtymäkohta. SSE:stä.

82141

Pyyntikuopat ovat sijainneet rivissä vasemmalla olevan törmänreunan ja oikealla olevan Saijan kylätien välissä. Äärioikealla Törmälän taho. E:stä.

SALLA 53 ONKAMO KAAKKURILAMPI

kohteen tyyppi ja lk : kenttä (?) ja kalmisto (?), II

peruskartta : 4623 01 SIEKAKNGAS (1963)
 - koordinaatit x = 7406 84
 y = 462 22
 z = n. 310

maanomistustiedot
 - tila : Onkamo 7:11 & Onkamo 14:5
 - omistaja osoitetietoineen : ?
 - kiinteistötunnus : 732-412-0007-0011 & 732-412-0014-0005

aiemmat tiedot ja tutkimukset : Hannu Poutiaisen inv.kert. vuodelta 1989
 (sis. tiedot ark.materiaalista referaatteineen)

aiemmat löydöt : KM 3577, sormuksia, veitsi, pronssiketjua, nuolen-
 kärki, kannuksen vasaria, nappeja, vyöllisiä

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 29.-30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : alueen pituus on n. 600 m, rakenteet

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat
 - negatiivit : 82139
 - diat : 2117

opas : Vilho Tolppanen, Onkamo

lähilöytöjä : Salla 26: esihistoriallinen asuinpaikka

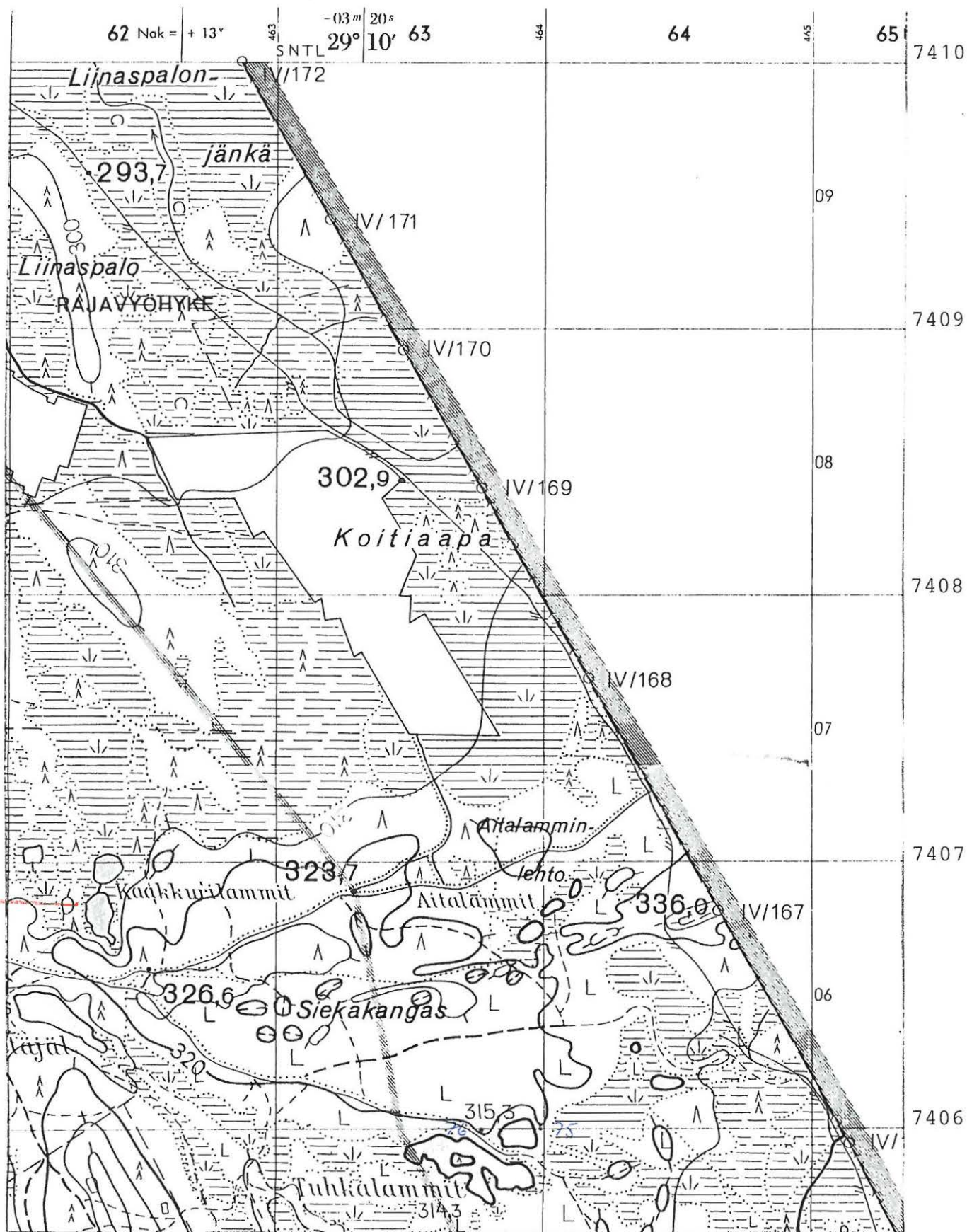
huomautuksia : -

SALLA 53 ONKAMO KAAKKURILAMPI

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 22,5 km Sallan kirkolta itäkaakkoon, Onkamon kylän itäpuolella, Onkamon rajavartioasemalta 1,1 km itään. Kohde on peruskarttaan merkittyjen länsipuolella olevalla harjulla. (Peruskarttaan merkittyjen Kaakkurilammien ja ko. harjun itäpuolella on kaksi pienempää lampea, joista myös käytetään nimitystä Kaakkurilammit tai Pikku Kaakkurilammit).

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee moreeniperäisellä harjumäellä, jossa on melko jyrkät rinteet joka suuntaan. Oppaana ollut Vilho Tolppanen osoitti mäen rinteiltä useita eri muotoisia ja kokoisia kuoppia, joista osa oli selviä maatuneita tuulenskaatoja, mutta osa saattaa hyvinkin viitata asumuksensijoihin - näin erityisesti pari-kolme halkaisijaltaan puolimetristä selkeää kuoppaa (säilytyskuoppia ?) ja viettävilla rinteillä ja mäen laella olevat tasanteet, joista ainakin yksi liittyi yhteen em. pyöreistä kuopista (joissa kaikissa oli havaittavissa huuhoutumiskerros). Mitään merkkejä vanhassa kirjeenvaihdossa mainitusta kalmistosta ei ollut havaittavissa, mutta Kaakkurilammen kalmistosta annetut tiedot sopivat yhtä hyvin (Pikku Kaakkurilammit huomioon ottaen) nyt tarkastettuun harjuun kuin tämän itäpuoleiseen harjuunkin (ks. Hannu Poutiaisen kertomusta vuoden 1989 Sallan inventoinnista - Salla 53 Onkamo Kaakkurilampi); kruununnimismies Möller mainitsee kirjeenvaihdossa, että kalmiston läheisyydessä oli kuoppia, joissa oli hiiltä ja mädännyttä puuta, mikä saattaa viitata nyt tarkastettuun kohteeseen.

Maasto ja kasvillisuus: Moreeniperäinen, jyrkkärinteinen, kahden suon välissä oleva harjumäki, joka on pääasiassa kuivaa mäntykangasta.

Ote peruskartasta 4623 01 SIEKAKANGAS (1963)

SALLA 53 ONKAMO KAAKKURILAMPI

82139

Mahdollinen kenttä tai kalmisto sijaitsee kuvan keskellä olevalla kummuilla. Sekä kuvan vasemmalla että oikealla laidassa on kaksi lampea, joista molemmista käytetään nimitystä "Kaakkurilammit". SSE:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ

kohteen tyyppi ja lk : kaiverrettu mänty, II

peruskartta : 4614 01 SAVINAJOKI (1990)

- koordinaatit x = 7371 96
y = 462 95
z = n. 210

maanomistustiedot

- tila : Hautajärvi 49 Harjula

- omistaja osoitetietoineen : Kuusela Leopold & Vilma Sofia, 98995 Hautajärvi

- kiinteistötunnus : 732-404-0049-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 14.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : halkaisija n. 50 cm, rakenne

kohteen kunto : kohtalaisesti lahonnut, pinnassa tuore
kaiverrus

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82142, 82143

- diat : 21178, 21179

opas : Mauno Lassila, Salla

lähilöytöjä : -

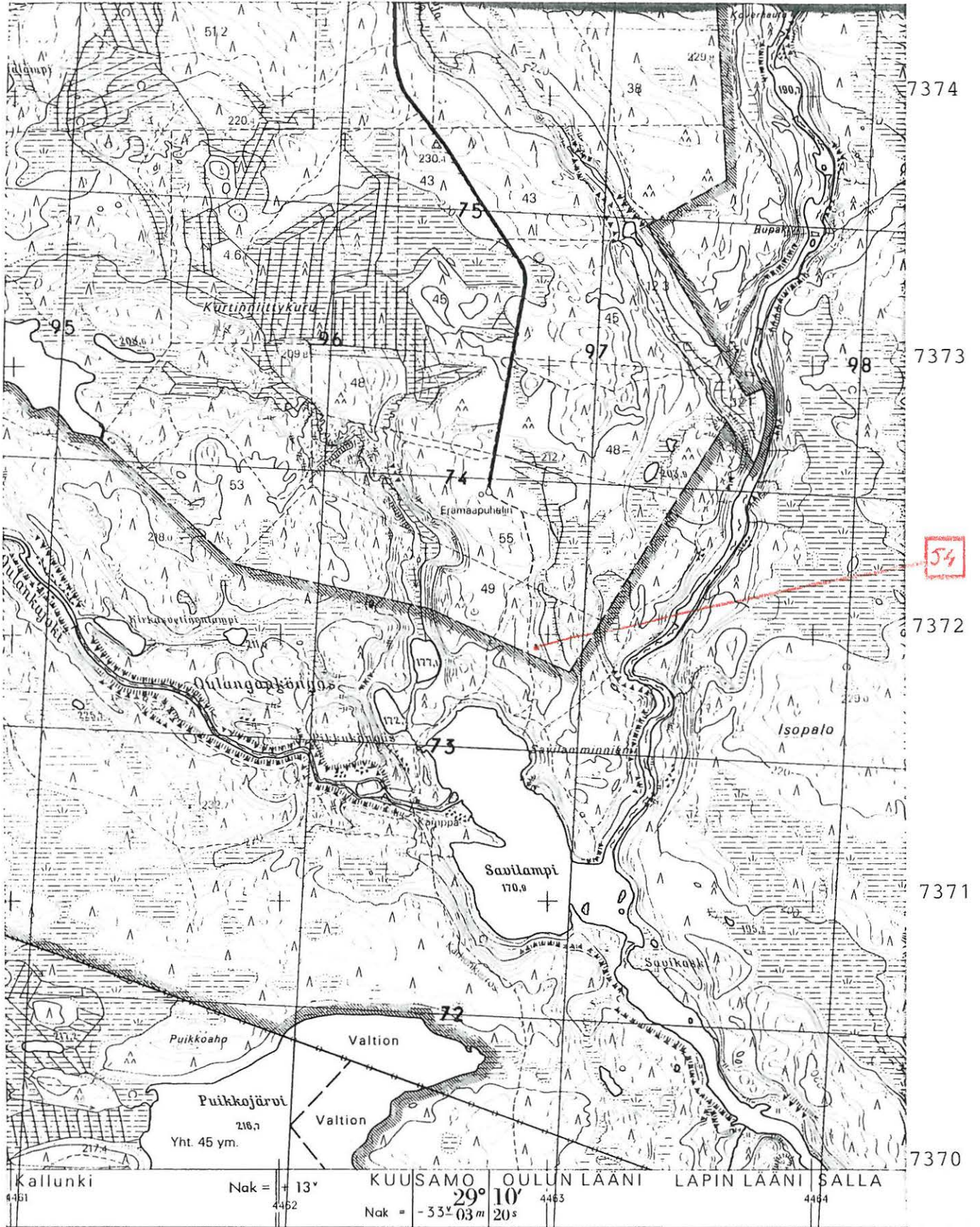
huomautuksia : Sallan kotiseutuyhdistys on halukas siirtämään petäjän kotiseututaloonsa

SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 49 km Sallan kirkolta eteläkaakkoon, Oulankajoen ja Savinajoen yhtymäkohdan, Savijärven pohjoispuolella, 650 m Oulankajoen suusta koilliseen. Kohde on 50 m pohjoiseen kohdasta, jossa Urriaavalta Savilammelle tuleva metsäautotie ylittää Oulangan kansallispuiston rajan. Ko. metsäautotie kulkee 11 metrin päässä kohteesta, länsipuolella, ja kohteen itäpuolella on kuru, jonka reunaan on 20 m.

Kohteen kuvaus: Granrothin petäjä on 1,6 m korkea ja ympäröimältään 1,1 m oleva kaarnaton männyntyvi, jossa on kaiverruksia. Vanhimmat kaiverrukset on veistetty elävään puuhun tehtyyn pilkkaan ja myöhemmin, metsätöiden yhteydessä runko katkaistiin pilkan yläpuolelta siten, että muodostui "taitekatto". Muutoin runkoon ei kajottu, vaan se jäi keloutumaan pystyyn kasvupaikalleen (nykyisin rungon tyvi on jo melko laho). Vanhimmat Granrothin petäjän kaiverrukset lienevät pilkassa vuosiluvun 1755 ohessa olevat puumerkit ja kirjaimet (mm. I.AD ja R). Nuorempia vuosilukuja, nimikirjaimia ja kuvioita on lukuisia ympäri runkoa ja jopa sen päässä "taitekatossa"; nuorin kaiverrus lienee korkeintaan vuoden-pari vanha.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee tasaisella kankaalla, jossa kasvaa nuorta männikköä.

Ote peruskartasta 4614 01 SAVINAJOKI (1990)

SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ

kohteen tyyppi ja lk : kaiverrettu mänty, II

peruskartta : 4614 01 SAVINAJOKI (1990)
- koordinaatit x = 7371 96
y = 462 95
z = n. 210

maanomistustiedot
- tila : Hautajärvi 49 Harjula
- omistaja osoitetietoineen : Kuusela Leopold & Vilma Sofia, 98995 Hautajärvi
- kiinteistötunnus : 732-404-0049-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 14.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : halkaisija n. 50 cm, rakenne

kohteen kunto : kohtalaisesti lahonnut, pinnassa tuore
kaiverrus

tarkastuslöydöt : -

kuvat
- negatiivit : 82142, 82143
- diat : 21178, 21179

opas : Mauno Lassila, Salla

lähilöytöjä : -

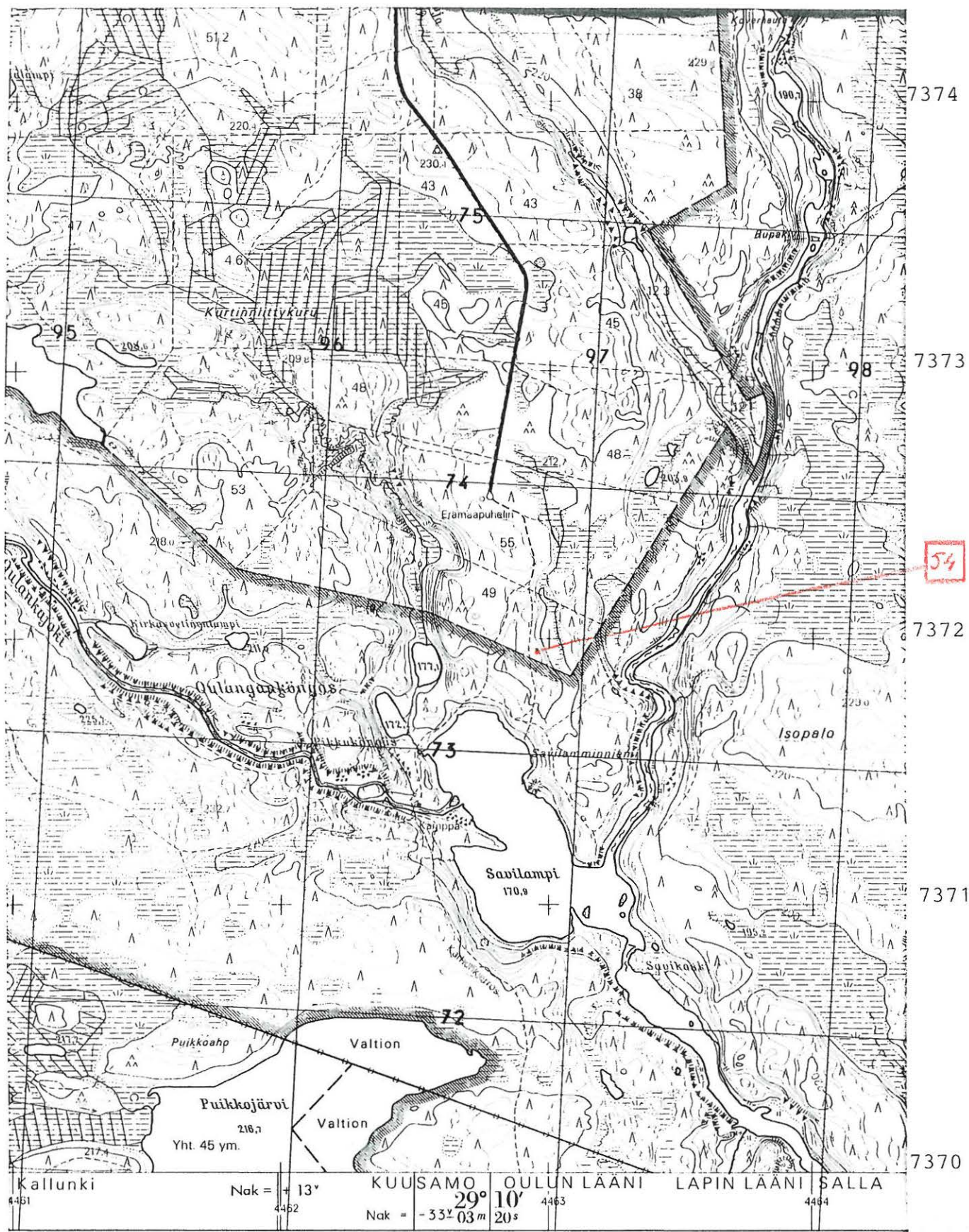
huomautuksia : Sallan kotiseutuyhdistys on halukas siirtämään petäjän kotiseututaloonsa

SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 49 km Sallan kirkolta eteläkaakkoon, Oulankajoen ja Savinajoen yhtymäkohdan, Savijärven pohjoispuolella, 650 m Oulankajoen suusta koilliseen. Kohde on 50 m pohjoiseen kohdasta, jossa Urriaavalta Savilammelle tuleva metsäautotie ylittää Oulangan kansallispuiston rajan. Ko. metsäautotie kulkee 11 metrin päässä kohteesta, länsipuolella, ja kohteen itäpuolella on kuru, jonka reunaan on 20 m.

Kohteen kuvaus: Granrothin petäjä on 1,6 m korkea ja ympäröimitaltaan 1,1 m oleva kaarnaton männyntyvi, jossa on kaiverruksia. Vanhimmat kaiverrukset on veistetty elävään puuhun tehtyyn pilkkaan ja myöhemmin, metsätöiden yhteydessä runko katkaistiin pilkan yläpuolelta siten, että muodostui "taitekatto". Muutoin runkoon ei kajottu, vaan se jäi keloutumaan pystyyn kasvupaikalleen (nykyisin rungon tyvi on jo melko laho). Vanhimmat Granrothin petäjän kaiverrukset lienevät pilkassa vuosiluvun 1755 ohessa olevat puumerkit ja kirjaimet (mm. I.AD ja R). Nuorempia vuosilukuja, nimikirjaimia ja kuvioita on lukuisia ympäri runkoa ja jopa sen päässä "taitekatossa"; nuorin kaiverrus lienee korkeintaan vuoden-pari vanha.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee tasaisella kankaalla, jossa kasvaa nuorta männikköä.

Ote peruskartasta 4614 01 SAVINAJOKI (1990)

JALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ

82142

Tleiskuva Granrothrin petäjästä.
W: stä.

82143

Granrothrin petäjän yläosassa
oleva pilkka kaiveruhteineen.
W: stä.

SALLA 55 MUKKALA RAATIKKA

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4622 11 MUKKALA (1971)

- koordinaatit x = 7440 11
y = 454 41
z = 185-190

maanomistustiedot

- tila : Saija 27:15 Raatikka

- omistaja osoitetietoineen : Raatikka, Jorma Ilmari, 98930 Kotalankylä

- kiinteistötunnus : 732-416-0027-0015

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 14.-15.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 100 m, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : koko asuinpaikka on peltomaana

tarkastuslöydöt : KM 25867:1-2, kvartsikaavin ja -iskoksia

kuvat

- negatiivit : 82144

- diat : 21180

opas : -

lähilöytöjä : Salla 56: esihistoriallinen asuinpaikka

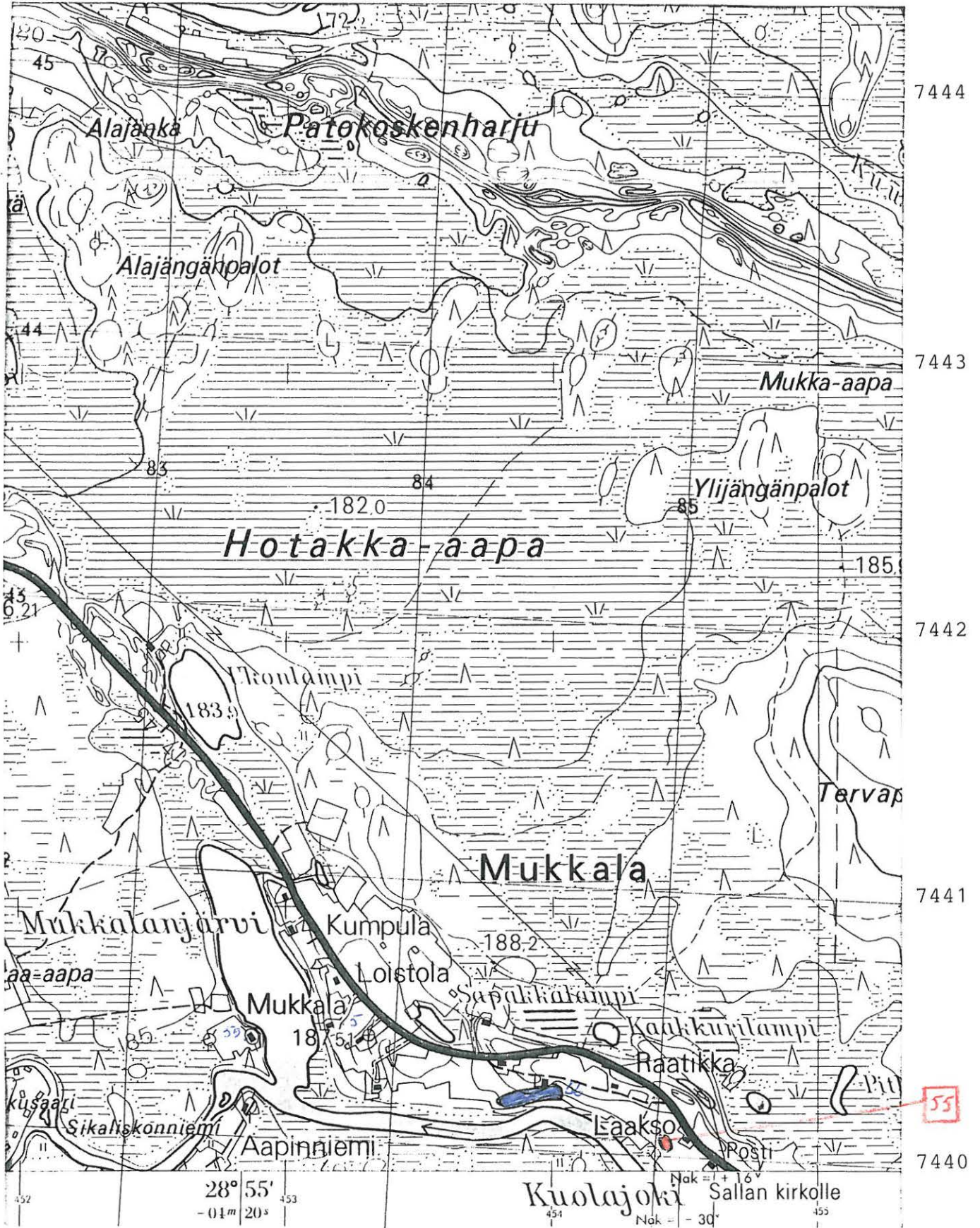
huomautuksia : -

SALLA 55 MUKKALA RAATIKKA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 27 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Mukkalan kylässä, Raatikan talon pellolla, Kuolajoen ja Salla-Savukoski -maantien (no 965) välissä. Raatikan talo on pellostä 60-70 m pohjoisluoteeseen.

Kohteen kuvaus: Kvartsit löytyivät pellolta, joka viettää loivasti kohti Kuolajoen tulvaniittyä. Löytövyöhyke on pellon levyisellä (n. 100 m) kaistalla, joka alkaa pellon luoteisreunassa 20-30 m pellon alareunasta ylöspäin ja loppuu kaakkoisreunassa 40-60 m pellon alareunasta ylöspäin. Löydöt olivat keskittyneet löytövyöhykkeen ääripäihin.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee pellolla, joka viettää loivasto jokeen. Maaperä on hiekkaperäistä peltomultaa.

Ote peruskartasta 4622 11 MUKKALA (1971)

SALLA 55 MUKKALA RAATIKKA

82144

Asuinpaikka sijaitsee kuvan keskellä olevalla pellolla - löytöjä tuli pesäkkeittäin koko pellon leveydeltä. Taustalla Kuolajoki, edessä Salla-Savukoski -maantie (no 965). Raatikan talo jää kuvan oikealle puolelle.

SALLA 56 MUKKALA ALARAATIKKA

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II.

peruskartta : 4622 11 MUKKALA (1971)

- koordinaatit x = 7440 26-30
y = 453 80 - 454 03
z = 185-190

maanomistustiedot

- tila : Saija 25:16 Alaraatikko

- omistaja osoitetietoineen : Alaraatikka, Seppo Antero, 98930 Kotalankylä

- kiinteistötunnus : 732-416-0025-0016

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 15.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus on vähintään 250 m,
asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : suurin osa alueesta on peltomaata, osa mah-
dollisesti pihamaata

tarkastuslöydöt : KM 25868:1-9, kvartsiveitsi ja -kaapimia,
ytimiä, iskoksia, palanutta luuta

kuvat

- negatiivit : 82145

- diat : 21181

opas : -

lähilöytöjä : Salla 5: esihistoriallinen asuinpaikka
Salla 55: " "

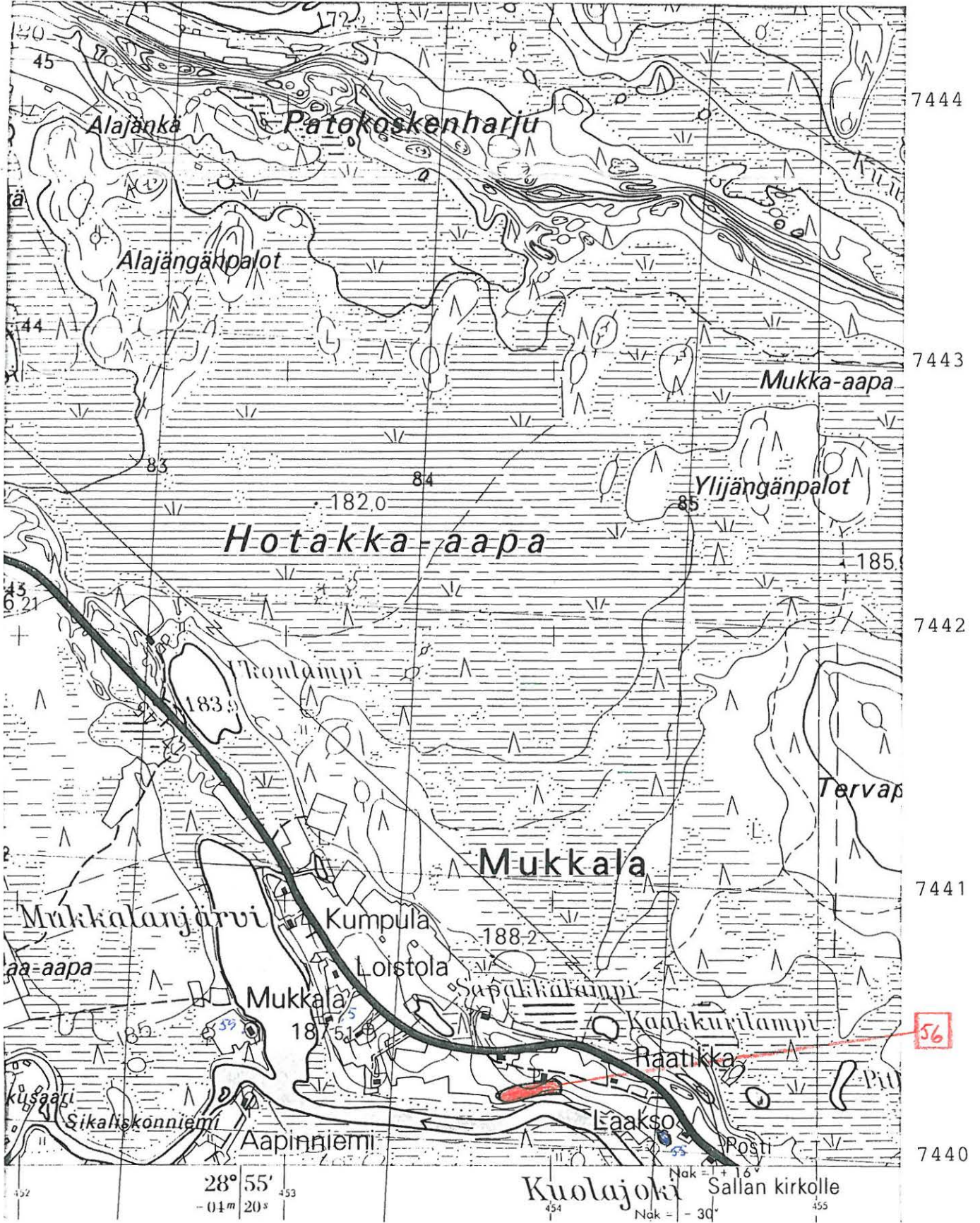
huomautuksia : -

SALLA 56 MUKKALA ALARAATIKKA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 27 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Mukkalan kylässä, Alaraatikan tilalla. Paikka on Kuolajoen ja Salla-Savukoski -maantien (no 965) välissä, peltoalueella, jonka pohjoisreunassa on Alaraatikan talo ja pihapiiri.

Kohteen kuvaus: Alaraatikan talo sijaitsee Kuolajokeen työntyvällä hiekkaperäisellä kummulla, josta maasto laskeutuu melko jyrkästi jokirantaan, etelään, ja loivemmin lounaaseen ja kaakkoon. Viimeksi mainituissa suunnissa ovat kynnöspellot, joista löydöt poimittiin. Pihapiirin eteläpuolella ei ole peltoa, mutta koko Mukkalan kylän läpi vedetyn vesijohdon kaivuujäljistä oli täälläkin löydettävissä muutama iskos. Kaiken kaikkiaan asuinpaikka-alueen laajuus E-N-suunnassa lienee vähintään 250 m. Osa asuinpaikasta on pihapiirin korkeudella, kummulla (yli 190 m mpy), osa aivan Kuolajoen tulvaniityn tasolla (n. 185 m mpy).

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee Kuolajokeen osin jyrkästi, osin loivasti laskeutuvalla kahdella pellolla (jotka tarkastushetkellä olivat edellissyksyisellä kynnöksellä) ja näiden välissä olevalla kummulla, pihapiirissä. Maaperä on suurimmalta osalta hiekkaperäistä peltomultaa.

Ote peruskartasta 4622 11 MUKKALA (1971)

SALLA 57 MÄRKÄJÄRVI LAUTAKANKAANHARJU

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4621 08 SALLA (1981)

- koordinaatit x = 7419 50
y = 440 45
z = 210-215

maanomistustiedot

- tila : valtionmaa

- omistaja osoitetietoineen : -

- kiinteistötunnus : 732-893-0001-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 16.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus 30 m (?), asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : paikalla metsäautoteitä ja ajouria, muuten rikkomaton maanpinta

tarkastuslöydöt : KM 25869:1-5, kvartsikaapimia, -ytimiä ja -iskoksia

kuvat

- negatiivit : 82146

- diat : 21182

opas : -

lähilöytöjä : -

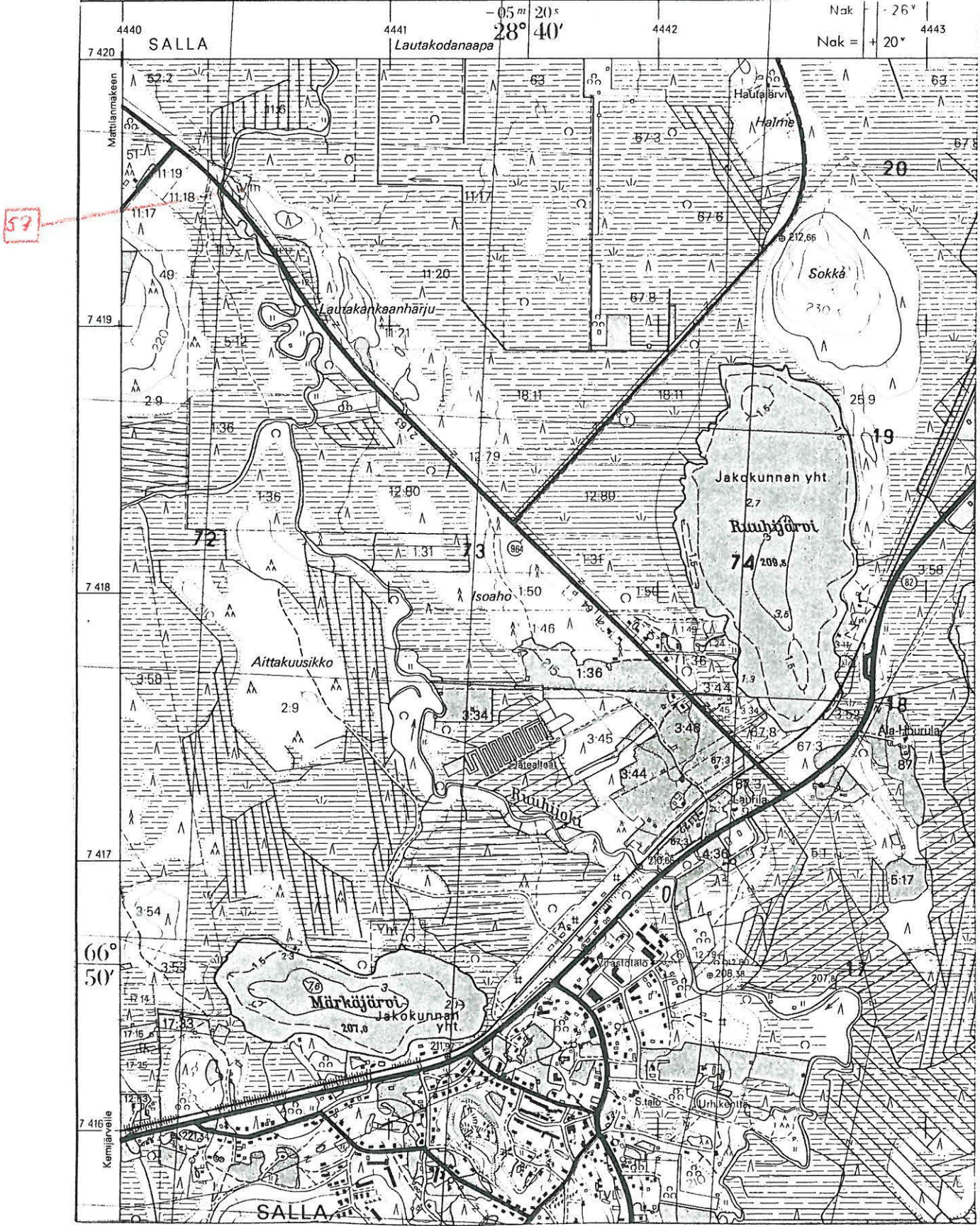
huomautuksia : -

SALLA 57 MÄRKÄJÄRVI LAUTAKANKAANHARJU

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 3,5 km Sallan kirkolta pohjoiseen, Lautakankaanharjun luoteispäässä, 60-70 m itään kohdasta - sillasta - jossa Salla-Ahvenselkä -maantie (no 964) ylittää Käsmänjoen.

Kohteen kuvaus: Lautakankaanharju loppuu luoteispäässään Käsmänjokeen. Harjun pää laskeutuu osin terassimaisesti joenrantatörmään saakka. Noin 100 m em. sillan kaakkoispuolella maantiestä erkanee metsäautotie sillan pohjoispuolella olevalle venevalkamalle. Metsäautotiestä erkanee edelleen pian maantieltä nousun jälkeen tieura itään ja edelleen kaakkoon - löytökohde SE sijaitsee viimeksi mainitussa mutkassa. Paikalla olleissa ajourissa näkyi huuhtoutunutta hiekkaa ja kvartssia. Kohde NW sijaitsee tätä alemmalla terassilla kohdalla, jossa myös kääntyy ajo-ura metsäautotieltä kaakkoon. Löytökohtien välistä etäisyyttä on n. 30 metriä. Noin 10 m molempien kohteiden koillispuolella kulkee voimalinja.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee hiekka-moreeniperäisen harjun päässä, joka viettää läheiseen jokeen. Paikalla kasvaa sekametsää, jossa on suoritettu vesakointia; alueen kaakkoispuolella on lisäksi tehty metsäaurausta. Aluskasvillisuus on puolukka-sammal-tyyppiä - avopaikoilla kasvaa myös heinää.

Ote peruskartasta 4621 08 SALLA (1981)

SALLA 57 MÄRKÄJÄRVI LAUTAKANKAANHARJU

82146

Asuinpaikan alahohde SE sijaitsee aivan kuvan keskellä, metsäautoteiden risteyksessä; alahohde NW on tästä oikealle, myös metsäautoteiden risteyksessä. Vasemmalla Salla-Ahrenseltä-maantie (no 964). Oikealle menevä metsäautotie vie Käsmänjoen rantaan, venevalkamaan. E:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 58 KOTALA NISKALA

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4622 10 TUOHIVAARA (1971)

- koordinaatit x = 7437 43

y = 456 77

z = 185-190

maanomistustiedot

- tila : Saija 9:28 Luiro

- omistaja osoitetietoineen : Alaraatikka, Laila Eriika > Yläaste B 006, 98900 Salla

- kiinteistötunnus : Valkonen, Keijo Antero
: 732-416-0009-0028

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 15.-16.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala

arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 30 m, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto

: asuinpaikka on ainakin osittain tuhoutunut
suuren vesijohtoputken kaivantoa tehtäessä

tarkastuslöydöt

: KM 25870:1-3, kvartsikaavin (?), kvartsi-
iskoksia ja palanutta luuta

kuvat

- negatiivit : 82147

- diat : 21183

opas : -

lähilöytöjä : -

huomautuksia : -

SALLA 58 KOTALA NISKALA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 26 km Sallan kirkolta koilliseen, Kotalan ja Särkelän kylien välissä, Niskalan talosta 60-70 m luoteeseen. Kohteen koillispuolella on Salla-Savukoski -maantie (no 965) ja länsi- ja luoteispuolella laaja Kota-aapa. Kohde on maantien ja aavan puolella välissä, voimalinjan alla. Naruskan-tien risteys on kohteesta 350 m NW:hen. Kohde on Kotalasta Saijalle ulottuvan harjun juurella.

Kohteen kuvaus: Kohde on harjun lounaispuolella olevassa kumpuilevassa kangasmaastossa, aavalle työntyvässä niemekkeessä. Vuonna 1989 tehty vesijohtokaivanto kulkee kankaan poikki pituussuunnassa. Vesijohtotöiden yhteydessä on pinnalle noussut kvartssia ja palanutta luuta - näitä näkyi myös kohdissa, joista turvekerros oli kuoriutunut pois. Löytöalueen pituus on n. 30 metriä alkaen aavan reunasta ja ulottuen kankaan korkeimmalle kohdalle - korkeusero on 2-3 m.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde on harjunviereisellä, aapaan rajoittuvalla kumpuilevalla kankaalla, jolla kasvaa mäntyjä, puolukkaa ja jäkälää. Maa on hiekkaperäistä.

SALLA 58 KOTALA NISKALA

82147

Vesijohtokaiivanto kulkee kankaan poikki
voimalinjan alla ja sen suuntaisesti.
tsuinpaikkalöydöt on kerätty liikuteltusta
maasta ja kohdista, joissa turve on kuorin-
tunut pois. Täustalla Kotala-aapaa.
E:stä.

Aki Arjonen 1990

SALLA 59 MUKKALA RANSU

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4622 11 MUKKALA (1971)

- koordinaatit x = 7440 50
y = 452 87
z = 182,5-185

maanomistustiedot

- tila : Saija 45:4 Ransu

- omistaja osoitetietoineen : Pohtila Antero ja Sirkka Liisa, 98950 Saija

- kiinteistötunnus : 732-416-0045-0004

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 17.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 50 m, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : koko asuinpaikka lienee käännettyä pihamaata,
löydöt tulivat kahdesta perunamaasta

tarkastuslöydöt : KM 25871:1-5, kvartsikaapimia ja -iskoksia,
palanutta luuta

kuvat

- negatiivit : 82148

- diat : 21184

opas : -

lähilöytöjä : Salla 5: esihistoriallinen asuinpaikka

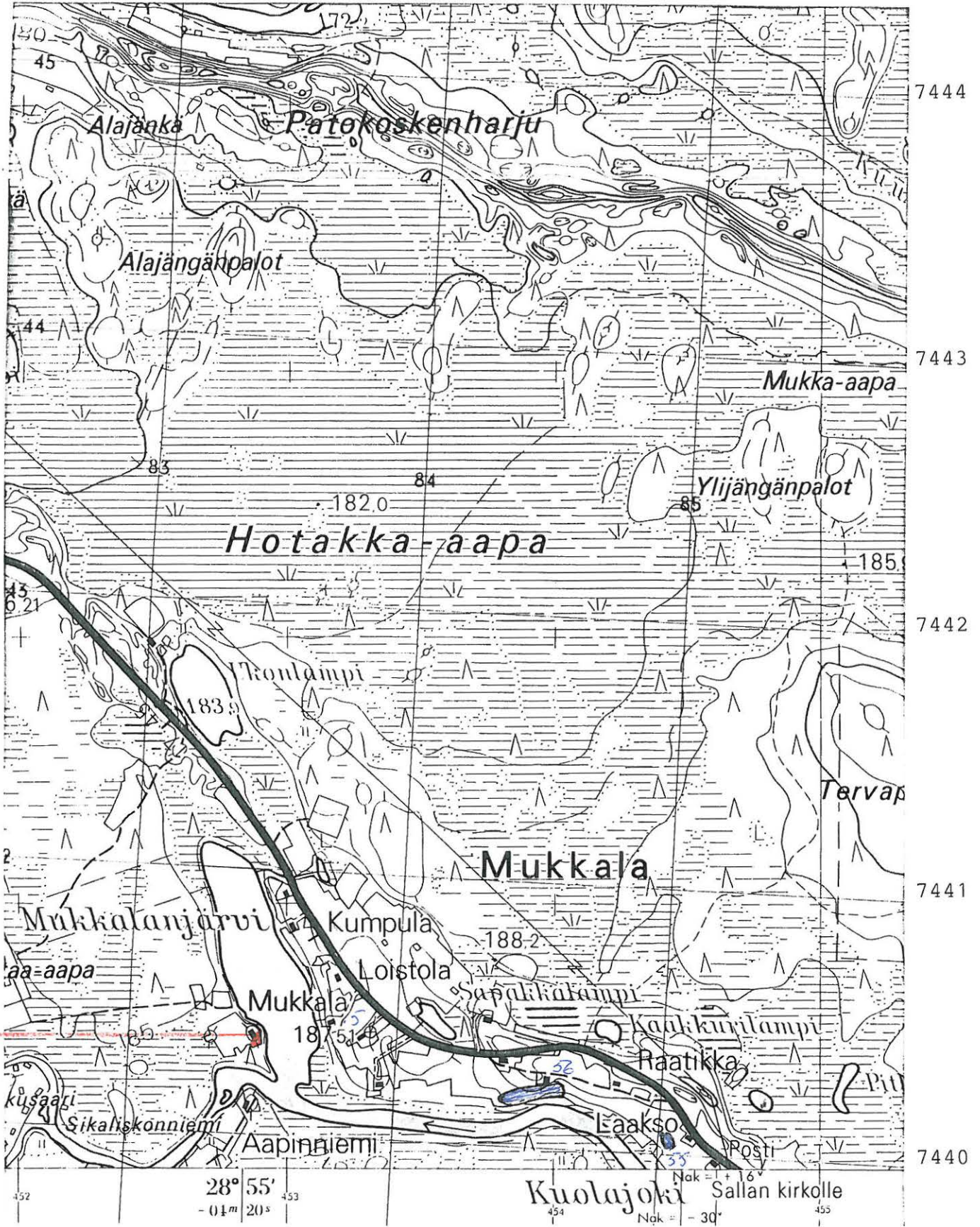
huomautuksia : -

SALLA 59 MUKKALA RANSU

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 26,5 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Mukkalan kylässä, Mukkalanjärven länsirannalla, 200 m luoteeseen järven ja Kuolajoen välisestä salmesta. Paikalle pääsee nykyään Mukkalanjärven pohjoispuolitse Salla-Savukoski -maantieltä (no 965).

Kohteen kuvaus: Ransun talo on Mukkalanjärven ja Kuolajoen väliseen salmeen työntyvällä kummulla, joka tulva-aikoina jää saareksi. Tarkastushetkellä talon koillis- ja kaakkoispuolella oli kaksi erillistä perunamaata, joiden yläosasta löytyi kvartseja - jälkimmäisestä myös palanutta luuta.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde on järveen ja joen tulvaniitylle viettävillä perunamailla, osin hiekka-, osin saviperäisessä maassa.

Ote peruskartasta 4622 11 MUKKALA (1971)

SALLA 60 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA SW

kohteen tyyppi ja lk : kuopanteita, II

peruskartta : 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)
 - koordinaatit x = 7435 45
 y = 447 82
 z = n. 185

maanomistustiedot

- tila : Aatsinki 45 Metsärinta
 - omistaja osoitetietoineen : Kellokumpu, Seppo Ilmari, 98920 Kellokumpu
 - kiinteistötunnus : 732-401-0045-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 22.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 10 m, rakenteet

kohteen kunto : koskematon (puita kaadettu)

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82142
 - diat : 21185

opas : -

lähilöytöjä : Salla 61: pyyntikuoppa
 Salla 64: pyyntikuoppia

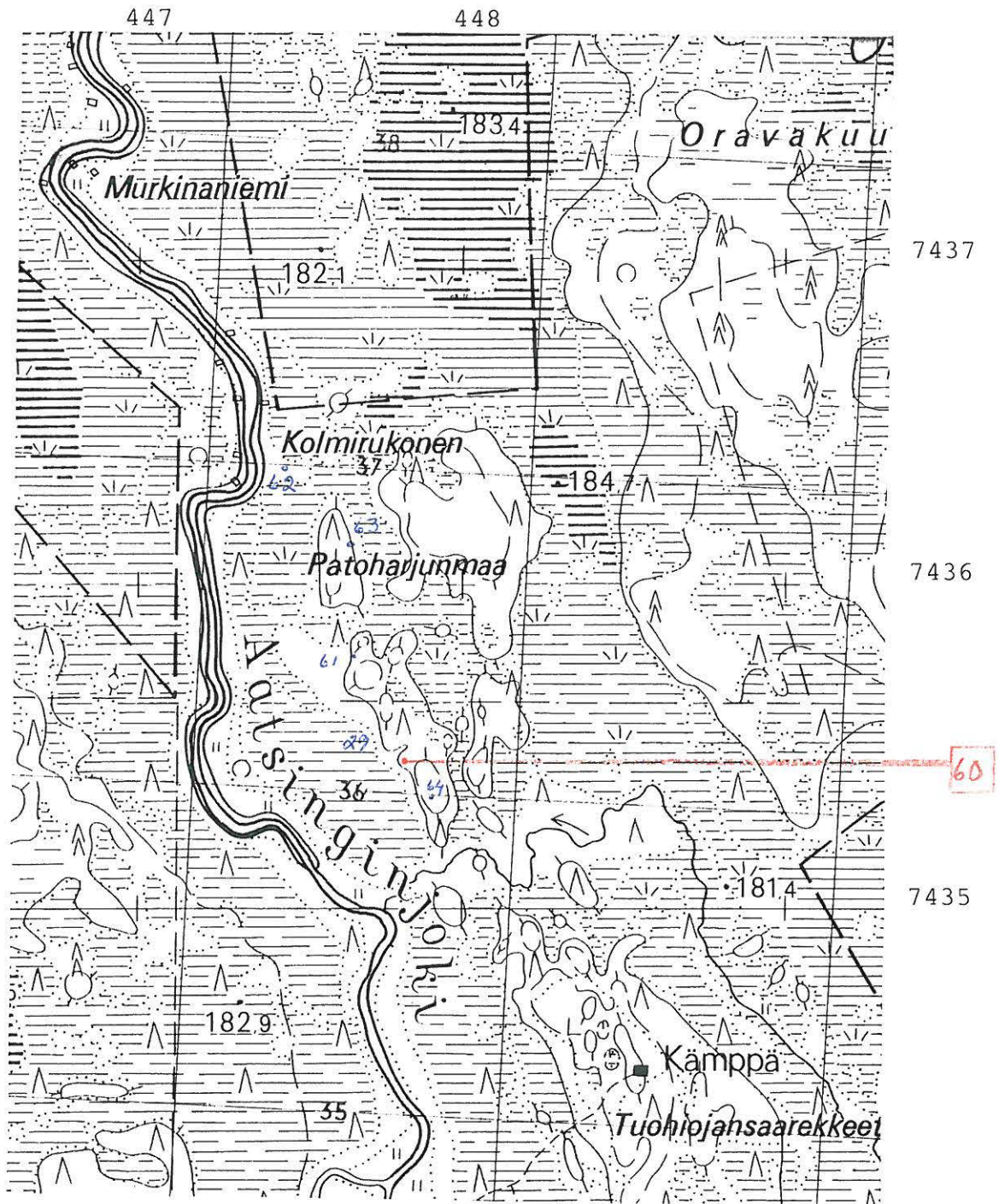
huomautuksia : -

SALLA 60 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA SW

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 20 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Aatsinginjoen itärannalla sijaitsevalla Patoharjunmaalla, Kivihaaranjoen suusta 1,3 km pohjoiseen. Patoharjunmaa on SSE-NNW-suuntainen harjujakso, joka on aapojen ja jänkien ympäröimä. Kohde on lounaisimman harjanteen puolen välin eteläpuolella, sen länsi- eli Aatsinginjoen puoleisella sivustalla. Kohde on tasaisella, 1-1,5 m korkealla kankaalla, joka työntyy suohon.

Kohteen kuvaus: Em. kangasniemekkeellä, 8 m suon (jängän) reunasta on 3 painauma 9 metriä pitkässä jonossa (SSE-NNW-suunnassa). Painaumista selvin on pohjoisin: soikea, valliton, pituusakseli 3 m ja syvyys 30-50 cm. Pohjasta otetussa näytteessä oli podsolimaannos. Toiset painaumat ovat matalia ja pyöreitä, halkaisijaltaan 2-2,5 m. Kuopanteet ovat vajaan metrin päässä toisistaan.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde on suon reunassa olevalla hiekkaperäisellä kankaalla. Paikalla kasvaa pääasiassa mäntyä (puustoa on jonkin verran kaadettu) ja aluskasvillisuus on sammalta ja jäkälää.

Ote peruskartasta 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)

SALLA 60 AATSINJOKI PATOHARJUNMAA SW

82149

Etuoikealla selkein, potyviroisin huoppa - tästä
vasemmalle matala huopanne ja tästä takavasem-
malle toinen matala huopanne. Taustalla Pato-
harjunmaan ja Aatringinjoen välistä aapaa.
NE:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 61 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA W

kohteen tyyppi ja lk : pyyntikuoppa, II

peruskartta : 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)
 - koordinaatit x = 7435 78
 y = 447 67
 z = 185-187,5

maanomistustiedot
 - tila : Aatsinki 45 Metsärinta
 - omistaja osoitetietoineen : Kellokumpu, Seppo Ilmari, 98920 Kelloselkä
 - kiinteistötunnus : 732-401-0045-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 22.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : 4x3 m², rakenne

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat
 - negatiivit : 82150
 - diat : 21186

opas : -

lähilöytöjä : Salla 60: kuopanteita
 Salla 63: esihistoriallinen asuinpaikka

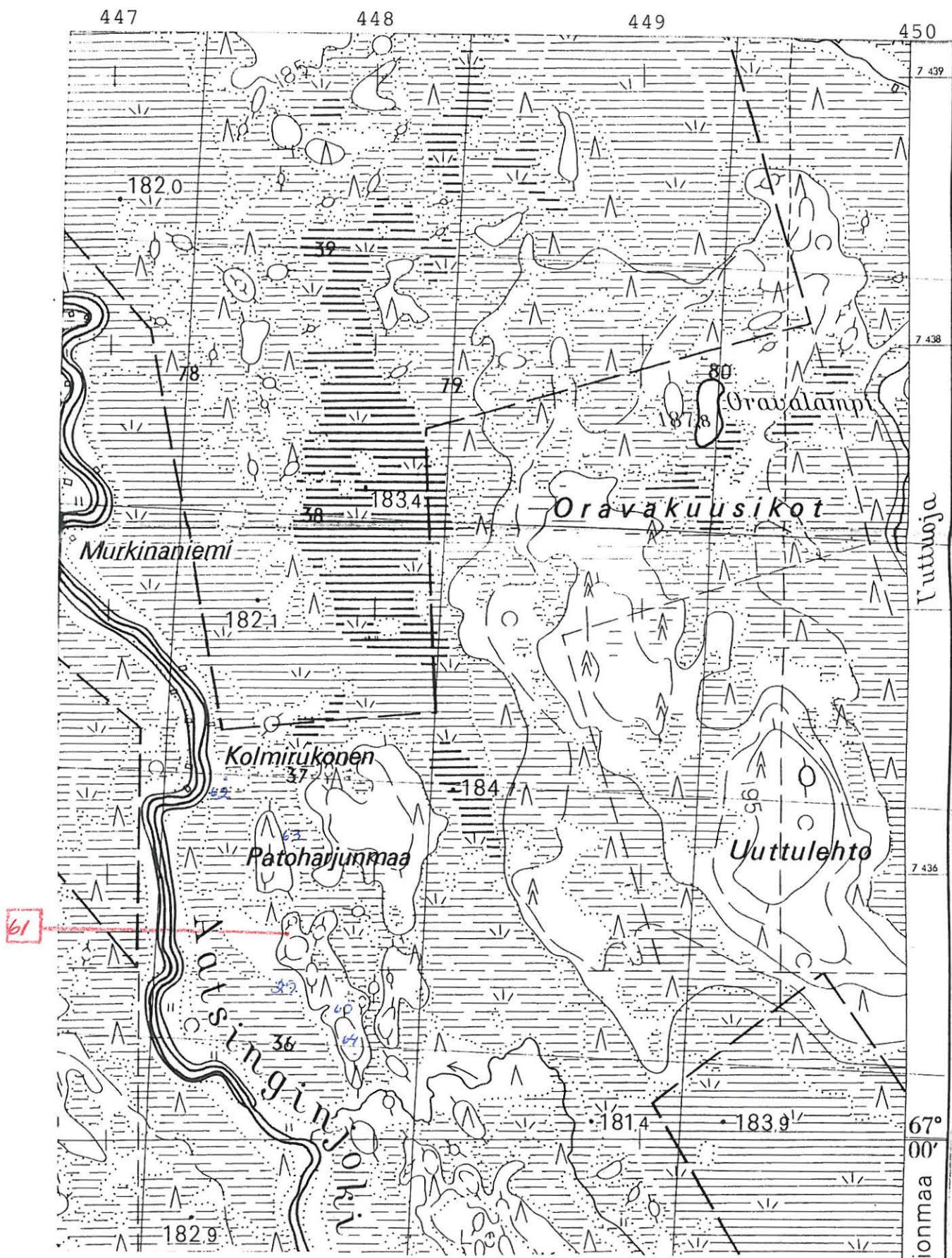
huomautuksia : -

SALLA 61 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA W

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 20,5 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, 1,7 km Kivihaaranjoen suusta pohjoiseen, Aatsinginjoen itäpuolella sijaitsevalla Patoharjunmaalla. Pyyntikuoppa on ko. harjujakson itäisemmän jakson eteläisemmän osan pohjoispäässä, n. 2 m jänkämäistä metsikköä korkeammalla, kummun reunassa.

Kohteen kuvaus: Pyyntikuoppa on soikea, valliton, $4 \times 3 \text{ m}^2$ (pituusakseli harjanteen reunan suuntainen eli SSE-NNW) ja 30-50 cm syvä.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee soiseen, alavaan metsikköön päättyvän harjujakson reunalla, jossa maaperä on hiekkaa ja kasvillisuus koostuu männystä ja sammal-jäkälä-puolukka-tyypin aluskasvillisuudesta.

Ote peruskartasta 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)

SALLA 62 AATSINGINJOKI KOLMIRUKONEN

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, kuoppa, II

peruskartta : 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)

- koordinaatit x = 7436 35
 Y = 447 47
 z = n. 182

maanomistustiedot

- tila : Aatsinki 45 Metsärinta

- omistaja osoitetietoineen : Kellokumpu, Seppo Ilmari, 98920 Kelloselkä

- kiinteistötunnus : 732-401-0045-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : _

aiemmat löydöt : _

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 22.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : alueen pituus 10-15 m, asuinpaikkalöydöt ja rakenne

kohteen kunto : paikalle on rakennettu kämppä, joka on saat-
 tanut tuhota osan asuinpaikkaa, kulumista

tarkastuslöydöt : KM 25872, kvartsikaavin ja -iskoksia

kuvat

- negatiivit : 82151

- diat : 21187

opas : -

lähilöytöjä : Salla 63: esihistoriallinen asuinpaikka

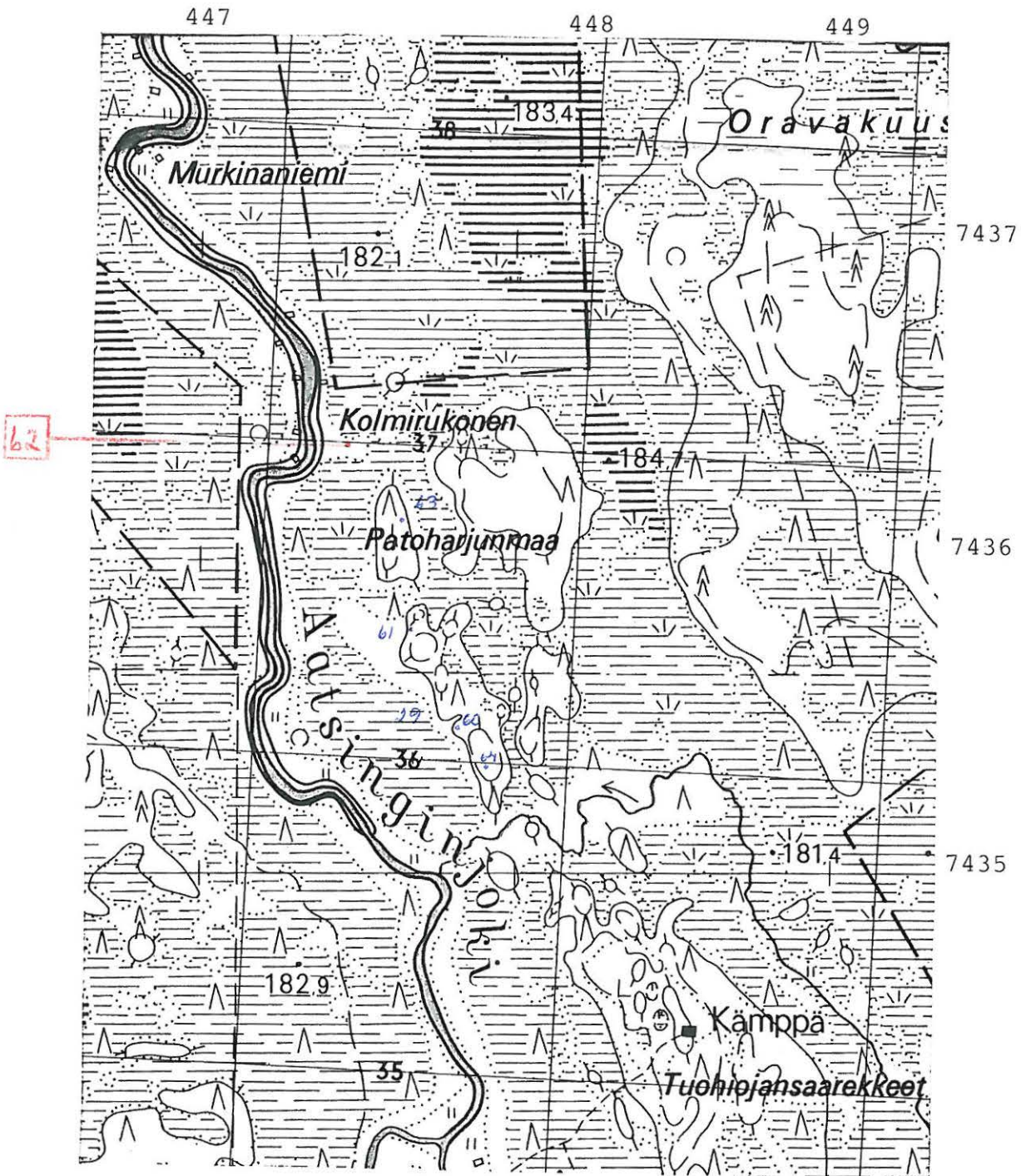
huomautuksia : -

SALLA 62 AATSINGINJOKI KOLMIRUKONEN

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 21 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, 2,2 km Kivihaaranjoen suusta pohjoisluoteeseen, Aatsinginjoen itärannalla, Kolmirukosen kämpällä.

Kohteen kuvaus: Noin 10 m em. kämpästä ja 40 m Aatsinginjoen rannasta itään on kookas kuoppa. Se on soikea, selvävallinen, vallin päältä mitattuna 5,5 m pitkä (ESE-WNW-suunnassa), 4 m leveä ja 70 cm syvä. Kuopassa on podsolimaannos ja sen molemmilla pitkillä sivuilla ovat kookkaiden puiden jo melko lahonneet kannot, joista toisen juuret ulottuvat kuopan pohjalle. Kuoppaan on heitetty kasvijätettä. Kolmirukosen kämpän edustalla maanpinta on kulunut puhki ja siitä oli poimittavissa muutama kvartsi.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde on jokivarteen työntyvällä tasaisella, 1-1,5 m korkealla, hiekkaperäisellä kankaalla, joka on soiden ympäröimä. Paikalla kasvaa havupuita ja aluskasvillisuus on sammal-puolukka-tyyppiä.

Ote peruskartasta 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)

SALLA 62 AATSINGINJOKI KOLMIRUKONEN

82151

Kuvassa etualalla kuopanne. Takaoikealla Kolmirukosen kämpä, jonka edustalta löydöt on poimittu. Taustalla Aatsinginjoki. E:stä.

SALLA 63 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA NW

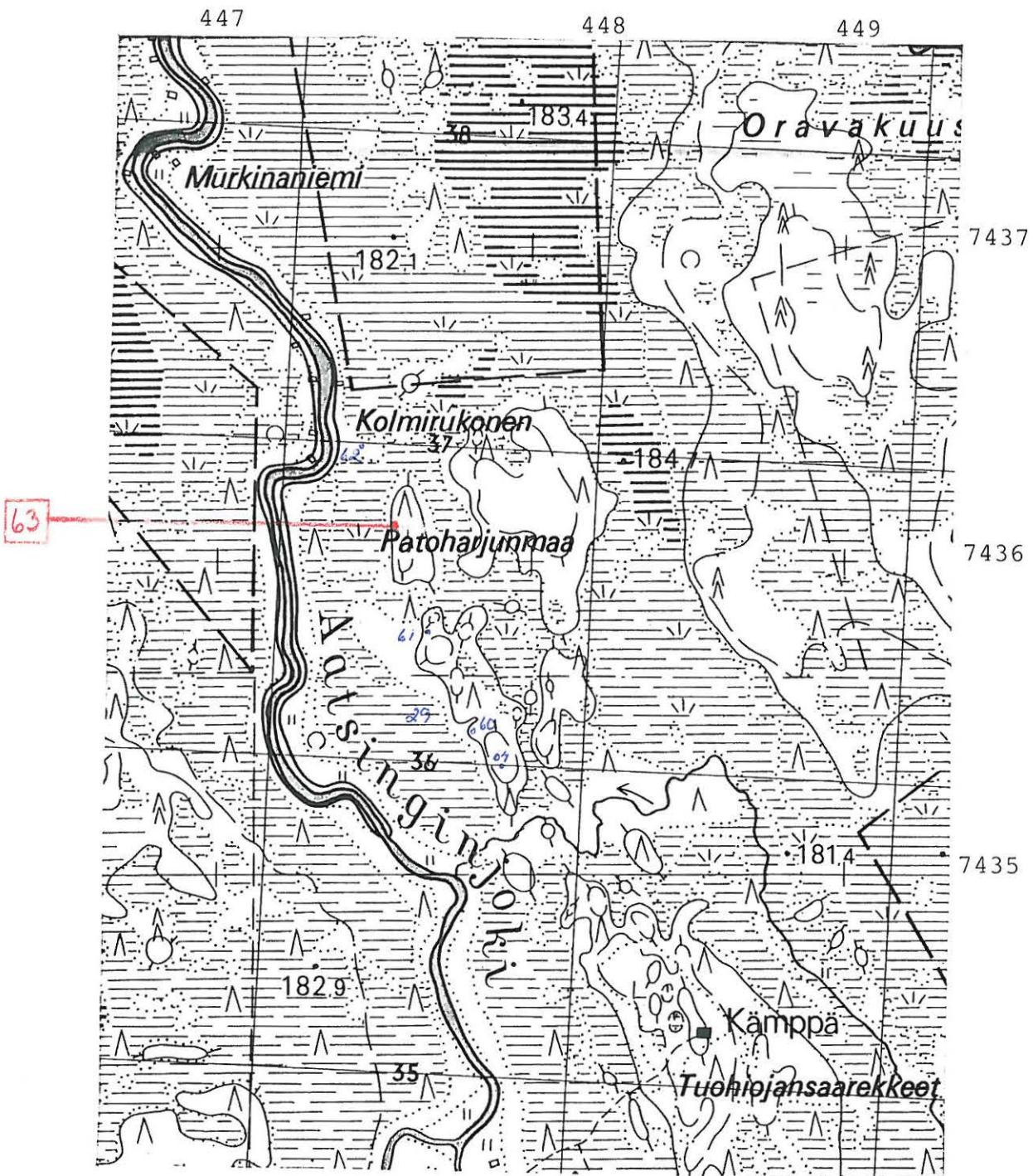
- kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II
- peruskartta : 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)
- koordinaatit x = 7436 11
y = 447 57
z = 185-187,5
- maanomistustiedot
- tila : Aatsinki 45 Metsärinta
- omistaja osoitetietoineen : Kellokumpu, Seppo Ilmari, 98920 Kelloselkä
- kiinteistötunnus : 732-401-0045-0000
- aiemmat tiedot ja tutkimukset : -
- aiemmat löydöt : ks. huomautuksia
-
- tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 22.5.1990
- tarkastuksen aihe : Sallan inventointi
- kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : 20x35 m² + 10x10 m², asuinpaikkalöydöt,
rakenne
- kohteen kunto : asuinpaikka on osittain tuhoutunut metsä-
aurauksessa
- tarkastuslöydöt : KM 25873:1-5, kvartsia ja palanutta luuța
- kuvat
- negatiivit : 82152
- diat : 21188
- opas : -
-
- lähilöytöjä : Salla 61: pyyntikuoppa
Salla 62: esihistoriallinen asuinp., kuoppa
- huomautuksia : Salla 29 Aatsinginjoki Patoharjunmaa käsittää
kourutaltan löytöpaikan, jota ei varmuudella
voi yhdistää mihinkään tarkemmin tunnettuun
Patoharjunmaan kohteeseen (kourutaltta KM
25478)

SALLA 63 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA NW

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 20,8 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Kivihaaranjoen suusta 2 km pohjoiseen, Aatsinginjoen itärannalla. Asuinpaikka on Patoharjunmaan luoteisimman harjujakson länsireunalla.

Kohteen kuvaus: Kohde "rinne" on aivan suon reunassa, kuivalla, kahden matalahkon harjanteen välisessä rinteessä. Paikka on aikoinaan metsäaurattu - "kynnösten" väli on n. 5 m. Suon reunasta lukien neljästä vierekkäisestä "kynnöksestä" löytyi melko runsaasti kvartssia ja palanutta luuta sekä jonkin verran rapautuneita kiviä ja ainakin yksi palomaa-alue. Rinteen alaosasta lukien tuli löytöjä n. 35 metrin matkalta rinnettä ylöspäin, joten asuinpaikan laajuus on n. 20x35 m². Kohde "yläterassi" sijaitsee em. löytöalueen yläosasta n. 30 m etelään, harjanteen laella ja n. 4 m suon yläpuolella. Yhdestä "kynnöksestä" löytyi kvartseja ja palanutta luuta ainakin kymmenen metrin matkalta. Lisäksi uran suon- eli länsipuolella oli pyöreä, halkaisijaltaan 2,5-metrinen kuopanne, joka oli valliton, 10-30 cm syvä ja podsolimaannoksellinen. Kuopanteesta oli rinnettä alas jängän reunaan 22-25 m.

Maasto ja kasvillisuus: Asuinpaikka-alue sijaitsee suon reunassa olevalla matalahkolla harjanteella, osin sen loivassa rinteessä, osin sen laella. Harjanne on hiekkaperäinen ja siinä on jonkin verran kiviä. Paikalla kasvaa nuorta männikköä, aluskasvillisuus on sammal-jäkälätyyppejä.

Ote peruskartasta 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)

SALLA 63 AATSINEINJOKI PATOHARJUNMAA NW

82/52

Asuinpaikan alakohde "rinne". Löydöt on
 goimittu metsäaurauskynnöistä. Alakohde
 "yläterassi" sijaitsee mäen laella, vasemmalla.
 Oikealla Patoharjunmaan ja Aatsineinjoen vä-
 listä aapaa. Niistä.

Aki Arponen 1990

SALLA 64 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA S

kohteen tyyppi ja lk : pyyntikuoppia (3 kpl)

peruskartta : 4622 97 VARPUSELKA (1971)

- koordinaatit x = 7435 33
y = 447 91
z = n. 187,5

maanomistustiedot

- tila : Aatsinki 45 Metsärinta

- omistaja osoitetietoineen : Kellokumpu, Seppo Ilmari, 98920 Kelloselkä

- kiinteistötunnus : 732-401-0045-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 22.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 50 m, rakenteet

kohteen kunto : kahden kuopan päällä on puita, kolmatta on polku
turmellut, muuten koskemattomia

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : -

- diat : -

opas : -

lähilöytöjä : Salla 60: kuopanteita

huomautuksia : -

SALLA 64 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA S

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 20 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Aatsinginjoen itäpuolella, 1,2 km Kivihaaranjoen suusta pohjoiseen, Patoharjunmaan eteläpäässä, 200 m pohjoiseen Tuohiojasta.

Kohteen kuvaus: Kolme varmaa ja yksi epävarma pyyntikuoppa sijaitsee suon ja jängän välisellä harjanteella suunnilleen lounas-koillinen-suuntaisessa, 34-50 m pitkässä jonossa (ks. yleiskarttaluonnosta).

Huomioita kuopista: lounaisin, epävarma kuoppa on sammaloitunut ja sen päällä on hyvin paljon puita, koko lienee samaa luokkaa kuin seuraavalla; seuraava kuoppa on myös sammaloitunut ja sen päällä on puita - kuopan reunasta otetussa näytteessä oli podsolimaannos; seuraavakin kuoppa on sammaloitunut ja sen päällä on puita; koillisin kuoppa on maatunut ja polun turmelema ja siinä on puita ja kantoja.

Maasto ja kasvillisuus: Kuopat ovat hiekkaperäisen harjanteen tasaisella laella. Sekä harjanteen lounais- että koillispuolella on suota, josta harjanne lounassa kohoaa jyrkästi, koillisessa loivasti. Harjanteella kasvaa tiheää nuorta männikköä. Aluskasvillisuus on pääasiassa puolukka-sammal-tyyppiä.

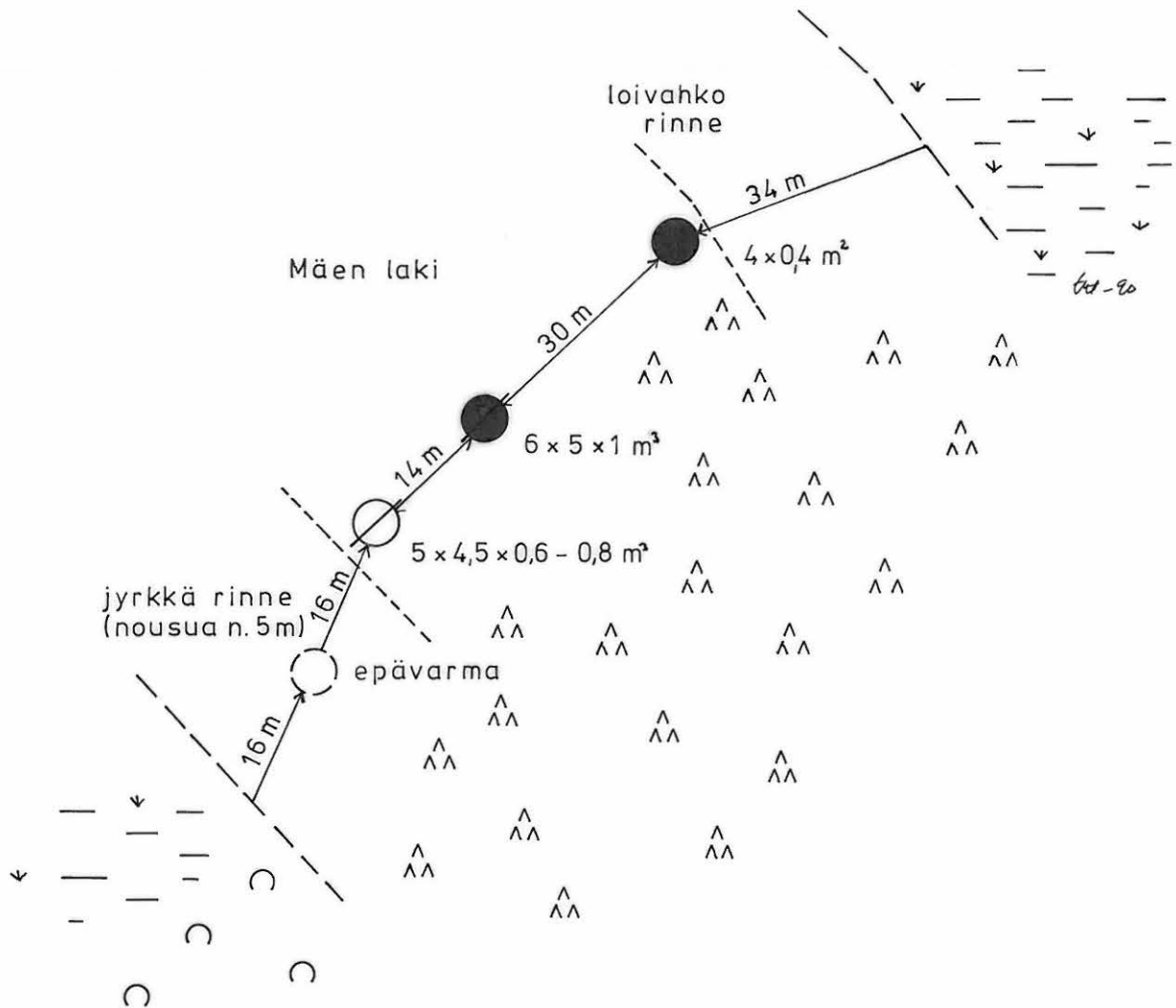
SALLA **64** AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA S

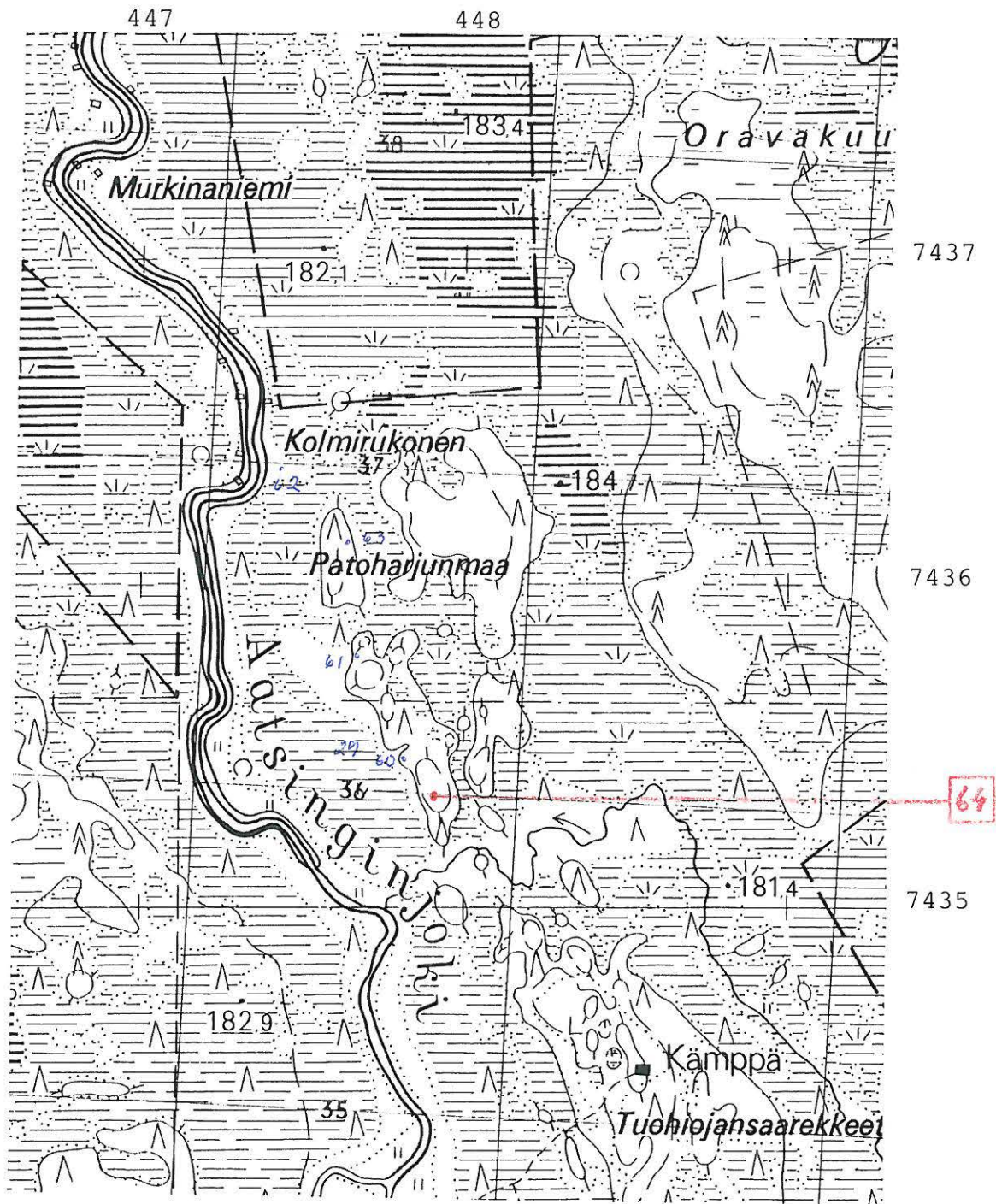
Yleiskarttaluonnos 1:1000

 50 m

kartoitus A. Arponen 1990

 pyyntikuoppa -vallillinen
(pit. akseli)

 pyyntikuoppa -valliton

Ote peruskartasta 4622 07 VARPUSELKÄ (1971)

SALLA 65 VAADINSELKÄ LAKILAMMIT

kohteen tyyppi ja lk : pyyntikuoppa, II

peruskartta : 4621 09 KURINJOKI (1963)
- koordinaatit x = 7425 55
y = 445 85
z = 230-235

maanomistustiedot
- tila : Sallansivu 71 Haarala
- omistaja osoitetietoineen : Alapeteri, Lauri Kalervo, Tahkoselkä 98900 Salla
- kiinteistötunnus : 732-417-0071-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 22.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : 3,5x3 m², rakenne

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat
- negatiivit : 82153
- diat : 21189

opas : -

lähilöytöjä : -

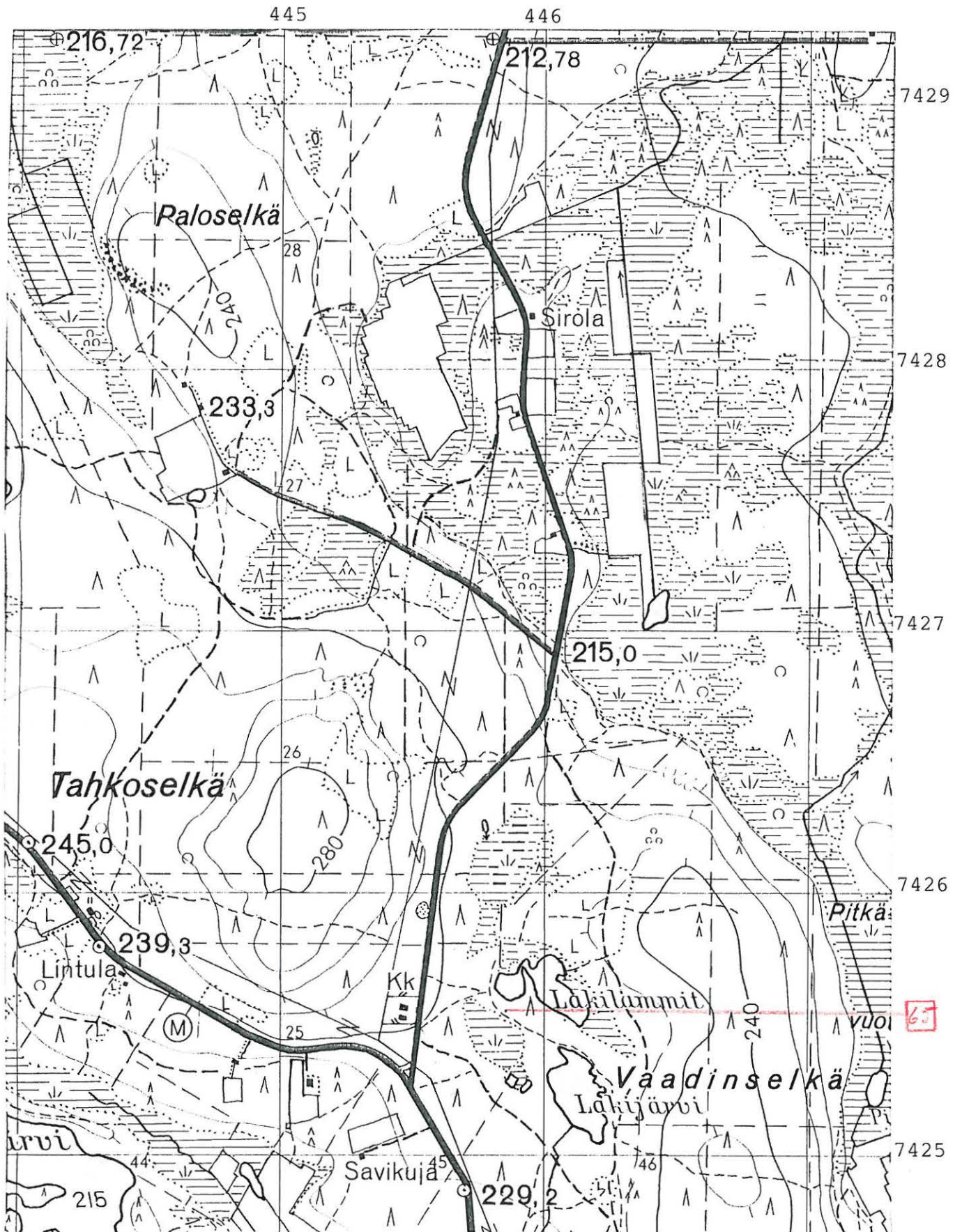
huomautuksia : -

SALLA 65 VAADINSELKÄ LAKILAMMIT

Kohteen sijainti: Kohde on 6,2 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Vaadinselässä. Pyyntikuoppa sijaitsee lounaispuolella. Paikalta on 30 m Lakilammen rantaan, pohjoiseen, ja 5 metriä kuopan länsipuolella on kapea lammesta lähtevä suokaistale.

Kohteen kuvaus: Pyyntikuoppa on soikea, vallillinen, 3,5x3 m² (pituus-akseli W-E-suunnassa) ja 30-50 cm syvä.

Maasto ja kasvillisuus: Pyyntikuoppa on suon ja lammen reunalla olevalla hiekkaperäisellä mantykankaalla, jossa on sammal-puolukka-tyypin aluskasvillisuus.

Ote peruskartasta 4621 09 KURIJOKI (1963)

SALLA 65 VAADINSELKÄ LAKILAMMIT

22.153

Pyyntikuoppa. Taustalla oikealla Lakilam-
 pien länsipää, josta vasemmalle lähtee
 kapea suokaistale. SE:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 66 KALLUNKI IIVANANLAHTI

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4612 12 KALLUNKI (1964)

- koordinaatit x = 7395 50

y = 454 51

z = n. 243

maanomistustiedot

- tila : Kallunki 14:7 Kaarteenniemi

- omistaja osoitetietoineen : Saari, Verner (kuollut)

- kiinteistötunnus : 732-405-0014-0007

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 23.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : -

kohteen kunto : asuinpaikka on kokonaan peltoalueella

tarkastuslöydöt : KM 25871:1-4, kvartsiesine, -ydin ja -iskok-
sia, palanutta luuta

kuvat

- negatiivit : 82154

- diat : 21190

opas : -

lähilöytöjä : Salla 13: kupurasoljen löytöpaikka

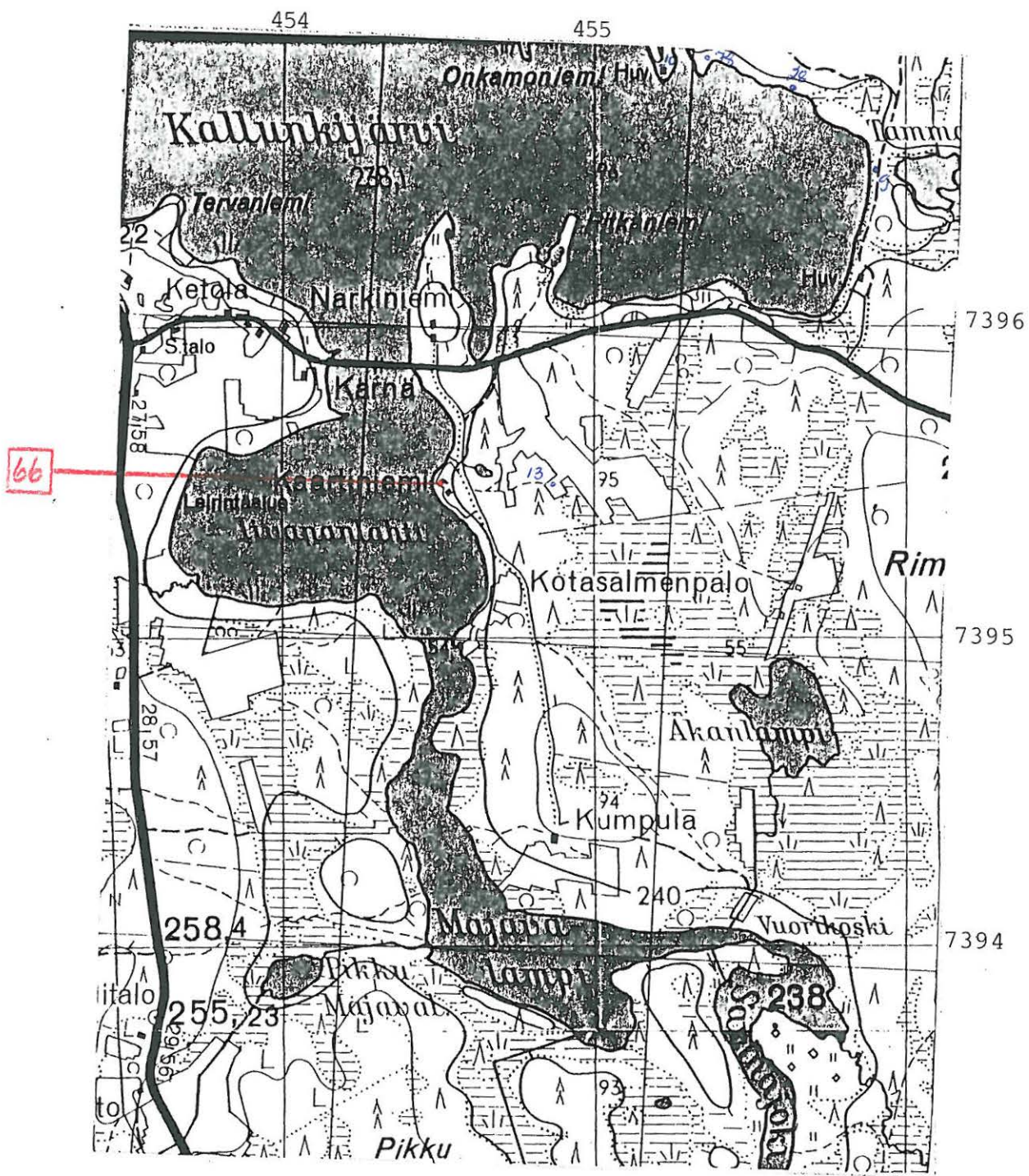
huomautuksia : -

SALLA 66 KALLUNKI IIVANANLAHTI

Kohteen sijainti: Kohde on 24,2 km Sallan kirkolta kaakkoon, Kallunki-järven eteläisen lisäkkeen, Iivananlahden itärannalla, Kaarteenniemen tilalla. Kuusamo-Salla -maantien (no 950) ja Kallunki-Selkälä -tien risteyksestä löytöpaikka on 1,1 km itäkaakkoon.

Kohteen kuvaus: Kaarteenniemen tila on Iivananlahteen työntyvällä, melko tasaisella (4-5 m järvenpinnan yläp.) ja jyrkkätörmäisellä niemellä. Kaarteenniemen talon ympärillä ovat peltoaukeat, joista tarkastushetkellä oli kynnettyä talon pohjoispuolella sijaitsevan pellon rantaosa, perunamaa. Perunamaassa oli hajallaan kvartseja ja palanutta luuta lähinnä pellon rantaa myötäilevässä reunassa (pellon reuna oli 5-10 m rantatörmästä). Kynnetyn alueen ja rantatörmän välissä oli yksi halkaisijaltaan n. 2-metrinen pyöreä kuopanne (joka aiemmin on kynnetty, mutta oli nyt kesannolla).

Maasto ja kasvillisuus: Asuinpaikka sijaitsee pellolla, joka on järven-työntyvällä tasaisella ja moreeniperäisellä niemellä.

Ote peruskartasta 4612 12 KALLUNKI (1964)

SALLA 66 KALLUNKI IIVANANLAHTI

82/54

Iivananlahden asuinpaikka sijaitsee kuvan keskellä olevalla perunamaalla, Iivananlahden (taustalla) rannalla. Vasemalla Kaarteen-
niemen talo. E:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE

kohteen tyyppi ja lk : pyyntikuoppia (4 kpl), kuopanteita, metalli-
esineen löytöpaikka, II
peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)
- koordinaatit x = 7405 98
y = 458 23
z = 293-298

maanomistustiedot

- tila : ?
- omistaja osoitetietoineen : Mattila, Reijo
- kiinteistötunnus : ?

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : ks. kohteen kuvaus: metalliesine

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 24.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 80 m, rakenteet

kohteen kunto : metalliesineen löytöpaikka kulutukselle al-
tis, yhdessä pyyntikuopassa poltettu oksia

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82155, 82158
- diat : 21191, 21192

opas : -

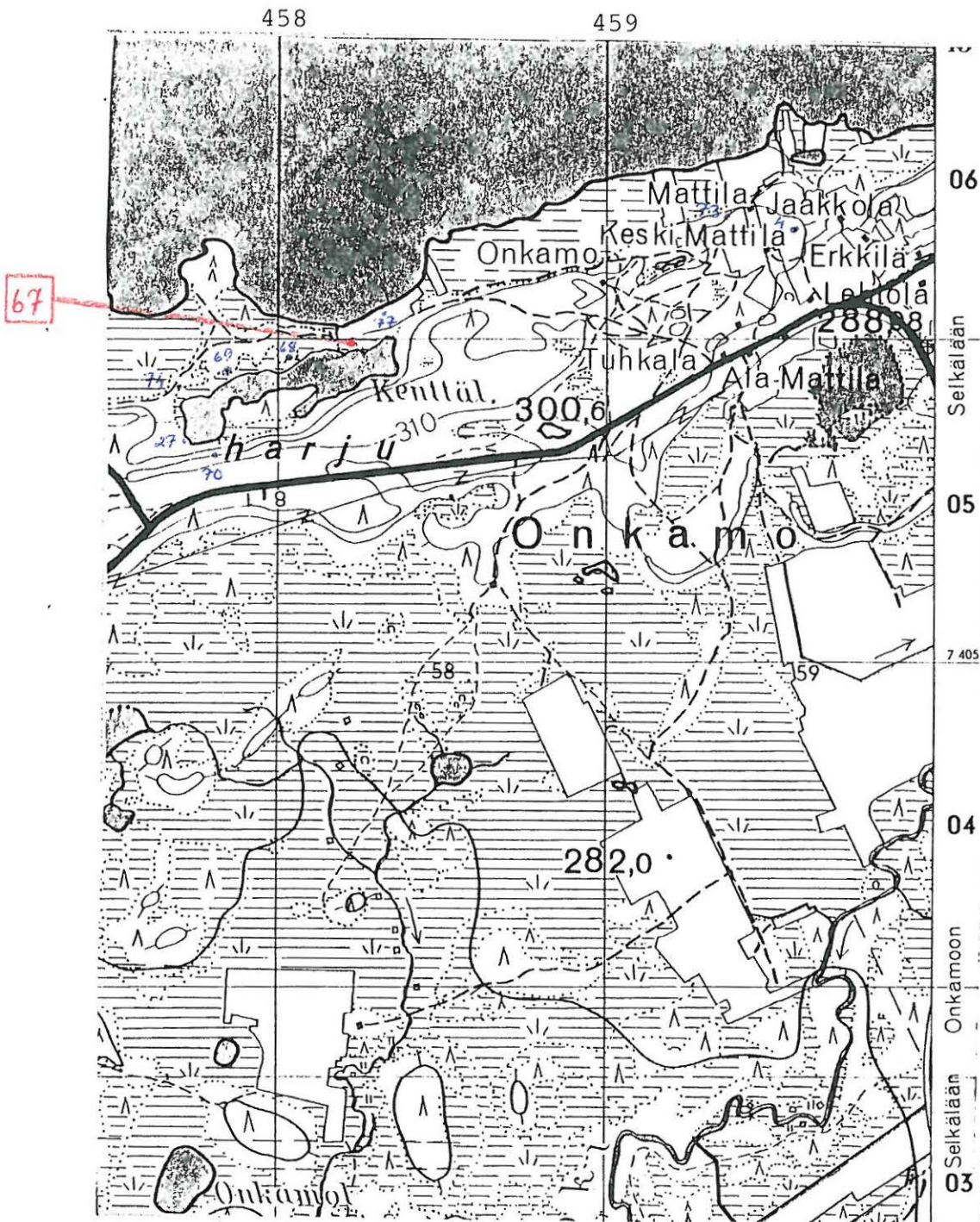
lähilöytöjä : Salla 68: pyyntikuoppa, kuopanteita, kuoppa
Salla 77: kenttä (kiviröykkiöitä, kuopanteita)

huomautuksia : -

SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 19 km Sallan kirkolta kaakkoon, Onkamon kylän länsi- ja Onkamojärven eteläpuolella, 700 m pitkän Kenttälammen pohjoisrannalla. Kenttälampi on kapea, laskujoeton allas, jonka kapea, hiekkaperäinen ja soistunut kannas erottaa Onkamojärvestä ja jonka eteläpuolella on pitkä ja korkea Kangasharju. Kenttälammen koillispäässä, lammen ja Onkamojärven välisellä kannaksella, kohoaa aivan lammen rannasta lyhyt, etelään ja pohjoiseen hyvin jyrkkärinteinen harju. Harjun itäpäässä on mökki.

Kohteen kuvaus: Neljä pyyntikuoppaa sijaitsee harjulla siten, että itäisin kuoppa on harjun korkeimmalla kohdalla ja aivan lähellä em. mökkiä. Muut kuopat sijaitsevat tästä länteen, harjun loivimmalla rinnteellä, 25-30 metrin matkalla. Pyyntikuopat ovat kookkaita ja melko hyvin säilyneet. Esimerkiksi läntisin, alin kuoppa on soikea, valliton, $5 \times 3,5 \text{ m}^2$ (pituusakseli S-N-suunnassa) ja 40 cm syvä (alarinteen puolelta). Suurimmassa - idästä lukien toisessa - kuopassa on poltettu oksia; kuopan pituus on 6-7 m (pituusakseli W-E-suunnassa). Harjun länsipäässä on pieni matalahko niemi, jossa on joukko halkaisijaltaan metrin suuruisia kuopanteita ja yksi lähinnä suorakulmion muotoinen painauma ($4 \times 2,5 \text{ m}^2$; syvyys 20-40 cm). Kuopanteen reunassa oli havaittavissa huuhtoutumiskerrosta ja reunoilla kasvoi kookkaita mäntyjä. Mökin (omistaja Reijo Mattila) asukkaat kertoivat lisäksi, että heidän tyttärensä oli aikoinaan (toistakymmentä vuotta takaperin) löytänyt harjun koillispuoleiselta juurelta, mökin alapuolelta, kohdasta, jossa kasvaa hyvin kookkaita kuusia, metalliesineen, joka lienee ollut pronssia (vihertävä) ja oli muistuttanut "viikinkivenettä". Esine on tyttären hallussa Oulussa (kysymyslehti välitetty vanhempien kautta).

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE

82155

Pyyntikuopparyhmän alin, läntisin kuoppa.
Taustalla Onkamojärveä. SSW:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 68 ONKAMO KENTTÄLAMPI N

kohteen tyyppi ja lk : pyyntikuoppa, kuopanteita, kuoppa, II

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

- koordinaatit x = 7405 94
 y = 458 03) kohteen kaakkoispää
 z = n. 293

maanomistustiedot

- tila : Onkamo 6:1 Keskimattila / Onkamo 7:7

- omistaja osoitetietoineen : Mattila, Erkki, Särkelänkylä PJ 98939 Kotalankylä / ?

- kiinteistötunnus : 732-412-0006-0001 / 732-412-0007-0007

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 24.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 70 m, rakenteet

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82157

- diat : 21193

opas : -

lähilöytöjä : Salla 67: pyyntikuoppia, kuopanteita, met.esineen lp.
 Salla 69: kuopanteita

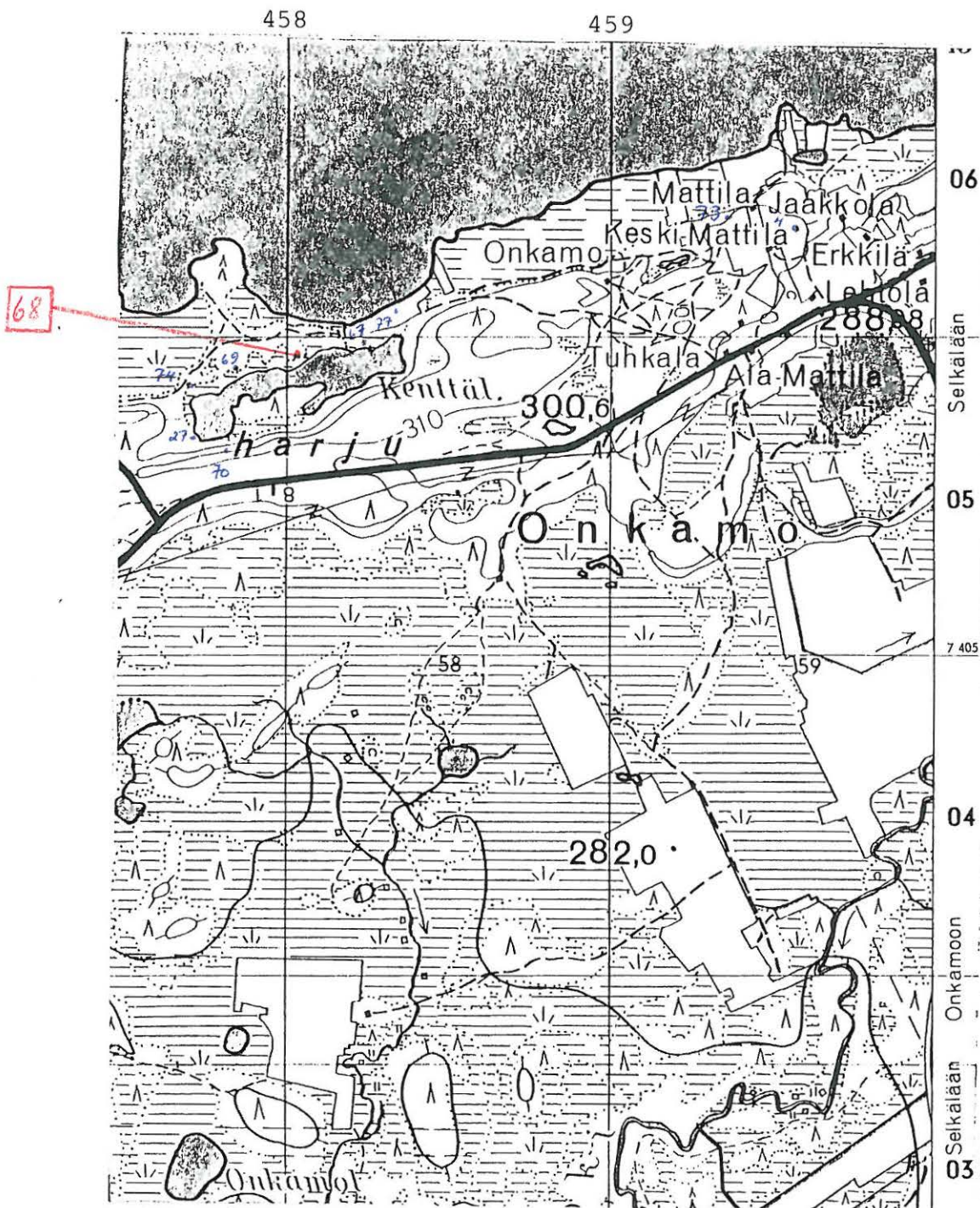
huomautuksia : -

SALLA 68 ONKAMO KENTTÄLAMPI N

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 19 km Sallan kirkolta kaakkoon, Onkamon kylän länsipuolella ja Onkamojärven eteläpuolella olevan Kenttälammen pohjoisrannalla. Kohde on lammen rannan puolella välissä, lampeen työntyvällä hiekkaperäisellä töyräällä ja lammen ja Onkamojärven välisellä matalalla kannaksella.

Kohteen kuvaus: Kenttälampeen työntyvässä hiekkatöyräessä, viiden metrin päässä soisesta rannasta on yksi pyyntikuoppa. Kuoppa on soikea, vallillinen (?), $3 \times 2 \text{ m}^2$ (pituus akseli S-N-suunnassa) ja 30-40 cm syvä. Tästä WNW:hen on matalaa hiekkaharjannetta seuraten jonossa neljä erittäin maatonutta kuopannetta. Viimeisestä kuopanteesta on n. 10 m Kenttälammen pohjoispuolitse kiertävälle kärrytielle. Yhtä kaukana kärrytiestä, mutta viimeisestä kuopanteesta 15 m SW:hen on pitkänsoikea kuoppa, joka on $5,8 \times 3,0 \text{ m}^2$ ja 50-70 cm syvä.

Maasto ja kasvillisuus: Pyyntikuoppa on lampeen työntyvällä moreeni-sella töyräällä - paikalla kasvaa pääasiassa kuusta ja aluskasvillisuus on jäkälä-sammal-puolukka-tyyppiä. Kuopanteet ovat matalalla, moreeni-peräisellä harjanteella. Viimeiseksi mainittu pitkänsoikea kuoppa on edellisiä matalammalla; paikalla kasvaa sekämetsää ja aluskasvillisuus on sammal-puolukka-tyyppiä.

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 68 ONKAMO KENTTÄLAMPI N

72157

Etualalla Kenttälampi, taustalla Onkamojärvi.
 Kuvaput sijaitsevat näiden välisellä kannaksella,
 kaakkoisista kuvan oikeassa reunassa Kenttälam-
 peen työntyvässä niemikkeessä. S:stä.

Ahti Arponen 1990

SALLA 69 ONKAMO KENTTÄLAMPI NW

kohteen tyyppi ja lk : kuopanteita, II

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

- koordinaatit x = 7405 90
y = 457 84
z = n. 293

maanomistustiedot

- tila : Onkamo 7:7

- omistaja osoitetietoineen : ?

- kiinteistötunnus : 732-412-0007-0007

aiemmat tiedot ja tutkimukset :-

aiemmat löydöt :-

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 24.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : 2,8x1,8 m² + 3,5x2 m², rakenteet

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt :-

kuvat

- negatiivit : 82156

- diat :-

opas :-

lähilöytöjä : Salla 68: pyyntikuoppa, kuopanteita, kuoppa
Salla 74: hauta

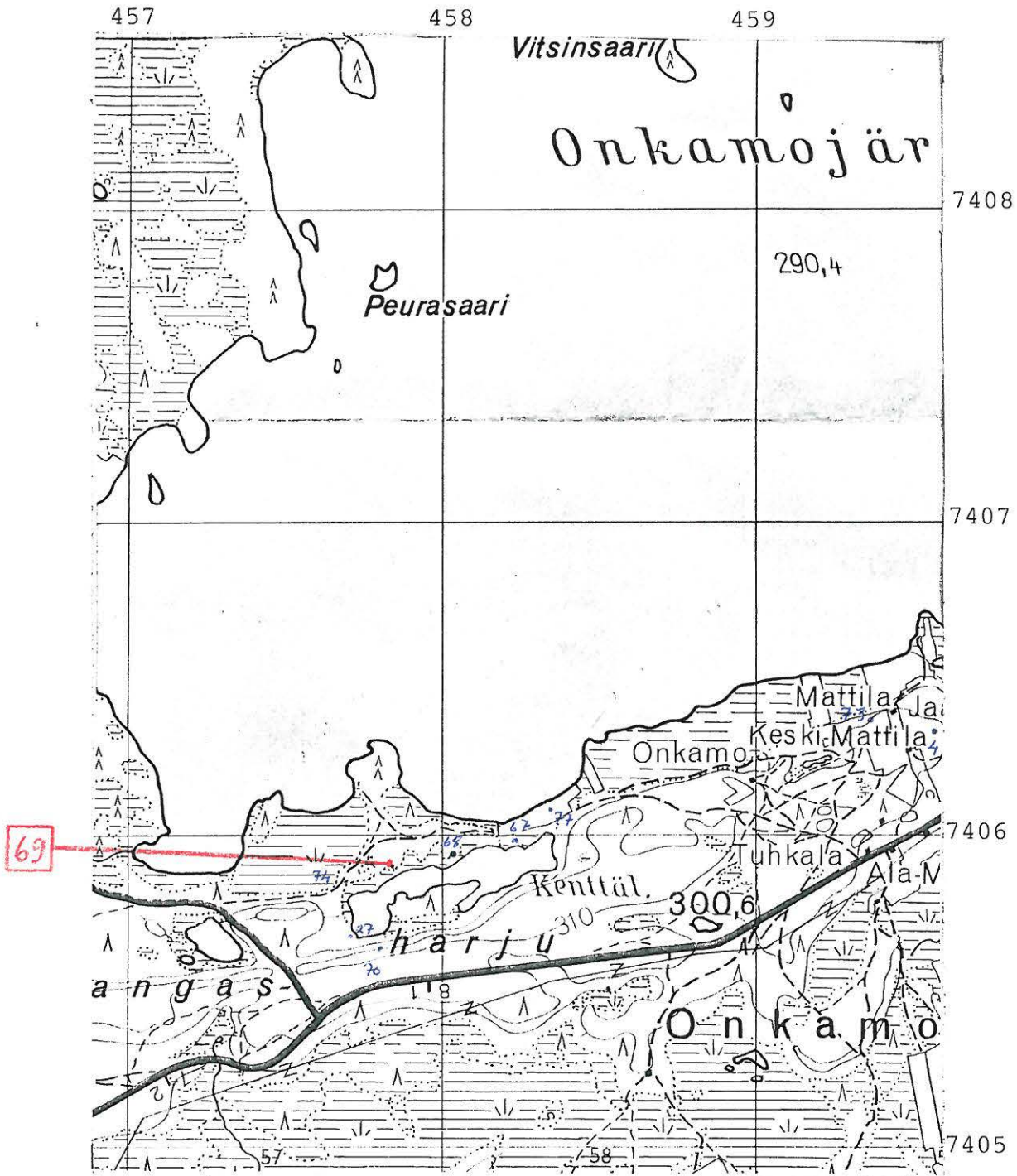
huomautuksia :-

SALLA 69 ONKAMO KENTTÄLAMPI NW

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 19 km Sallan kirkolta kaakkoon, Onkamon kylän länsi- ja Onkamojärven eteläpuolella olevan 700 m pitkän (WSW-ENE-suuntaisen), kapean Kenttälammen pohjoisrannalla. Vastaavalla kohdalla lammen etelärannalla on terävähkö niemenkärki.

Kohteen kuvaus: Kuopanteet ovat Kenttälammen rantatöyräillä n. 35 metrin päässä toisistaan. Läntisempi kuoppa on Kenttälammen pohjoispuolen kiertävästä kärrytiestä n. 50 m NW:hen (rantatöyrään ja lammen välissä on n. 50 m leveä soistunut vyöhyke) ja itäisempi kuoppa tästä ESE:hen (vastaava soistunut vyöhyke on 20-25 m leveä). Läntisempi kuopanne on soikea, valliton, $3,5 \times 2 \text{ m}^2$ (pituusakseli WSW-ENE) ja 30-50 cm syvä; kuopassa on huuhtoutumiskerros. Itäisempi kuopanne on myös soikea ja valliton, $2,8 \times 1,8 \text{ m}^2$ (pituusakseli WSW-ENE), 20-30 cm syvä ja sisälsi huuhtoutumiskerroksen.

Maasto ja kasvillisuus: Kumpikin kuopanne on erillisellä lammen suoran tuntumassa sijaitsevalla hiekka-moreenitöyräällä. Läntisemmän kuopan kohdalla kasvaa mäntyjä ja koivuja, aluskasvillisuus on puolukka-sammal-tyyppiä. Itäisemmän kuopan kohdalla on pääasiassa mäntyjä ja aluskasvillisuus koostuu sammaleista ja jäkälästä.

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 69 ONKAMO KENTTÄLAMPI NW

82157

Etualalla Kenttälampi, taustalla Onkamo-
järvi. Kuopanteet sijaitsevat näiden välisellä
kannaksella, lähellä Kenttälammen rantaa,
kuvan vasemmassa reunassa. S:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 70 ONKAMO KENTTÄLAMPI SW

kohteen tyyppi ja lk : purnu, II

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

- koordinaatit x = 7405 67
y = 457 82
z = n. 293

maanomistustiedot

- tila : Onkamo 7:7

- omistaja osoitetietoineen : ?

- kiinteistötunnus : 732-412-0007-0007

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 24.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : halkaisija n. 50 cm, rakenne

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82159, 82160

- diat : 21194

opas : -

lähilöytöjä : Salla 27: esihistoriallinen asuinpaikka

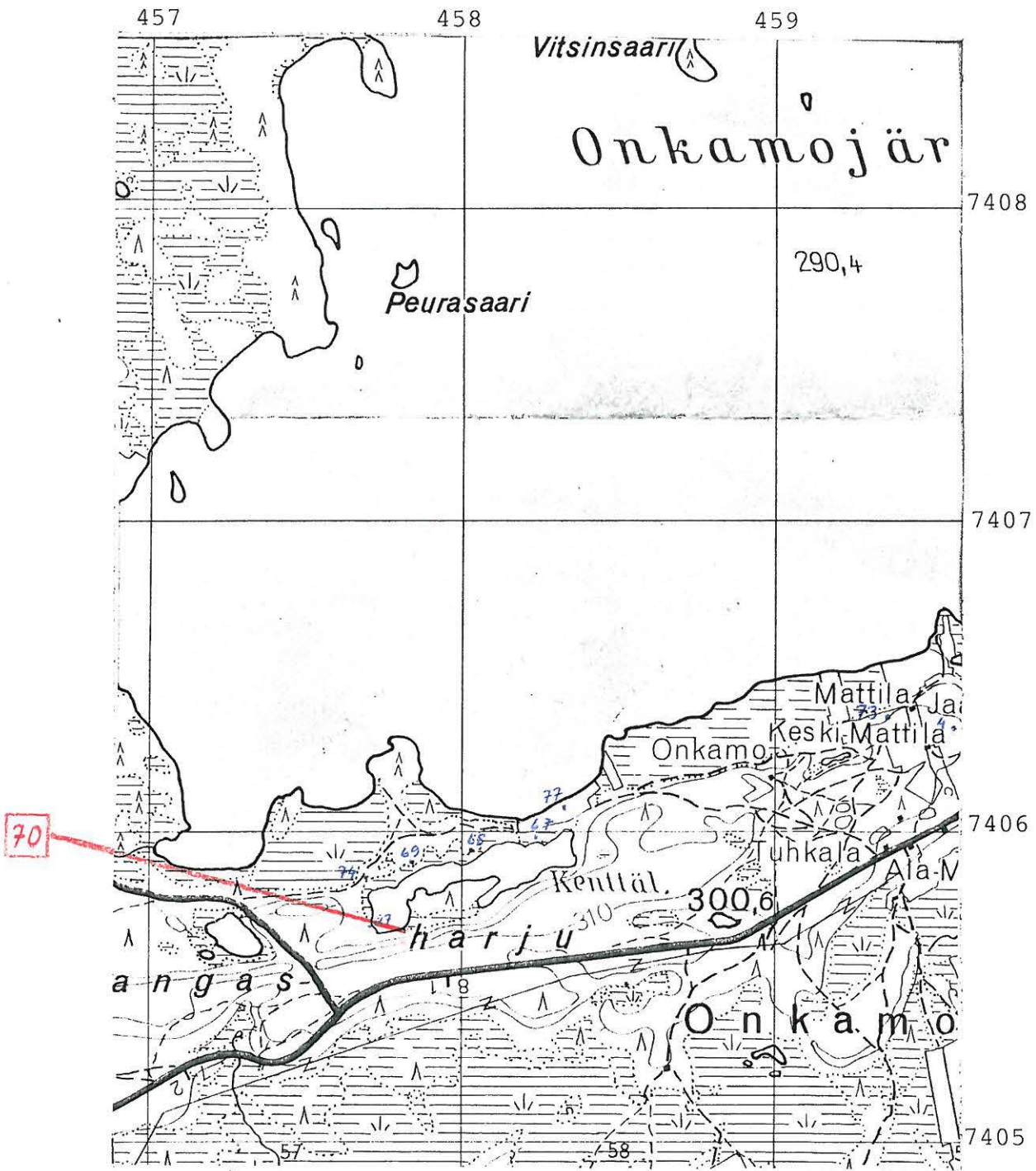
huomautuksia : -

SALLA 70 ONKAMO KENTTÄLAMPI SW

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 19 km Sallan kirkolta kaakkoon, Onkamon kylän länsi- ja Onkamojärven eteläpuolella olevan Kenttälammen WSW-pään kaakkoiskulmassa, korkean ja jyrkkärinteisen Kangasharjun juurella, lähellä lammen soista rantaa ja tätä 2-3 m ylempänä.

Kohteen kuvaus: Harjun moreenirinteessä on siellä täällä kasvipeitteittämiä rakkajuonteita. Erääseen tällaiseen kivikkoon on aukaistu lähinnä suorakulmion muotoinen, 20x30-senttinen, melko tasapohjainen kuoppa. Lammen puolella purnun reuna oli lähes olematon, mutta rinteen puolella oli kolme päällekkäistä kivikerrosta ja seinämä oli pystysuora. Purnun järvenpuoleisella reunalla olleet kivet lienevät peräisin purnun teosta tai sen aukaisusta.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee jyrkän ja korkean hiekka-moreeniharjun juurella, lähellä lammen rantaa. Kohde on paljaassa rakassa, jota ympäröi sammalikko.

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 70 ONKAMO KENTTÄLAMPI SW

82/59

Avattu purnu Kangasharjun juurella, lähellä
Kenttälammen rantaa. Etualalla lunta.

W:stä.

Aki Arponen 1990

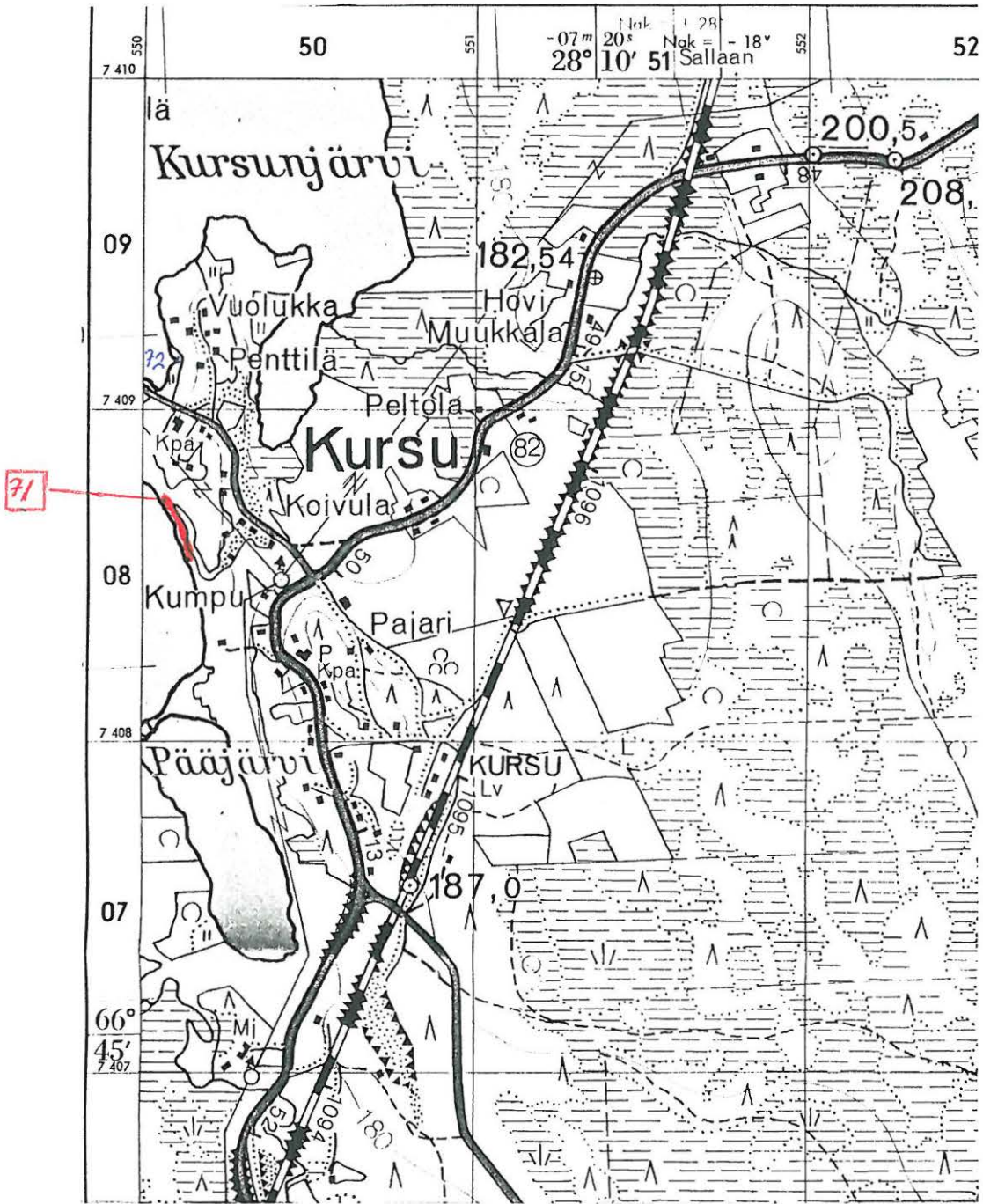
SALLA 71 KURSU PÄÄJÄRVI NE

- kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallisen ja historiallisen ajan
asuinpaikka, II
- peruskartta : 3643 04 KURSU (1962)
- koordinaatit x = 7408 55-73
y = 550 07-13
z = 165-170
- maanomistustiedot ks. myös huomautuksia
- tila : Kursu 27:20 Vittikko
- omistaja osoitetietoineen : Tuhkala, Uno Armas, 98600 Kursu
- kiinteistötunnus : 732-407-0027-0020
- aiemmat tiedot ja tutkimukset : -
- aiemmat löydöt : -
-
- tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 25.5.1990
- tarkastuksen aihe : Sallan inventointi
- kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : 230x40 m², asuinpaikkalöydöt
- kohteen kunto : koko alue on peltomaana
- tarkastuslöydöt : KM 25875:1-16, mm. useita kvartsiesineitä
ja historiallisen ajan keramiikkaa
- kuvat
- negatiivit : 82161
- diat : 21195
- opas : -
-
- lähilöytöjä : Salla 72: esihistoriallisen ja historialli-
sen ajan asuinpaikka
- huomautuksia : lisäksi maanomistustietoihin:
Kursu 27:14 Toikkala / Tuhkala, Matti Antero, 98600 Kursu / 732-407-0027-0020
Kursu 8:27 Rantatalo / Vuonnala, Aino Esteri, Särkeläntie 13-15 B 3 98120 Kemijärvi
& Vuolukka, Aukusti, Koulukuja 6 G 72, 92120 Raahe & Kuparinen, Helli Sofia
03220 Tervalampi & Korpela, Veijo Olavi, 98600 Kursu / 732-407-0008-0027
Kursu 878:1 / Til 405-4:6, 4:7 yht. turpeenottoalue / ?

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 500 m Kursun kirkolta kaakkoon, Pääjärven pohjoisosan koillisrannalla, 100-300 m Kursunjärven laskujoen suusta kaakkoon-eteläkaakkoon.

Kohteen kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pääjärven hiekkaperäisen itärannan pohjoisosassa, loivasti järveen viettävällä, 30-40 m leveällä peltokaistaleella, josta tarkastushetkellä oli avoinna kaksi n. 70 metrin päässä toisistaan olevaa perunamaata. Näistä eteläisempi (kohde S) oli 80-100 m pitkä ja pohjoisempi (kohde N) n. 50 m pitkä. Pellot jatkuvat lähes rantaan ja itäreunastaan ne ulottuvat järvenrannan suunnasta kulkevaan 2-3 m korkeaan hiekkaharjuun. Molemmista pelloista löytyi koko niiden alalta hajallaan kvartssia ja palanutta luuta ja eteläisessä pellossa näkyi useiden tulenpitopaikkojen jäännöksiä (palomaa- ta, hiiltä ja palaneen luun keskittymiä). Molemmissa pelloissa oli lisäksi nuorempaa materiaalia: ruostuneita rautaesineitä, palamatonta luuta ja pohjoisemmassa pellossa "talonpoikaiskeramiikka".

Maasto ja kasvillisuus: Asuinpaikka sijaitsee hiekkaperäisellä järvenrantapellolla, järven ja matalahkon hiekkaharjanteen välisellä melko kapealla, järveen viettävällä kaistaleella.

Ote peruskartasta 3643 04 KURSU (1962)

JALLA 71 KURSU PÄÄJÄRVI NE

82.161

Asuminpaikka sijaitsee kuvan keskellä olevilla
kahdella peräkkäisellä perunamaalla. Vasemmalla
Pääjärven koillispuolella ja Karsun kirkko.
SSE:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 72 KURSU VUOLUKKA

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallisen-historiallisen ajan
asuinpaikka, II

peruskartta : 3643 04 KURSU (1962)

- koordinaatit x = 7409 15-45
y = 550 10-18
z = 170-175

maanomistustiedot ks. myös huomautuksia

- tila : Kursu 24:9 Vuolukka

- omistaja osoitetietoineen : Vuolukka, Valtteri Oskari, 98600 Kursu

- kiinteistötunnus : 732-407-0024-0009

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 25.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus yli 300 m jakautuen kolmeen
keskittymään, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : koko alue on pelto- ja pihamaana

tarkastuslöydöt : KM 25876:1-9, liitupiipun katkelmia, kvart-
siittihioimen katkelma, kvartssia, piitä

kuvat

- negatiivit : 82162

- diat : 21196

opas : -

lähilöytöjä : Salla 33: esihistoriallinen asuinpaikka
Salla 71: esih.-historiallisen ajan as.p.

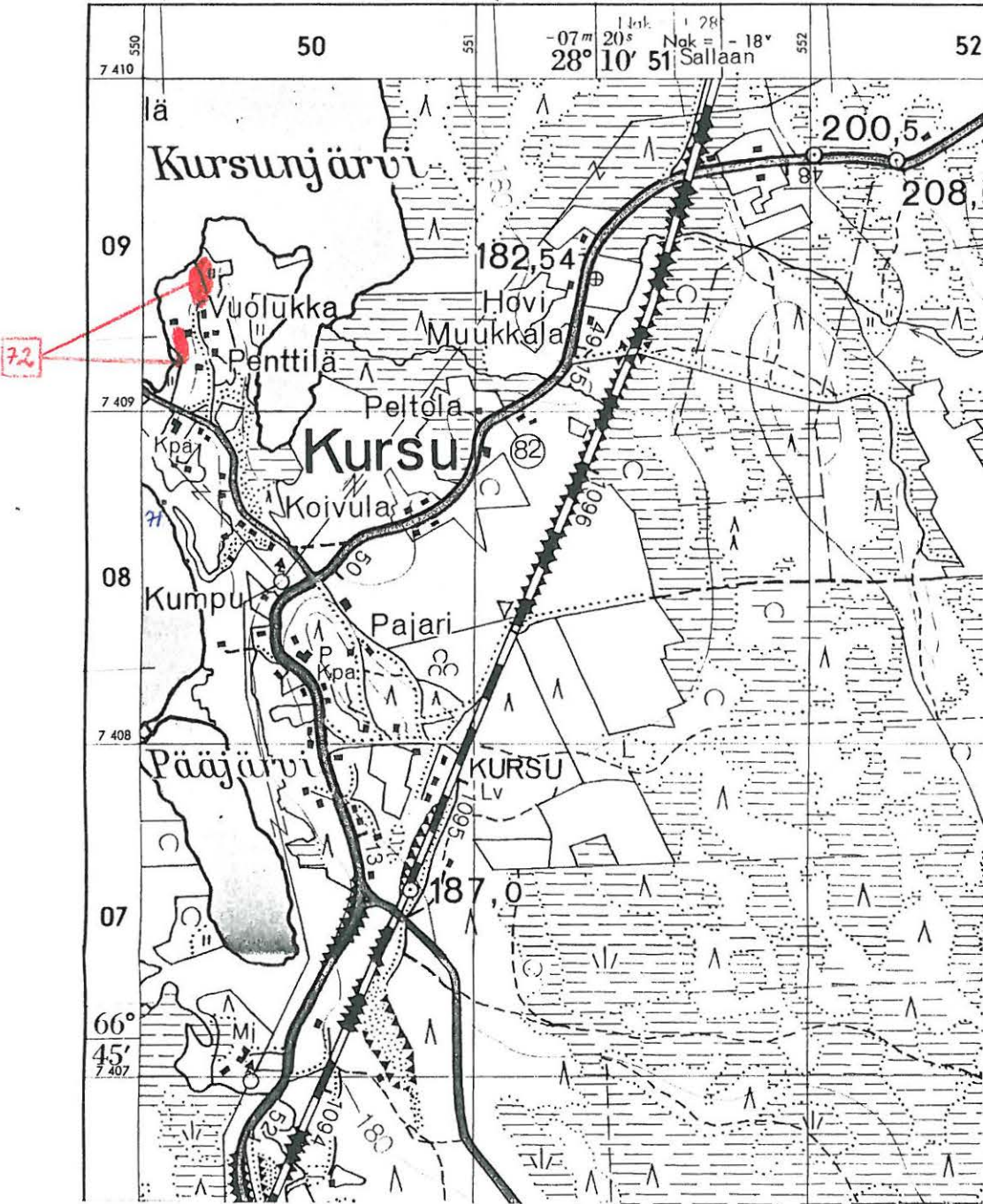
huomautuksia : lisäyksiä maanomistustietoihin:
Kursu 35:18 Vuonnala / Tyynismaa, Ari / Arava 3 B 5 98900 Salla / -0035-0018
/ Tyynismaa, Markku Juhani / Kauppurientie 9 90100 Oulu
Kursu 110:6 Veikkola / Vuonnala, Veikko Arvid / 98600 Kursu / 732-407-0110-0006
Kursu 132 Iskala / Iskala, Tarmo Matias & Vieno Annikki / 98600 Kursu / -0132-0000

SALLA 72 KURSU VUOLUKKA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 500-650 m Kursun kirkosta koilliseen, Kursunjärveen etelästä työntyvällä 500 m pitkällä ja 250 m leveällä niemellä. Alakohde NW on Vuolukan talon pohjoisluoteispuolella, kohde W Vuonnalan talon ja rannan välissä ja kohde SW Vuonnalan talon lounaispuolella. Kohteet sijaitsevat perunamailla, 1,5-5 m järvenpinnan yläpuolella.

Kohteen kuvaus: Kohde NW sijaitsee Vuolukan talosta 100-150 m pohjoisluoteeseen ja Vuolukan rantasaunasta 50-100 m itäkoilliseen. Löytöjä tuli laajalta alueelta aina 1,5 m korkeasta rantapenkasta rinteeseen laelle (n. viiden metrin korkeudelle), jonne maasto kohoaa tasaisesti. Tarkastushetkellä suuresta peltoalueesta vain osa oli avoinna (ja siitäkin puolet oli jätettävä tarkastamatta istutetun perunan takia) - löytöalue jatkuu nyt tarkastetun alueen ulkopuolelle sekä lounaaseen että koilliseen. Löydöissä on historiallisen ajan tavaraa - mm. liitupiipun varsia - mikä vahvistanee paikkakunnalla kuultua kertomusta siitä, että Kursun "ensimmäiset" asukkaat ovat asuneet juuri tällä kohden. Kohde W sijaitsee Vuonnalan tilan aitan länsi- ja luoteispuolella, pienellä L:n muotoisella perunamailla, joka on pääasiassa aitan ja melko korkean rantapenkan välisellä kapealla kaistalla, jyrkässä rinteessä, 3-5 m järvenpinnan yläpuolella. Kohde SW on Vuonnalan talon lounaispuolella sijaitsevan melko kookkaan vanhan perunamaan pohjoisosassa, rinteeseen laella, n. 5 m järvenpinnan yläpuolella.

Maasto ja kasvillisuus: Kaikki kohteet sijaitsevat järveen viettävillä melko runsashiekkaisilla pelloilla, joita käytetään perunamaina.

Ote peruskartasta 3643 04 KURSU (1962)

SALLA 72 KURSU VUOLUKKA

82162

Edessä Karsunjärven lounaiskylää. Tästä
 olevassa niemessä taloryhmän vasemmalla puo-
 lella asuinpaikan kohde NW ja aivan kuvan
 oikeassa reunassa kohteet W ja SW. NW:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 73 ONKAMO MATTILA

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO
 - koordinaatit x = 7406 38
 y = 459 38
 z = n. 300

maanomistustiedot
 - tila : Onkamo 4:9 Mattila
 - omistaja osoitetietoineen : Mattila, Olavi, 98970 Onkamojärvi
 - kiinteistötunnus : 732-412-0004-0009

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 28.-29.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 100 m, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : kohde on kokonaan peltoalueella

tarkastuslöydöt : KM 25877:1-4, kvartsikaavin, -ydin ja -is-
 koksia, palanutta luuta

kuvat
 - negatiivit : 82137
 - diat : 21197

opas : -

lähilöytöjä : Salla 4: esihistoriallinen asuinpaikka

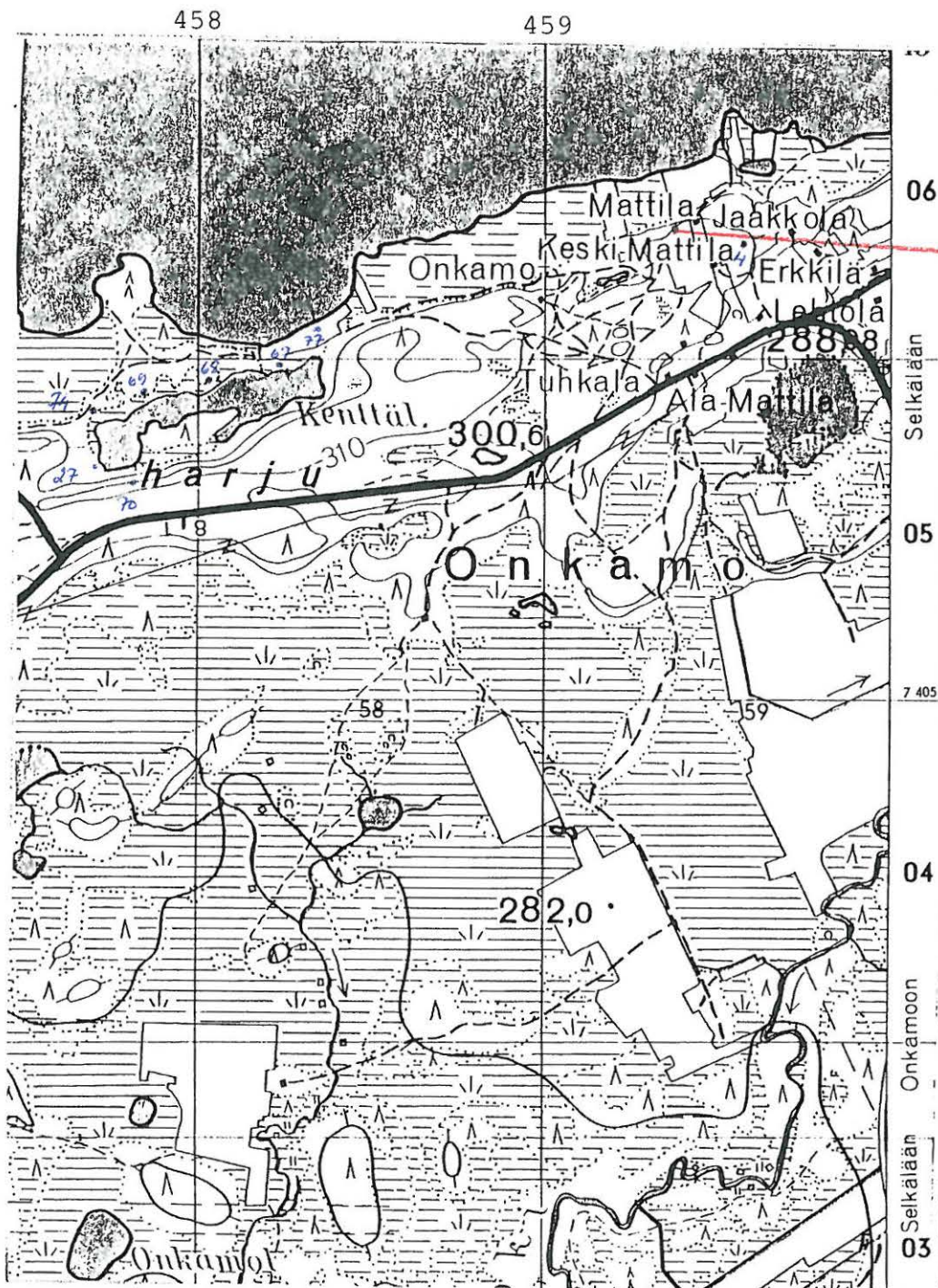
huomautuksia : -

SALLA 73 ONKAMO MATTILA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 20 km Sallan kirkolta itäkaakkoon, Onkamon kylän Mattilan tilalla, Onkamojärven eteläpuolella.

Kohteen kuvaus: Mattilan tila on Onkamon kylän keskivaiheilla, Kangas-harjun pohjoisluoteeseen viettävän rinteiden alaosassa, aivan noin 10 m korkean törmän reunassa, josta maasto laskeutuu hyvin jyrkästi Onkamojärven n. 100 metriä leveälle tulvaniitylle. Mattilan talo on kauttaaltaan peltojen ympäröimä ja suurin osa niistä oli tarkastushetkellä kynöksellä. Mattilan talon länsipuolelta, n. 100 metrin matkalta ja n. 10 metrin päästä törmän reunasta löytyi hajallaan hiukan kvartssia ja palanutta luuta.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee harjun rinteessä, törmän päällä. Asuinpaikka on kokonaisuudessaan peltoalueella. Maaperä on hiekkais-ta peltomultaa.

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 73 ONKAMO MATTILA

82/137

Asuinpaikkaläydöt on kerätty keskeksi olevan
pellon törmänpuoleiselta reunalta. Taustalla
Onkamojärvi. Oikealla Mattilan talo,
SSW:stä.

Ali Arponen 1990

SALLA 74 ONKAMO KENTTÄLAMPI W

kohteen tyyppi ja lk : ruumishauta, III

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)
 - koordinaatit x = 7405 85
 y = 457 69
 z = n. 293

maanomistustiedot
 - tila : Onkamo 7:7
 - omistaja osoitetietoineen : ?
 - kiinteistötunnus : 732-412-0007-0007

aiemmat tiedot ja tutkimukset : nimiarkisto: Peunankenttä;
 ks. kohteen kuvaus
 aiemmat löydöt : ks. kohteen kuvaus, pronssikoru

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 29.-30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
 arviointiperusteluineen : -

kohteen kunto : tod.näk. kokonaan tuhoutunut

tarkastuslöydöt : -

kuvat
 - negatiivit : 82164
 - diat : 21198

opas : Olavi Mattila, Onkamo

lähilöytöjä : Salla 27: esihistoriallinen asuinpaikka
 Salla 69: kuopanteita

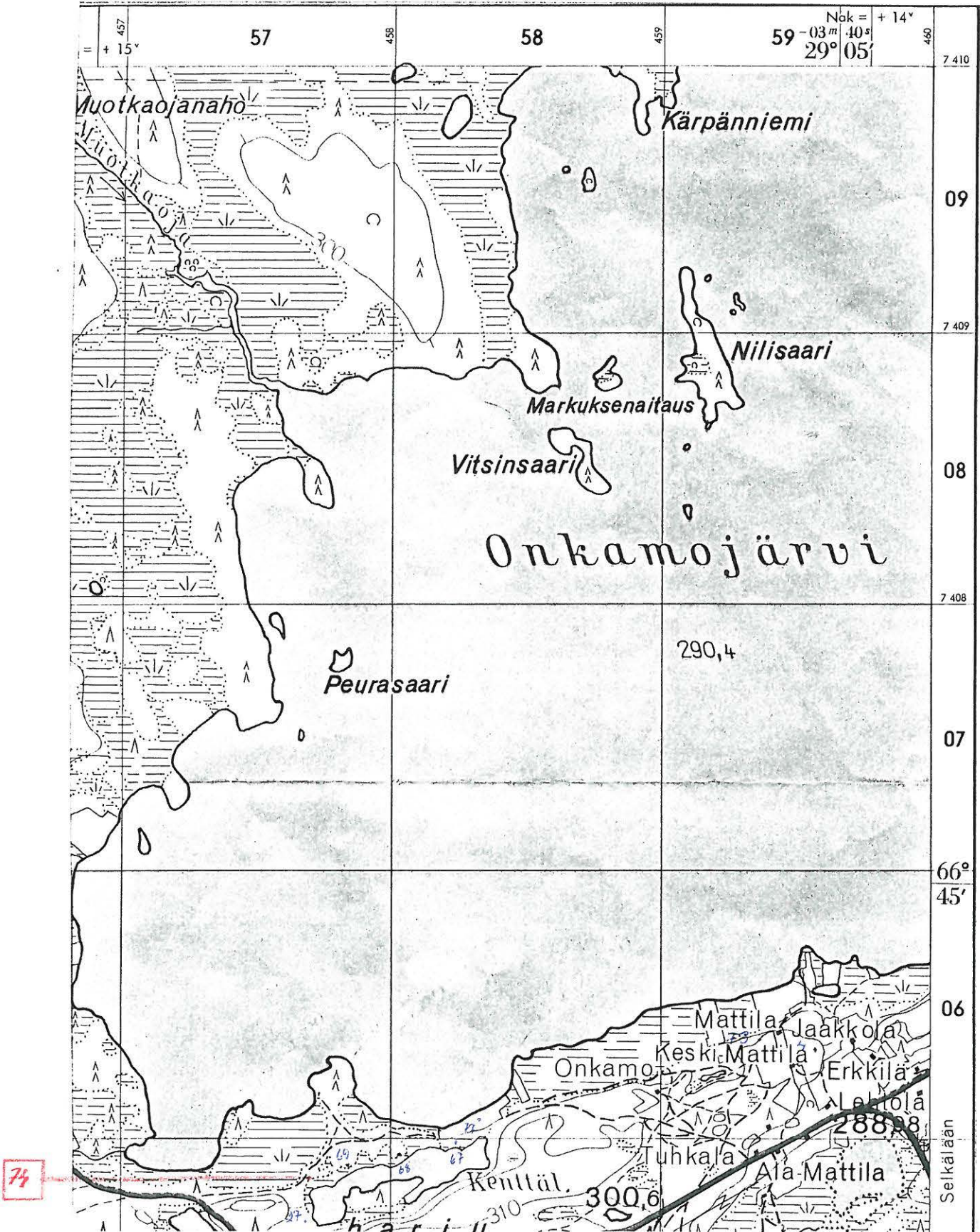
huomautuksia :

SALLA 74 ONKAMO KENTTÄLAMPI W

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 19 km Sallan kirkolta kaakkoon, Onkamon kylän länsi- ja Onkamojärven eteläpuolella, Kenttälammen luoteisnurkassa. Kenttälampi on kapea, 700 m pitkä laskuojaton lampi, jonka kapeahko hanna erottaa Onkamojärvestä. Kenttälammen eteläsivustalla on korkea, pikä Kangasharju.

Kohteen kuvaus: Kenttälammen luoteisnurkan kohdalla sekä lammen että Onkamojärven rannat ovat jänkäisiä, mutta jänkien väliin jää matala, kapea hiekkaharjanne, jota pitkin kulkee kärrytie mm. Morottajanniemeen ja edelleen Onkamon kylälle. Aivan Kenttälammen luoteisnurkan kohdalla harjanne on hyvin kapea ja tie kattaa siitä suurimman osan. Tien kaakkoispuolelle jää parin metrin levyinen hiekkapohjainen kaistale (etäisyys lampeen on n. 50 m), josta 1930-luvulla oli löytynyt naisen luita ja yksi pronssikoru. Paikan olivat löytäneet lapset matkallaan kouluun. Sanotaan, että routa olisi nostanut luut pinnalle ja lasten mukana ollut koira olisi kaivanut ne lopullisesti esiin (vrt. nimiarkisto: Peunankenttä). Informanttina ollut Olavi Mattila näytti löytöpaikan maastossa, mutta sanoi, että hautakohta ei enää erottunut - paikka tunnetaan joka tapauksessa parin metrin säteellä. Olavi Mattila ei osannut sanoa, mihin pronssikoru on joutunut - nimiarkiston tietojen mukaan poliisi kävi aikoinaan kokoamassa luut pois.

Maasto ja kasvillisuus: Lammen ja järven välistä jänkäistä kangasta pitkin kulkeva matala hiekkaharjanne. Sekametsää ja varvikkoa.

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 74 ONKAMO KENTTÄLAMPI W

82164

Ruumishauta on sijainnut kuvan keskellä,
 lähellä tienpiennarta. Etualalla kulkema tie
 menee Onkamojärven ja Kenttälammen välis-
 kannasta myöten. Taustalla näkyy Kenttä-
 lampi ja Kangasjärvi. NNW:stä.

Aki Arponen 1990

SALLA 75 ONKAMO TUHKALAMMIT E

kohteen tyyppi ja lk : pyyntikuoppa, II

peruskartta : 4623 01 SIEKAKANGAS (1963)

- koordinaatit x = 7406 00
y = 463 98
z = n. 316

maanomistustiedot

- tila : valtionmaa

- omistaja osoitetietoineen :

- kiinteistötunnus : 732-893-0001-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : n. 2x1 m², rakenne

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : -

- diat : -

opas : -

lähilöytöjä : Salla 76: mahd. asumuksensija

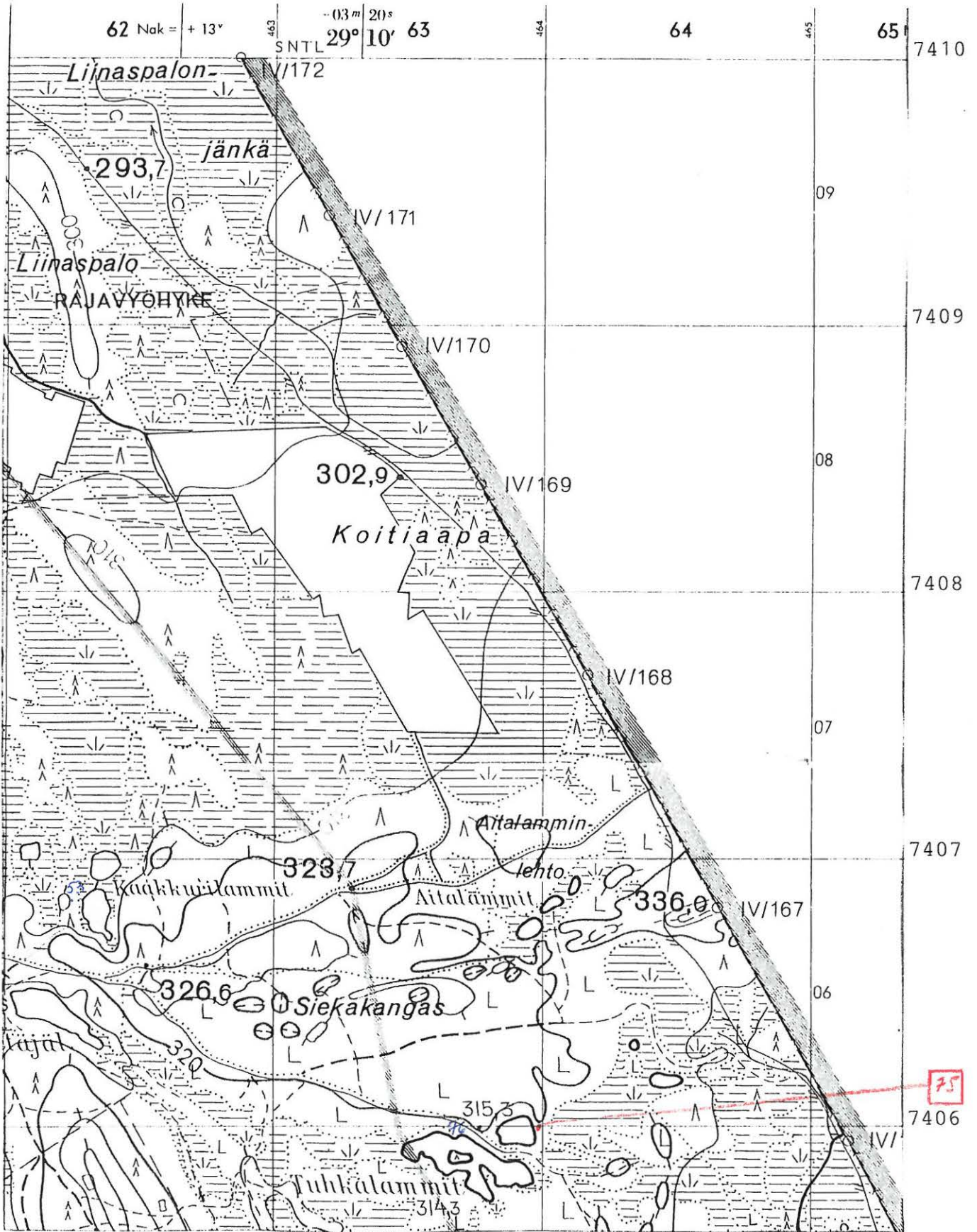
huomautuksia : kohde sijaitsee rajavyöhykkeellä

SALLA 75 ONKAMO TUHKALAMMIT E

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 24 km Sallan kirkolta ja 2,5 km Onkamon rajavartiostosta itäkaakkoon sijaitsevien Tuhkalampien itäpuolella, Siekakankaan eteläreunalla. Pyyntikuoppa on Koillisemmän Tuhkalammen itärannalla, n. 18 metrin päässä lammen soisesta rannasta, lammen ja sen itäpuolella olevan suon välissä kulkevan hiekkaharjanteen lampeen viettävällä rinteellä.

Kohteen kuvaus: Pyyntikuoppa on soikea, valliton, $2 \times 1 \text{ m}^2$ (pituusakseli harjun suuntaisesti eli SSW-NNE) ja 30 cm syvä. Kuopan pohjasta otettu näyte sisälsi huuhtoutumiskerroksen.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee lammen ja suon välisellä mäntykankaalla; aluskasvillisuus on pääasiassa jäkälää.

Ote peruskartasta 4623 01 SIEKAKANGAS (1963)

SALLA 76 ONKAMO TUHKALAMMIT N

kohteen tyyppi ja lk : asumuksensija (?), II

peruskartta : 4623 01 SIEKAKANGAS (1963)

- koordinaatit x = 7405 99
y = 463 76
z = n. 317

maanomistustiedot

- tila : valtionmaa

- omistaja osoitetietoineen :

- kiinteistötunnus : 732-893-0001-0000

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : \emptyset n. 5 m, rakenne

kohteen kunto : koskematon

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82163

- diat : 21199

opas : -

lähilöytöjä : Salla 75: pyyntikuoppa

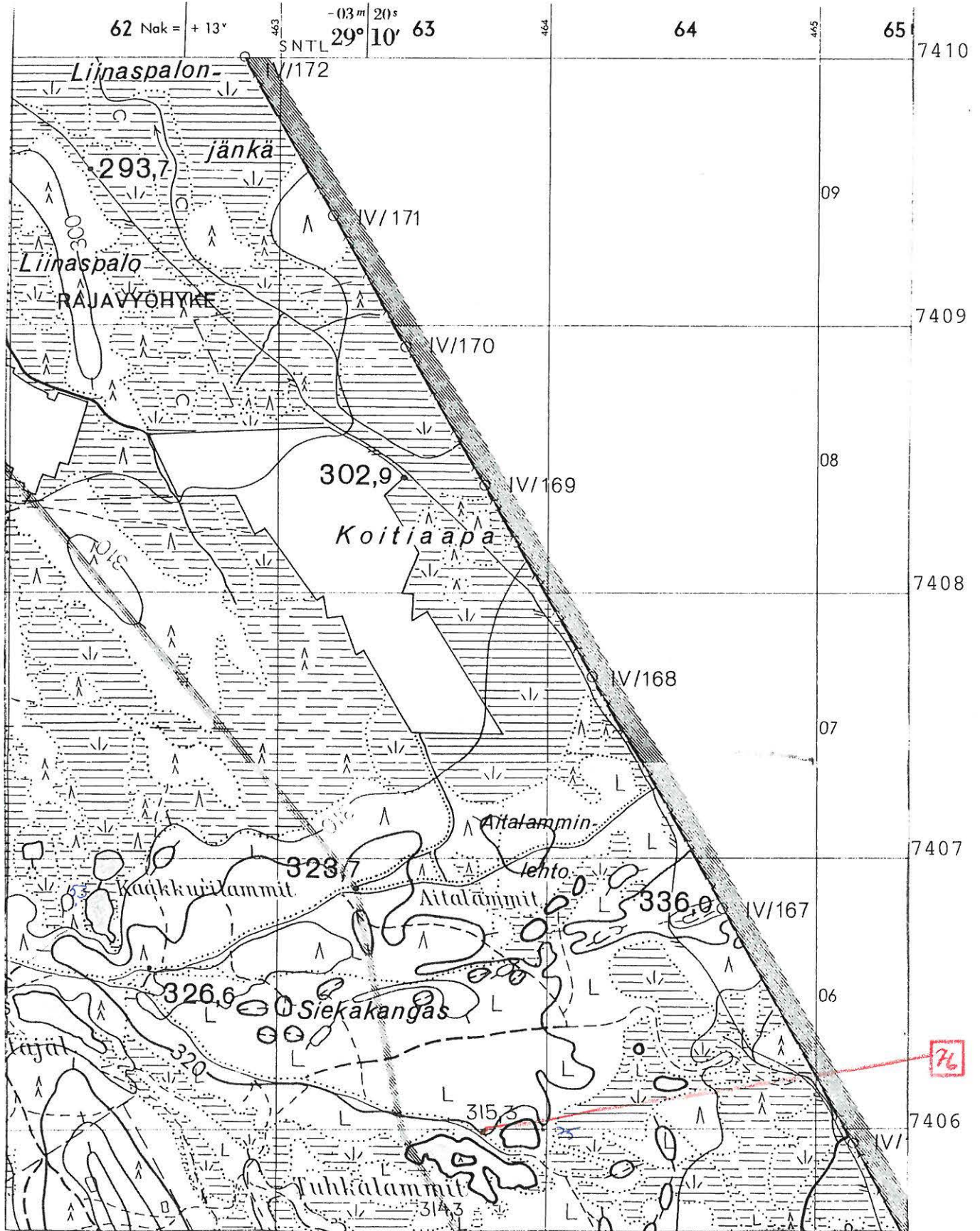
huomautuksia : kohde sijaitsee rajavyöhykkeellä

SALLA 76 ONKAMO TUHKALAMMIT N

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 24 km Sallan kirkolta itäkaakkoon ja Onkamon rajavartiostosta 2,5 km itäkaakkoon, Siekakankaan eteläreunalla olevien Tuhkalampien välissä. Kohde on Tuhkalampien välitse kulkevan harjanteen luoteispäässä. Harjannetta pitkin kulkee metsäautotie.

Kohteen kuvaus: Harjanteen laella on halkaisijaltaan 5-metrinen ja muodoltaan ympyrän ja kolmion väliltä oleva, tasapohjainen syvennys, joka aukeaa etelään - muualta pohja on 30-50 cm ympäristööän alempana. Reunat vaikuttavat kaivetuilta, mutta ovat umpeenkasvaneet; pohjasta otettu maannosnäyte sisälsi heikon huuhtoutumuskerroksen kuten ympäristökin, joten kysymyksessä on ainakin sota-aikaa vanhempi jäännös. Välittömästi syvennyksen kaakkoispuolella on pieni kolmiomainen kuopanne.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee matalahkolla, kuivalla, lampien välissä sijaitsevalla kangasharjulla, joka kasvaa mäntyä ja jäkälää. Kohteen itäpuolella koillisemmän Tuhkalammen soinen ranta-alue ulottuu lähes kuopanteen kohdalle. Harju laskee loivasti etelälounaaseen, kohti lounaisemmän Tuhkalammen suorantaa.

Ote peruskartasta 4623 01 SIEKAKANGAS (1963)

SALLA 77 ONKAMO PEUNANKENTTÄ

kohteen tyyppi ja lk : kenttä (kiviröykkiöitä, kuopanteita),
vanhoja polku-uria, II

peruskartta : 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

- koordinaatit x = 7406 08
y = 458 36
z = n. 292

maanomistustiedot

- tila : Onkamo 6:1 Keskimattila

- omistaja osoitetietoineen : Mattila, Erkki, Särkelänkylä PJ 98930 Kotalankylä

- kiinteistötunnus : 732-412-0006-0001

aiemmat tiedot ja tutkimukset : nimiarkisto: Peunankenttä

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : -

kohteen kunto : suurin osa kentästä vanhaa peltomaata,
toista röykkiötä tasattu, polut koskemattomia

tarkastuslöydöt : -

kuvat

- negatiivit : 82165

- diat : 21200

opas : Olavi Mattila, Onkamo

lähilöytöjä : Salla 67: pyyntikuoppia, kuopanteita, metal-
liesineen löytöpaikka

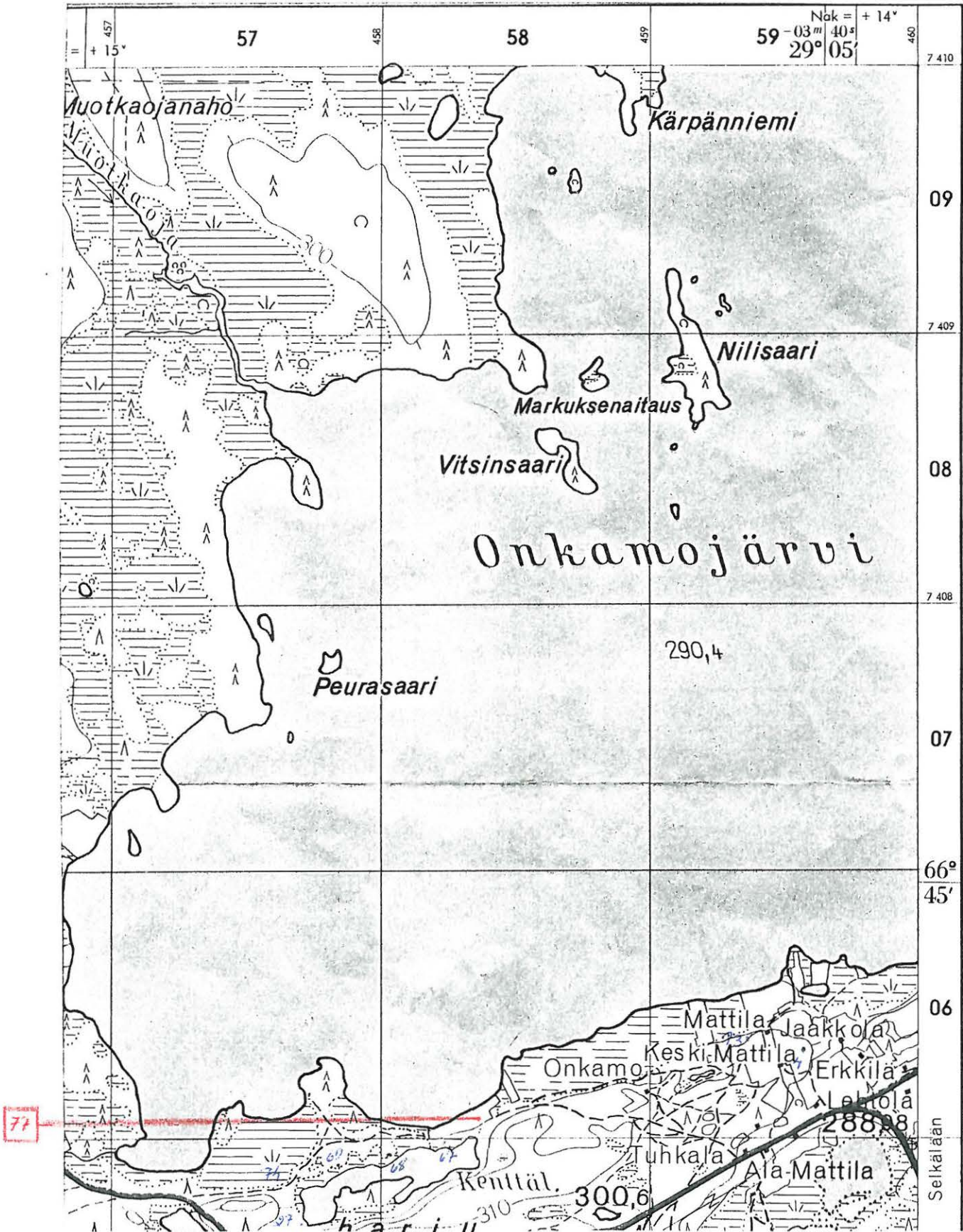
huomautuksia : maanomistustiedot ovat tod.näk. vanhentuneet

SALLA 77 ONKAMO PEUNANKENTTÄ

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 19,5 km Sallan kirkolta kaakkoon, Onkamon kylän länsipuolella sijaitsevan kenttälammen (oikeammin Peunan kenttälammen) koillisimmasta nurkasta pohjoiseen, Onkamojärven ja Kangasharjun välisellä nurmipellolla, jonne on rakennettu kesämökki ulkorakennuksineen.

Kohteen kuvaus: Hieman peltoalueen keskikohdasta itään sijaitsee kesämökin liiteri, puusee ja puukasoja. Liiteri on rakennettu 5,5 m pitkän ja 4 m leveän kiviröykkiön päälle, jota oppaana olleen Olavi Mattilan mukaan on rakennusvaiheessa tasattu ja madallettu. Röykkiön kivien halkaisija vaihtelee hyvin pienistä aina parikymmensenttisiin ja ne ovat lähes poikkeuksetta teräväsärmäisiä, lohkotun tuntuisia. Kivet vaikuttavat paikalle tuoduilta, sillä vieressä olevan Kangasharjun kivet ovat pyöreitä moreenikiviä ja pelto kuuleman mukaan kivetön. Siellä, missä röykkiön pinta on koskematon, on turpeen alla, kivien välissä vahva nokikerros. Neljä metriä em. röykkiöstä länteen on myös suorakulmionmuotoinen, mutta edellistä pienempi ja paremmin säilynyt röykkiökumpu, jota peittää paksu turvekerros. Röykkiön pohjoispää on kumpumainen, n. 50 cm korkea, kun taas eteläpää on tasainen ja matalampi. Erityisesti kumpumaisen pohjoispään pyöreähköt kivet ovat tiiviisti paikallaan - eteläpään lohkaremaisat kivet ovat löyhemässä. Röykkiöt ovat olleet olemassa jo ennen pellon tekoa ja niiden sanotaan kuuluvan lappalaisten asuinrakennuksiin. N. 50 m röykkiöistä ja liiteristä itäkoilliseen on aivan nurmipellon reunan ulkopuolella pyöreä, halkaisijaltaan kaksimetrinen ja 20-30 cm syvä, paksun sammal-turpeen peittämä kuopanne ja tästä edelleen itäkoilliseen pari pienempää kuoppaa. Röykkiöiden kohdalla olevaa Kangasharjun rinnettä nousee viistosti vanha polku-ura, joka on kulunut aikoinaan lähes kärrytien levyiseksi. Nyt polku on jo täysin sammaloitunut ja sen päällä on suuri muurahaiskeko. Toinen vastaava polku-ura nousee Kangasharjun laelle kiertäen Kenttälammen itäpään.

Maasto ja kasvillisuus: Röykkiöt ovat harjun ja järven välisellä tasaisella nurmipellolla, kuopanteet ko. pellon reunalla, jossa kasvaa kuusta ja katajaa, ja polku-urat kuusta ja koivua kasvavassa harjun rinteessä.

Ote peruskartasta 4621 10 SALLAN ONKAMO (1963)

SALLA 77 ONKAMO PEUNANKENTTÄ

82/65

Peunankenttää. Lavan keskellä, jollako laaja kivi-
 röykkiö - toinen samantyyppinen röykkiö on jäänyt
 liiterirakennuksen alle. Taustalla Kangasheijuri,
 jonka laelle menee vanha polku-ura alhaen
 kuvan oikeasta reunasta. NW:stä.

SALLA 78 KALLUNKI PIKKU RAKKULAISNIEMI

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen as.p., kesähautausmaa, II

peruskartta : 4612 12 KALLUNKI (1964)

- koordinaatit x = 7396 85
y = 455 36
z = 238-240

maanomistustiedot

- tila : Kallunki 14:1 Metsola ja 10:9 Kaamus

- omistaja osoitetietoineen : Vuorela, Lauri Pietari, Ratiskankuja 3 98900 Salla

- kiinteistötunnus : 732-406-0014-0001 ja 732-406-0010-0009

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : \emptyset n. 10 m, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : osa asuinpaikasta perunamaana, osa tieurana;
hautakuopat peitetty yhtä lukuunottamatta

tarkastuslöydöt : KM 25878:1-4, iskoksia ja palanutta luuta

kuvat

- negatiivit : 82166

- diat : 21201

opas : -

lähilöytöjä : Salla 10: esih. as.p., kivimuureja (kenttä ?)
Salla 28: kvartsi-iskosten löytöpaikka

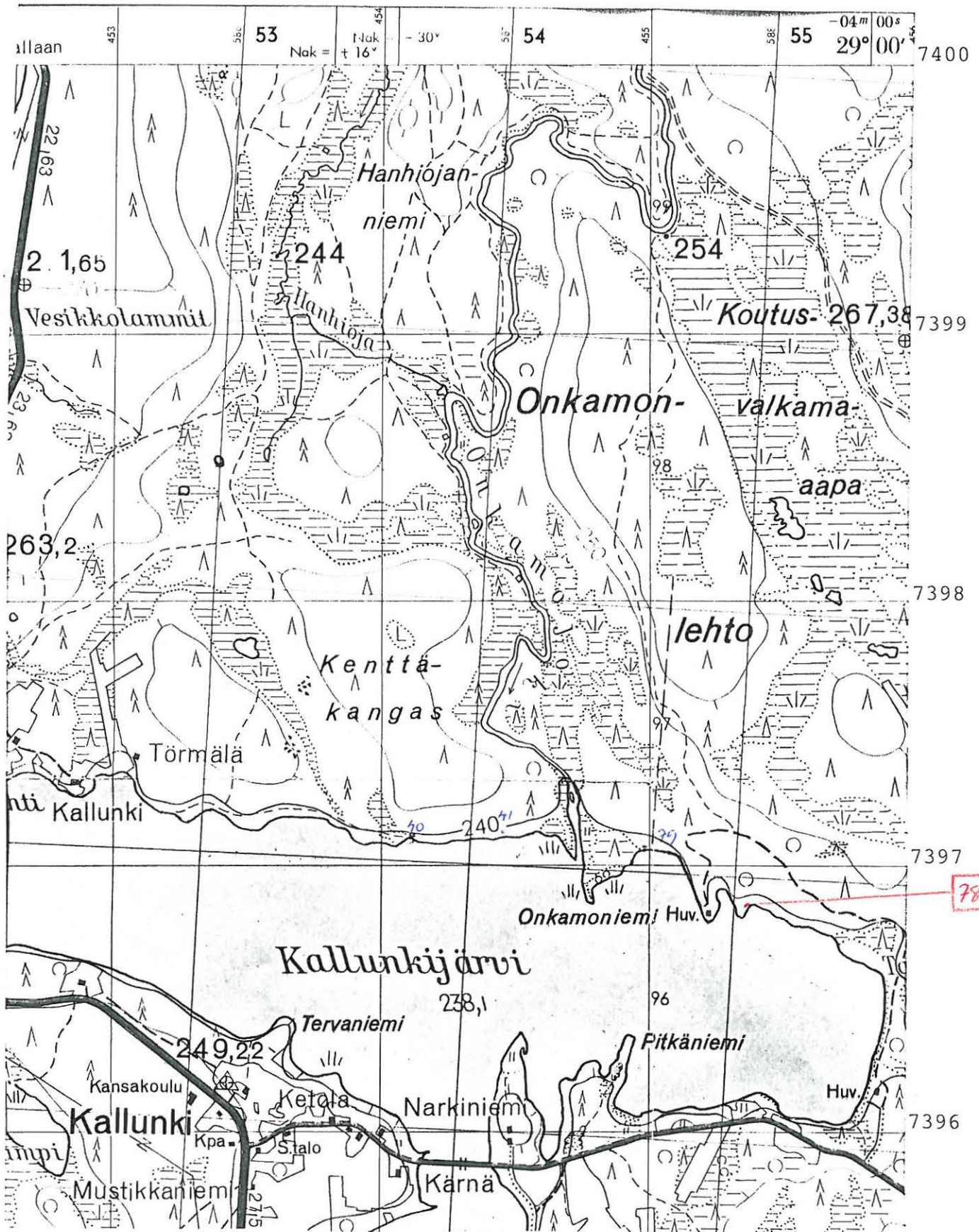
huomautuksia : -

SALLA 78 KALLUNKI PIKKU RAKKULAISNIEMI

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 23,5 km Sallan kirkolta kaakkoon, Kallunkijärven pohjoisrannalla, 600 m Onkamojoen suusta itäkaakkoon, Pikku Rakkulaisniemessä.

Kohteen kuvaus: Pikku Rakkulaisniemen tyven keskellä on mökki, jonka editse kulkee niemen poikki ympäristöään matalampi "laakso". "Laakson" itäpäästä, ajouralta ja rannassa olleesta pienestä perunamaasta poimittiin iskoksia ja palanutta luuta. Löytöalue on halkaisijaltaan n. 10 m ja etäisyyttä mökkiin on min. n. 7 m. Pikku Rakkulaisniemen kärki on löytöaluetta korkeampi ja siellä on ollut useita kesähautauksista jälkeen jääneitä kuopanteita, jotka kaikki yhtä lukuunottamatta on täytetty ja peitetty. Jäljelle jäänyt kuopanne on aivan niemen kärjessä - se on n. 2,5 m pitkä, soikea painanne.

Maasto ja kasvillisuus: Pikku Rakkulaisniemi on kolmiomainen, moreeni-peräinen, 60-70 m pitkä ja 1-2 m korkea niemi, joka kasvaa mäntyä. Aluskasvillisuus on pääasiassa puolukkaa.

Ote peruskartasta 4612 12 KALLUNKI (1964)

SALLA 79 KALLUNKI ONKAMONIEMI

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4612 12 KALLUNKI (1964)

- koordinaatit x = 7397 07
y = 454 98
z = n. 239

maanomistustiedot

- tila : Kallunki 10:15

- omistaja osoitetietoineen : ?

- kiinteistötunnus : 732-406-0010-0015

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 30.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : yli 9x6 m², asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : päälle rakennettu kesämökki on tuhonnut kohteen osittain, maanpinta on kulunut

tarkastuslöydöt : KM 25879:1-3, kvartsiydin ja -iskoksia, palanutta luuta

kuvat

- negatiivit : 82167

- diat : 21202

opas : -

lähilöytöjä : Salla 10: esih. as.p., kivimuureja (kenttä ?)
Salla 41: kvartsi-iskosten löytöpaikka

huomautuksia : -

SALLA 79 KALLUNKI ONKAMONIEMI

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 23,5 km Sallan kirkolta kaakkoon, Kallunkijärven pohjoisrannalla, 240 m Onkamojoen suusta itään, Onkamojoen itäpuoleisessa "kainalossa".

Kohteen kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Kallunkijärven rannalla olevalla pienellä hiekkaperäisellä mäennyppylällä, n. 1,5 m järvenpinnan yläpuolella. Mäellä on mökki, joka kattaa mäenlaesta suurimman osan (9x6 m²), joten asuinpaikasta on nähtävissä vain reunoja. Mökin järvenpuoleisella reunalla maanpinta on reilusti kulunut ja siitä oli poimittavissa iskoksia ja palanutta luuta - myös hiekka ja eräät kivet olivat selvästi palaneet. Koska mökki on rakennettu pilareille ja maanpinta sen alla näytti melko koskemattomalta, lienee asuinpaikka vain osittain tuhoutunut.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde on järvenrannassa sijaitsevalla pienellä, hiekkaperäisellä kummulla, jossa kasvaa mäntyjä ja kuusia - aluskasvillisuus on suurelta osin kulunut pois. Mäen ympäristö on kosteikkoa.

SALLA 79 KALLUNKI ONKAMONTEMI

82.167

Asuinpaikka sijaitsee hiekkatöyrällä,
 jonka päälle on rakennettu kesämökki.
 Löytöjä on erityisesti mökin järvenpuolei-
 sella sivustalla, jossa maanpinta on kulunein.
 WNW:stä. Oikealla Kallunkijärvi.

SALLA 80 KOTALA RAJAVARTIOSTONTIE

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4622 10 + 4624 01 TUOHIVAARA (1971)

- koordinaatit x = 7436 26
y = 457 51
z = n. 185

maanomistustiedot

- tila : ?

- omistaja osoitetietoineen : ?

- kiinteistötunnus : ?

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 17.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : alueen pituus n. 50 m, asuinpaikkalöydöt

kohteen kunto : koko alue on peltomaana

tarkastuslöydöt : KM 25880:1-2, kvartsiesine ja -iskoksia.

kuvat

- negatiivit : -

- diat : -

opas : -

lähilöytöjä : Salla 58: esihistoriallinen asuinpaikka
Salla 81: " "

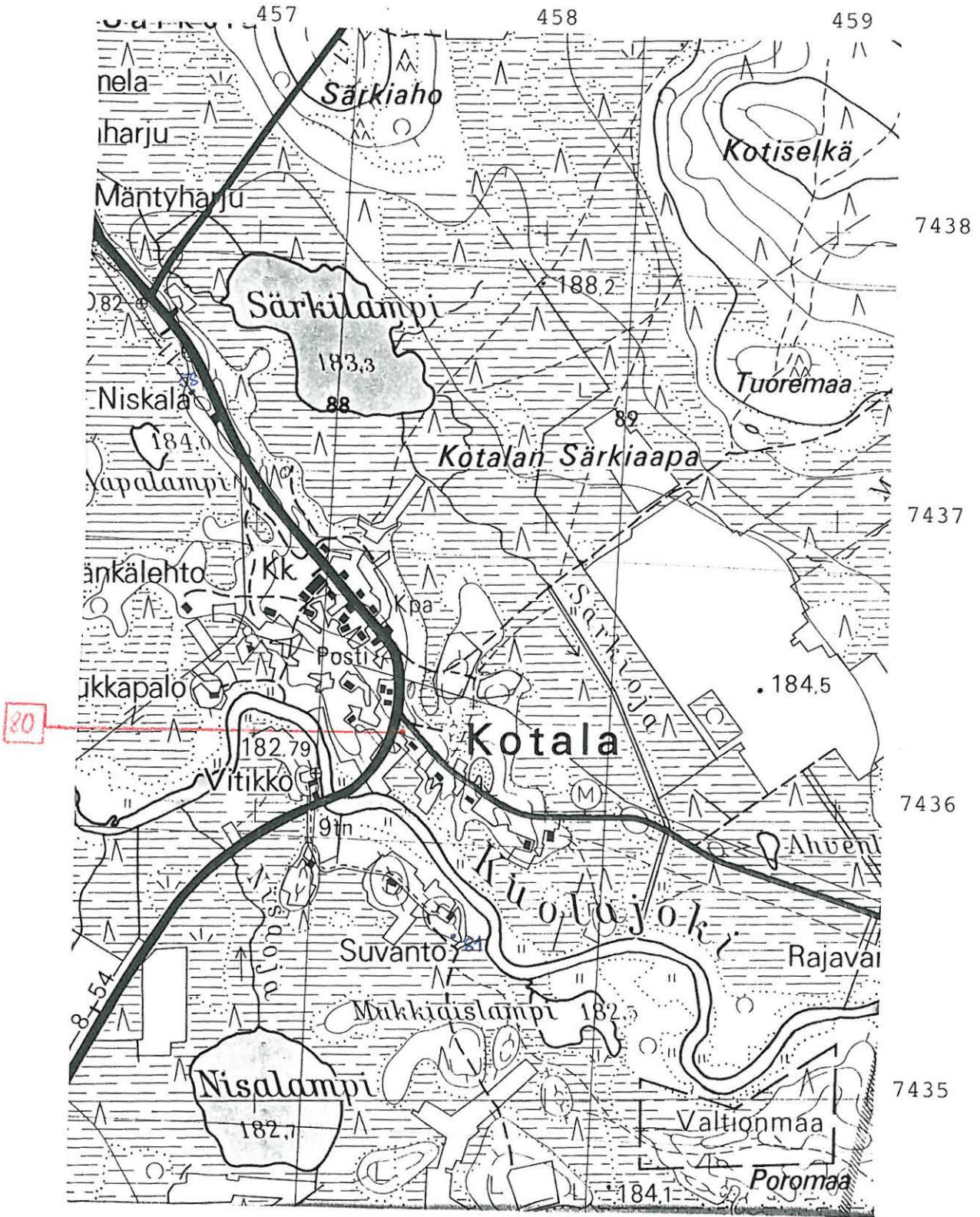
huomautuksia : -

SALLA 80 KOTALA RAJAVARTIOSTONTIE

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee 25,5 km Sallan kirkolta koilliseen, Kotalan kylässä, Kuolajoen ylittävän vanhan maantien ja rajavartiostontien risteyksen eteläpuolella.

Kohteen kuvaus: Kuolajoen koillispuolella kulkee matalahko ja epäyhtenäinen harju, joka ulottuu Saijalta Kotalaan saakka. Kohde sijaitsee melko lähellä harjun kaakkoispäätä, sen lounaaseen antavalla rinteellä, noin 200 metrin päässä Kuolajoen rannasta. Vanhan maantien ja rajavartiostontien väliseen kainaloon jää pitkä ja kapea perunamaa, jonka pohjoisreunasta on otettu jonkin verran hiekkaa. Perunamaan kynnöksissä näkyi n. 50 metrin matkalla kvartseja ja punaiseksi palanutta hiekkaa.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde sijaitsee matalahkon hiekkaharjanteen rinteessä, joka on muokattu perunamaaksi.

Ote peruskartasta 4622 10 + 4624 01 TUOHIVAARA (1971)

SALLA 81 KOTALA SUVANTO

kohteen tyyppi ja lk : esihistoriallinen asuinpaikka, II

peruskartta : 4622 10 TUOHIVAARA (1971)

- koordinaatit x = 7435 55
y = 457 68
z = n. 185

maanomistustiedot

- tila : Saija 62:2 Suvanto
- omistaja osoitetietoineen : Kotala, Aarre Jalmari } 98930 Kotalankylä
- kiinteistötunnus : Kotala, Eero Kalervo }
: 732-416-0062-0002

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja pvä : Aki Arponen, 17.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallan inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : -

kohteen kunto : koko alue on perunamaana

tarkastuslöydöt : KM 25881:1-3, kvartsiytimiä ja -iskoksia

kuvat

- negatiivit : 82168

- diat :

opas : -

lähilöytöjä : Salla 80: esihistoriallinen asuinpaikka

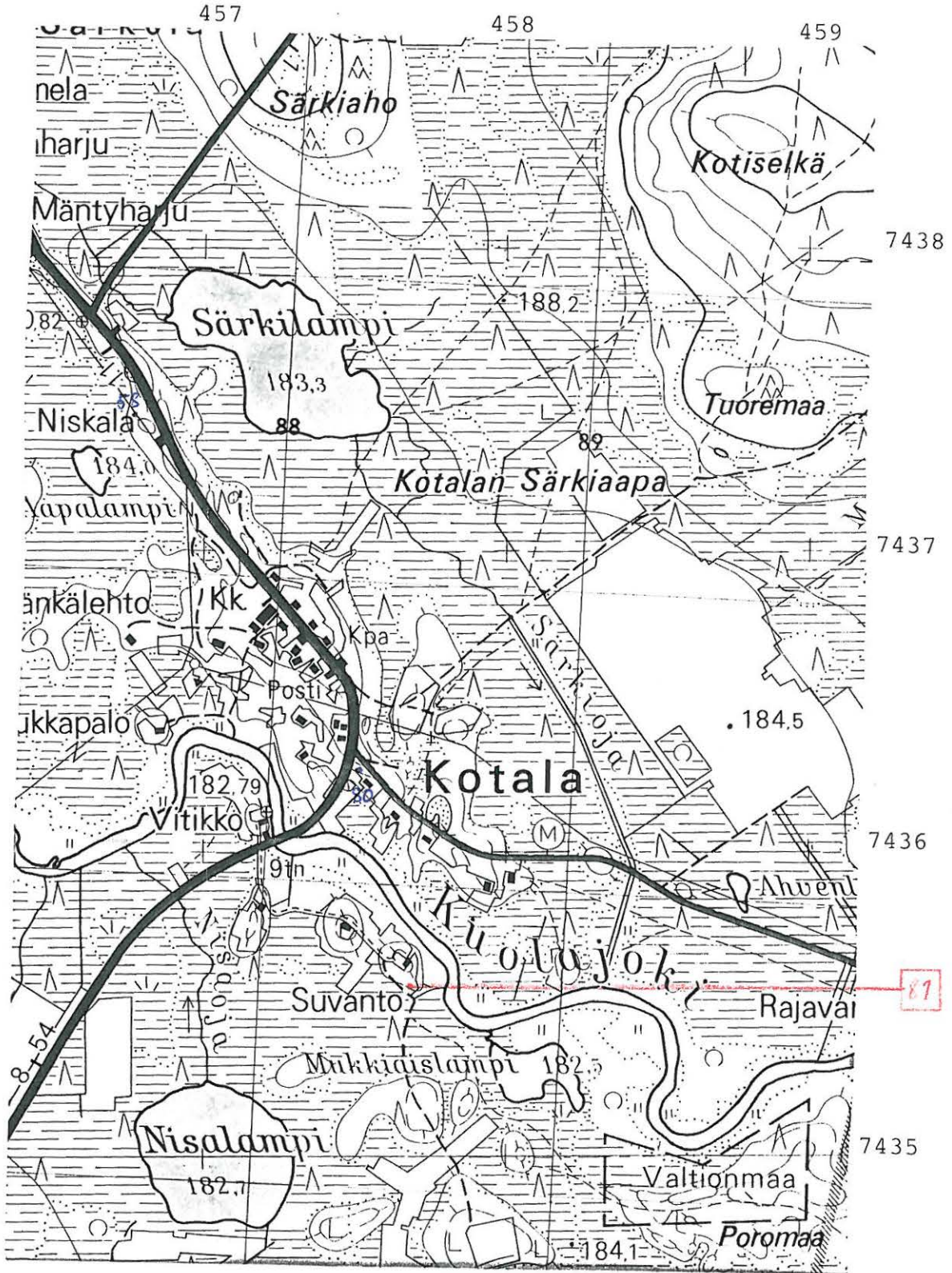
huomautuksia : -

SALLA 81 KOTALA SUVANTO

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 25 km Sallan kirkolta koilliseen, Kuolajoen lounais- ja Kotalan kylän kaakkoispuolella, Suvannon tilalla. Vanhempi eli kaakkoisempi Kuolajoen ylittävistä maantiesilloista on kohteesta 650 m luoteeseen.

Kohteen kuvaus: Suvannon tila sijaitsee Kuolajoen lounaisrannalla olevalla kummulla, jonka laella on tilan vanha ja uusi päärakennus. Uuden päärakennuksen kaakkoispuolella, kummun kaakkoisreunassa on perunamaa, jonka kaakkoispuoliskossa oli joitakin kvartseja. Pelto on lähes tasainen ja päättyy kaakkoispäässään melko jyrkkään törmään, josta alkaa jänkämetsikkö ja Kuolajoen tulvaranta.

Maasto ja kasvillisuus: Kohde on tasaisella perunapellolla, tulvaranta-törmällä. Maaperä on osin savista, osin hiekkaista peltomultaa.

Ote peruskartasta 4622 10 + 4624 01 TUOHIVAARA (1971)

SALLA 82 SAIJA VALORANTA

kohteen tyyppi ja lk : kvartsi-iskosten löytöpaikka, II

peruskartta : 4622 35 SAIJA (1971)

- koordinaatit x = 7446 35-44

y = 448 65-70

z = n. 175

maanomistustiedot

- tila : Saija 16:5 Valoranta

- omistaja osoitetietoineen : Törmänen, Arto Eerik, 98950 Saija

- kiinteistötunnus : 732-416-0016-0005

aiemmat tiedot ja tutkimukset : -

aiemmat löydöt : -

tarkastaja ja päivä : Aki Arponen, 15.5.1990

tarkastuksen aihe : Sallam inventointi

kohteen pinta-ala
arviointiperusteluineen : -

kohteen kunto : löytöalue on kokonaisuudessaan peltomaata

tarkastuslöydöt : KM 25882:1-2, kvartsi-iskoksia

kuvat

- negatiivit : -

- diat : 21203

opas : -

lähilöytöjä : Salla 31: kivisen nuijan löytöpaikka,
pyyntikuoppia

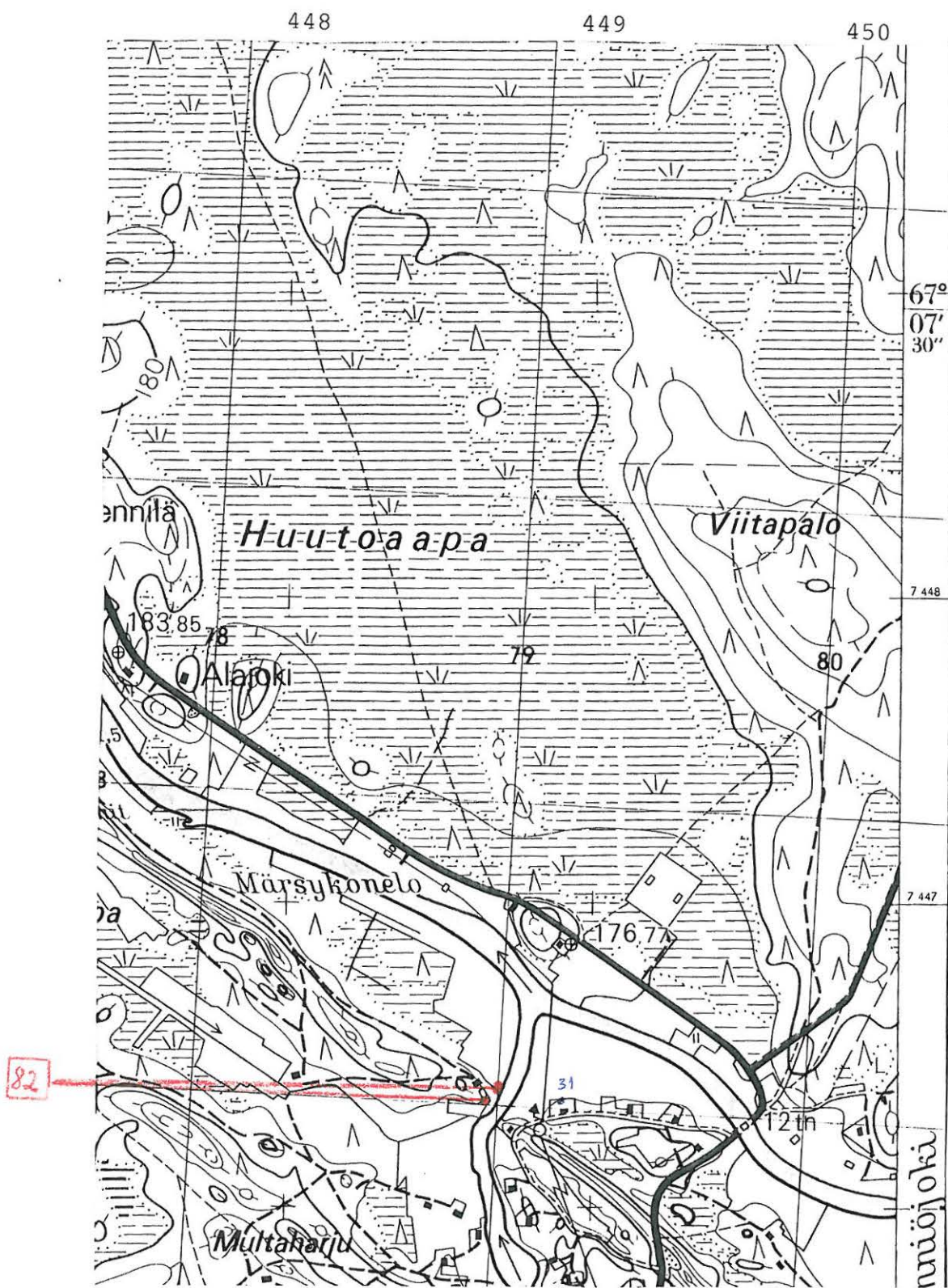
huomautuksia : -

SALLA 82 SAIJA VALORANTA

Kohteen sijainti: Kohde sijaitsee n. 31 km Sallan kirkolta pohjoiskoilliseen, Saijan kylässä, Valorannan tilalla. Paikalta on 250-300 m Tenniöjoen ja Kuolajoen yhtymäkohtaan, pohjoiseen.

Kohteen kuvaus: Kohde S on pienellä pelloilla, aivan Kuolajoen törmällä kohdassa, jossa joki katkaisee Kolsanharjun. Valorannan päärakennukselta on kohteeseen S 60-70 m, kaakkoon. Kohde N on edellisestä n. 100 m pohjoiskoilliseen. Kohde N on lähellä Kuolajoen törmää, peltoalueen korkeimmalla kohdalla.

Maasto ja kasvillisuus: Molemmat löytökohdat ovat jokitörmällä sijaitsevilla hiekkapitoisilla pelloilla.

Ote peruskartasta 4622 08 SAIJA (1971)

YHTEENVETO

Sallan kunnassa kesällä 1990 tehty arkeologisten kohteiden inventointi kattoi 32 kohdetta, joista 29 on entuudestaan rekisteröimättömiä. Tarkastetut kohteet sisälsivät seuraavanlaisia muinaisjään-
nöstyypppejä:

- esihistoriallisia asuinpaikkoja	14
- esihist. ja historiallisen ajan asuinpaikkoja	2
- kenttiä	2 (toinen epävarma)
- asumuksensijojia	1 (epävarma)
- kalmistoja	1 (epävarma)
- ruumishautoja	1
- kesähautausmaita	1
- pyyntikuoppia ja pyyntikuopparyhmiä	7
- eril. kuoppia ja kuopanteita ja niiden ryhmiä	5
- purnuja	1
- vanhoja polku-uria	2
- kaiverrettuja petäjiä	1
- kvartsi-iskosten löytöpaikkoja	1
- irtolöytökohteita	2

Osittain tutkimuksellisten seikkojen vuoksi, mutta myös Sallan topografian takia, kohteet jakautuvat melko epätasaisesti, keskittymiksi. Erityisen paljon kohteita on Kursun, Kallungin-Niemelän ja Onkamons seuduilla - yhteensä n. 40 % koko kunnan muinaisjään-
nös-kohteista. Näitä alueita voitaneenkin pitää riittävästi inventoi-
tuina; myös Kuola- ja Aatsinginjoen varret on melko tarkasti käyty läpi. Jatkoinventointia ajatellen hajanaisten löytötietojen, satun-
naisten tarkastusten ja topografian perusteella lupaavimmat alueet sijaitsevat kunnan etelä- ja pohjoisosissa: toisaalta Oulankajoella ja Hautajärven-Paloperän välisellä alueella sekä toisaalta Tenniö-
joen-Naruskajoen ja Tuntsan vesistöalueella. Työ vaatinee parin ke-
sän työn aikaisempien vuosien kaltaisella panostuksella.

Lopuksi kiitos kaikille sallalaisille tiedoista, opastuksesta ja avunannosta, jotka tekivät inventointityöstä antoisan ja miellyttävän.

NEGATIIVILUETTELO

kaikki kuvat ottanut Aki Arponen

82137	SALLA 73 ONKAMO MATTILA	esih.as.p. , SSW:stä
82138	SALLA 4 ONKAMO KESKI-MATTILA	esih.as.p. , N:stä
82139	SALLA 53 ONKAMO KAAKKURILAMPI	kalmisto, SSE:stä
82140	SALLA 31 SAIJA TÖRMÄLÄ	kivisen nuijan löy- töpaikka, SSE:stä
82141	SALLA 31 SAIJA TÖRMÄLÄ	pyyntikuopat, E:stä
82142	SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRAN- ROTHIN PETÄJÄ	yleiskuva, W:stä
82143	SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRAN- ROTHIN PETÄJÄ	pilkka, W:stä
82144	SALLA 55 MUKKALA RAATIKKA	esih.as.p. , N:stä
82145	SALLA 56 MUKKALA ALA-RAATIKKA	esih.as.p. , NW:stä
82146	SALLA 57 MÄRKÄJÄRVI LAUTAKANKAANHARJU	esih.as.p. , E:stä
82147	SALLA 58 KOTALA NISKALA	esih.as.p. , E:stä
82148	SALLA 59 MUKKALA RANSU	esih.as.p. , ENE:stä
82149	SALLA 60 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA SW	kuopanteita, NE:stä
82150	SALLA 61 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA W	pyyntikuoppa, NE:stä
82151	SALLA 62 AATSINGINJOKI KOLMIRUKONEN	kuoppa, E:stä
82152	SALLA 63 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA NW	esih.as.p. , kuopan- ne N:stä
82153	SALLA 65 VAADINSELKÄ LAKILAMMIT	pyyntikuoppa SE:stä
82154	SALLA 66 KALLUNKI IIVANANLAHTI	esih.as.p. , E:stä
82155	SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE	kuoppa, SSW:stä
82156	SALLA 69 ONKAMO KENTTÄLAMPI NW	kuopanne, WNW:stä
82157	SALLA 68 ONKAMO KENTTÄLAMPI N	yleiskuva, S:stä
82158	SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE	yleiskuva, SW:stä
82159	SALLA 70 ONKAMO KENTTÄLAMPI SW	purnu W:stä
82160	SAMA KUIN EDELLÄ	
82161	SALLA 71 KURSU PÄÄJÄRVI NE	esih.as.p. , SSE:stä
82162	SALLA 72 KURSU VUOLUKKA	esih.as.p. , NW:stä
82163	SALLA 76 ONKAMO TUHKALAMMIT N	asumuksensija (?), SSE:stä
82164	SALLA 74 ONKAMO KENTTÄLAMPI W	hauta, NNW:stä
82165	SALLA 77 ONKAMO PEUNANKENTTÄ	röykkiöt ja polku- ura, NW:stä
82166	SALLA 78 KALLUNKI PIKKU RAKKULAISNIEMI	esih.as.p. , kesä- hautausmaa, E:stä
82167	SALLA 79 KALLUNKI ONKAMONIEMI	esih.as.p. , WNW:stä
82168	SALLA 81 KOTALA SUVANTO	esih.as.p. , NW:stä

DIALUETTELO

kaikki kuvat ottanut Aki Arponen

21174	SALLA 4 ONKAMO KESKI-MATTILA	esih.as.p. , N:stä
21175	SALLA 31 SAIJA TÖRMÄLÄ	kivisen nuijan lp. SSE:stä
21176	SALLA 31 SAIJA TÖRMÄLÄ	pyyntikuopat E:stä
21177	SALLA 53 ONKAMO KAAKKURILAMPI	kalmisto SSE:stä
21178	SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ	yleiskuva, W:stä
21179	SALLA 54 OULANKA SAVILAMMINNIEMI GRANROTHIN PETÄJÄ	pilkka, W:stä
21180	SALLA 55 MUKKALA RAATIKKA	esih.as.p. , N:stä
21181	SALLA 56 MUKKALA ALARAATIKKA	esih.as.p. , NW:stä
21182	SALLA 57 MÄRKÄJÄRVI LAUTAKANKAANHARJU	esih.as.p. , E:stä
21183	SALLA 58 KOTALA NISKALA	esih.as.p. , E:stä
21184	SALLA 59 MUKKALA RANSU	esih.as.p. , ENE:stä
21185	SALLA 60 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA SW	kuopanteita, NE:stä
21186	SALLA 61 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA W	pyyntikuoppa, NE:stä
21187	SALLA 62 AATSINGINJOKI KOLMIRUKONEN	kuoppa, E:stä
21188	SALLA 63 AATSINGINJOKI PATOHARJUNMAA NW	esih.as.p. , kuo- panne, N:stä
21189	SALLA 65 VAADINSELKÄ LAKILAMMIT	pyyntikuoppa, SE:stä
21190	SALLA 66 KALLUNKI IIVANANLAHTI	esih.as.p. ; E:stä
21191	SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE	yleiskuva, SW:stä
21192	SALLA 67 ONKAMO KENTTÄLAMPI NE	kuoppa SSW:stä
21193	SALLA 68 ONKAMO KENTTÄLAMPI N	yleiskuva, S:stä
21194	SALLA 70 ONKAMO KENTTÄLAMPI SW	urnu, W:stä
21195	SALLA 71 KURSU PÄÄJÄRVI NE	esih.as.p. , SSE:stä
21196	SALLA 72 KURSU VUOLUKKA	esih.as.p. , NW:stä
21197	SALLA 73 ONKAMO MATTILA	esih.as.p. , SSW:stä
21198	SALLA 74 ONKAMO KENTTÄLAMPI W	hautausmaa, NNW:stä
21199	SALLA 76 ONKAMO TUHKALAMMIT N	asumuksensija (?) SSE:stä
21200	SALLA 77 ONKAMO PEUNANKENTTÄ	röykkiöt ja polku- ura, NW:stä
21201	SALLA 78 KALLUNKI PIKKU RAKKULAISNIEMI	esih.as.p., kesä- hautausmaa, E:stä
21202	SALLA 79 KALLUNKI ONKAMONIEMI	esih.as.p. , WNW:stä
21203	SALLA 82 SAIJA VALORANTA	kvartsi-iskosten lp. N:stä